

รายงานการประเมิน

โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา

อนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน

โรงเรียนไชยวานวิทยา อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

2559

การประเมิน : โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ผู้ประเมิน : อนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน

สถานศึกษา : โรงเรียนไชยวานวิทยา อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี

ปีที่ประเมิน : 2559

บทคัดย่อ

การประเมินโครงการนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ซึ่งมีวัตถุประสงค์ย่อย ดังนี้ 1.1) เพื่อประเมินด้านบริบทของโครงการฯ 1.2) เพื่อประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการฯ 1.3) เพื่อประเมินด้านกระบวนการของโครงการฯ 1.4) เพื่อประเมินด้านผลผลิตของโครงการฯ และ 2) เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา

กลุ่มตัวอย่างเป็น ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนไชยวานวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 514 คน ที่กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (ภาคทวิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553: 35 ; อ้างอิงมาจาก Krejcie and Morgan,1970: 607-610) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) และวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ประเมินได้สร้างแบบสอบถาม สำหรับประเมินโครงการ แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการประเมิน พบว่า โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าการดำเนินการตามโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา มีความพร้อมในด้านบริบท

ด้านปัจจัยนำเข้าและด้านกระบวนการ มีรูปแบบขั้นตอนที่ชัดเจนและเป็นระบบ ส่งผลให้ด้านผลผลิต ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ รองลงมาด้านรักความเป็นไทย ตามลำดับ ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนก่อนและหลังเข้าร่วม โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของ โรงเรียนไชยวานวิทยา พบว่า หลังเข้าร่วมโครงการนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการ โดยเปรียบเทียบผลต่างของค่าเฉลี่ย ของคะแนนทดสอบหลังเข้าร่วมโครงการสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเข้าร่วมโครงการ อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา มีระดับความพึงพอใจ ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านวัดผลและ ประเมิน และด้านเอกสารโครงการ

Title: Evaluation of the Morality and Ethics Promotion towards
Philosophy of Sufficiency Economy Project by Cooperate Networks
of Chaiwanwittaya School

Author: Anansak Phoopolpun

School: Chaiwanwittaya School, Chaiwan, Udonthani

Academic Year: 2016

Abstract

The purposes of this study were 1) to evaluate the Project of Morality and Ethics Promotion towards Philosophy of Sufficiency Economy by Cooperate Networks of Chiwanwittaya School with the following sub-purposes: 1.1) to evaluate the project context, 1.2) to evaluate the project inputs, 1.3) to evaluate the project process, 1.4) to evaluate the project outputs, and 2) to evaluate the students' satisfaction in participating in the Project of Morality and Ethics Promotion towards Philosophy of Sufficiency Economy by Cooperate Networks of Chiwanwittaya School.

The sample totaled 514, including students, teachers, school administrators, parents, and the School Board of Chaiwanwittaya School, the Secondary Educational Service Area Office 20, the Office of Basic Education Commission, Ministry of Education, in the academic year 2016. The instruments were a project evaluation questionnaire, an assessment form on desirable characteristics, a test on knowledge and understanding about economy philosophy, and a satisfaction questionnaire towards the Project of Morality and Ethics Promotion towards Philosophy of Sufficiency Economy by Cooperate Networks of Chiwanwittaya School. The statistics used in data analyze were descriptive statistics, percentage, mean, and standard deviation.

The findings showed that the evaluation of context, inputs, process, and outputs of the Project of Morality and Ethics Promotion towards Philosophy of Sufficiency Economy by Cooperate Networks of Chiwanwittaya School were at a high level. This was probably because the operation of the Project of Morality and Ethics Promotion towards Philosophy of Sufficiency Economy by Cooperate Networks of Chiwanwittaya School was

well supported by context, inputs, and systematic process that led to the achievement of the outputs. The student desirable characteristics were at a high level as a whole. Considering each aspect, it found that most of the aspects were at high level. The highest level came to 'Love of nation, religion, and king', followed by 'Cherishing Thai-ness'. The result of a test on knowledge and understanding about economy philosophy after joining the Project of Morality and Ethics Promotion towards Philosophy of Sufficiency Economy by Cooperate Networks of Chiwanwittaya School was higher than the prior at the .05 significance level.

The students' satisfaction towards the Project of Morality and Ethics Promotion towards Philosophy of Sufficiency Economy by Cooperate Networks of Chiwanwittaya School was at a high level. The aspect with the highest mean was materials and learning resources, followed by measurement and evaluation, and project documentation.

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ปีการศึกษา 2559 สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้รายงานขอขอบคุณทุกฝ่าย โดยเฉพาะ รศ.ดร.สมคิด พรหมจ้อย ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และเอาใจใส่อย่างดียิ่งมา ณ ที่นี้

ขอขอบคุณ คณะผู้เชี่ยวชาญ นำโดย ดร.อดิศักดิ์ มุ่งชู ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 นายธีรวุฒิ พิทักษ์ชนม์ ศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 นายสุจินต์ ขาวแก้ว ผู้อำนวยการโรงเรียนอุตรพิทยานุกูล ดร.รุ่งทิภา จันทร์วัฒนวงษ์ อาจารย์ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ผศ.ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ รองคณะบดีฝ่ายบริหารและแผน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญ และตรวจสอบเครื่องมือทางการประเมิน ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณ ผู้บริหาร ครูในโครงการ นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และภาคประชาสังคม ที่ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือจนโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา สำเร็จลุล่วงด้วยดี

นายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน

ผู้อำนวยการโรงเรียนไชยวานวิทยา

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
ABSTRACT.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญรูปภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญการประเมิน.....	1
วัตถุประสงค์การประเมิน.....	4
กรอบแนวคิดในการประเมิน.....	5
ขอบเขตการประเมิน.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	12
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
แนวคิดหลักและทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินโครงการ.....	14
คุณธรรมและจริยธรรม.....	27
คุณลักษณะอันพึงประสงค์.....	37
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	45
การประเมินความพึงพอใจ.....	50
ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนไชยวานวิทยา.....	52
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	57
สรุปกรอบแนวคิดการประเมินโครงการ.....	63

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการ.....	64
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	64
การวิเคราะห์ประเด็นการประเมิน ตัวบ่งชี้ และแหล่งข้อมูล.....	66
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	68
การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ.....	68
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	74
การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลข้อมูล	75
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวมของการประเมินโครงการ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา.....	78
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านบริบทของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคี ของโรงเรียนไชยวานวิทยา.....	81
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยนำเข้าของการประเมินโครงการ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา.....	86
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านกระบวนการดำเนินงานของการประเมิน โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา.....	90
ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลผลิตของการประเมินโครงการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา.....	93
ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความพึงพอใจที่มีต่อโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคี ของโรงเรียนไชยวานวิทยา.....	103

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บทที่ 5 สรุปล อธิปราชยผล และข้อเสนอแนะ.....	104
สรุปล.....	104
อธิปราชยผล.....	107
ข้อเสนอแนะ.....	111
บรรณานุกรม.....	113
ภาคผนวก.....	120
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	121
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ.....	123
ภาคผนวก ค ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ.....	129
ภาคผนวก ง ตัวอย่างโครงการ.....	159
ภาคผนวก จ ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์.....	169
ภาคผนวก ฉ คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	171
ภาคผนวก ช หนังสือการเผยแพร่ผลงาน.....	179
ประวัติผู้ประเมิน.....	184

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 การสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling).....	65
2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา.....	66
3 กรอบการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคี ของโรงเรียนไชยวานวิทยา.....	66
4 ระยะเวลาในการประเมินโครงการโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา.....	68
5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยภาพรวมของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา พิจารณาเป็นรายด้านโดยภาพรวม.....	79
6 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยภาพรวมของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา พิจารณาจากกลุ่มตัวอย่าง.....	79
7 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ด้านบริบทของโครงการฯ.....	81
8 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการฯ.....	86
9 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ด้านกระบวนการของโครงการฯ.....	90

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
10	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคี ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ด้านผลผลิตของโครงการฯ..... 93
11	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน..... 101
12	ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจของนักเรียน ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา..... 101
13	ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา..... 102
14	ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา..... 103
15	ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของแบบสอบถามการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา โดยผู้เชี่ยวชาญ..... 172
16	แสดงผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (B) และคุณภาพของแบบทดสอบ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง..... 173
17	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบประเมินความพึงพอใจโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน..... 174
18	ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ด้านผลผลิต..... 175

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
19	แสดงผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (B) และคุณภาพของแบบทดสอบ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง (n=50).....	176
20	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบประเมินความพึงพอใจโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน.....	177

สารบัญญภาพ

ภาพประกอบที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดการประเมิน.....	7
2 องค์ประกอบและเงื่อนไขแห่งหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	46
3 โครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนไชยวานวิทยา.....	54
4 กรอบแนวคิดการประเมินโครงการ.....	63

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการประเมิน

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนวทางในการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมากกว่า 40 ปี เพื่อใช้เป็นแนวทางการแก้ปัญหาให้รอดพ้นจากกระแสโลกาภิวัตน์ ทุนนิยมและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ของโลก ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 เป็นต้นมา พระองค์ได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการพัฒนาบนหลักแนวคิดการพึ่งตนเอง เพื่อให้เกิดความพอมีพอกิน พอมีพอใช้ของคนส่วนใหญ่ โดยใช้หลักความพอประมาณ การคำนึงถึงความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และทรงเตือนสติประชาชนคนไทยไม่ให้ประมาท แต่ให้ตระหนักถึงการพัฒนาอย่างเป็นขั้นเป็นตอน ที่ถูกต้องตามหลักวิชาและการมีคุณธรรมเป็นกรอบในการปฏิบัติและการดำรงชีวิต ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นที่รู้จักกันดีภายใต้ชื่อว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงมีพระราชดำรัสในวาระและโอกาสต่าง ๆ เกี่ยวกับแนวคิดและหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่เสมอ เพื่อน้อมนำให้บุคคลในทุกระดับได้ตระหนักถึงแนวทางการดำรงชีวิต ซึ่งค่อนข้างจะแตกต่างจากแนวคิดของนักวิชาการและนักเศรษฐศาสตร์ของประเทศในช่วงนั้น พระองค์ทรงใช้คำต่าง ๆ อาทิ พออยู่พอกิน พอกินพอใช้ อยู่ดีกินดี พอประมาณ พอสมควร พอเพียงและเศรษฐกิจพอเพียง (คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2548)

วันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้มีพระราชดำรัส เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงขึ้น เพื่อเป็นการวางพื้นฐานให้เห็นภาพอันเป็นที่มาของการเกิดปัญหาทางเศรษฐกิจ อีกทั้งพระองค์ทรงให้สติ ในการกลับไปทบทวนการพัฒนาประเทศที่ผ่านมา โดยทรงให้ความหมายของเศรษฐกิจแบบพอเพียงไว้ว่า “ความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่า ทุกครอบครัวจะต้องผลิตอาหารของตัวเอง จะต้องทอผ้าใส่เอง อย่างนั้นมันเกินไป” สิ่งที่พระองค์ทรงเน้นย้ำในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงคือ วิธีปฏิบัติเศรษฐกิจพอเพียงนั้นไม่ต้องทำทั้งหมดและขอเติมว่าถ้าทำทั้งหมดก็จะทำไม่ได้ ถ้าครอบครัวหนึ่งหรือแม่หมู่บ้านหนึ่งทำเศรษฐกิจพอเพียงร้อยเปอร์เซ็นต์ก็จะเป็นการถอยหลังถึงสมัยหิน นอกจากนี้ ยังทรงอธิบายความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มเติมไว้อีก (สุเมธ ตันติเวชกุล, 2544: 285-290)

ภายหลังจากการเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจขึ้นในประเทศไทยในปี พ.ศ. 2540 แสดงให้เห็นว่าแนวทางการพัฒนาประเทศที่ผ่านมาของไทยยังไม่มีที่ยืน เนื่องจากแนวทางการพัฒนาประเทศที่ผ่านมามีปัญหา จึงต้องหาแนวทางใหม่ในการพัฒนาที่มีความเหมาะสมและยั่งยืน แต่เป็นที่น่าสังเกต

ว่าการเน้นให้มีการพัฒนาประเทศอย่างสมดุลนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสให้ผู้บริหารประเทศและประชาชน ได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้มาเป็นเวลานาน โดยทรงเน้นถึงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่สมดุล มีการพัฒนาเป็นลำดับขั้นไม่เน้นเพียงการขยายตัวทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว ในทางตรงกันข้าม พระราชดำรัสของพระองค์ดังกล่าว ยังไม่ได้รับความสำคัญในทางปฏิบัติมากนักในช่วงนั้น อาจเป็นเพราะว่าการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมยังไม่มีปัญหาที่รุนแรง การวางแผนพัฒนาประเทศ และการดำเนินชีวิตโดยทั่วไปจึงเป็นไปตามปกติ (นันทนีย์ กมลศิริพิชัยพร, 2549: 254)

ด้วยความสำคัญแห่งกระแสพระราชดำรัสดังกล่าว นำไปสู่การกำหนดเป็นหลักการและนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาประเทศของรัฐ ดังปรากฏอยู่ในเอกสารสำคัญ เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 78 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (1) บริหารราชการแผ่นดินให้เป็นที่ไปเพื่อพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และความมั่นคงของประเทศอย่างยั่งยืน โดยต้องส่งเสริมการดำเนินการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติในภาพรวมเป็นสำคัญ และมาตรา 83 รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการดำเนินการตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นที่ไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม

มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550) ที่ยังคงนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวปฏิบัติควบคู่กับการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวม ที่มีคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดการพัฒนาประเทศที่สมดุล เป็นธรรมและยั่งยืน ดังจะเห็นได้ชัดเจนจากพันธกิจของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ที่ระบุ สิ่งที่ต้องดำเนินการไว้ว่า เพื่อให้การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มุ่งสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” ภายใต้แนวปฏิบัติของ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เห็นควรกำหนดพันธกิจของการพัฒนาประเทศ จากการถอดบทเรียนองค์ความรู้แนวทางการบริหารสถานศึกษาพอเพียง (สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์และกระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 2-5) ดังนี้

1. พัฒนาคนให้มีคุณภาพ คุณธรรม นำความรอบรู้อย่างเท่าทัน
2. เสริมสร้างเศรษฐกิจให้มีคุณภาพ เสถียรภาพ และเป็นธรรม
3. ดำรงความหลากหลายทางชีวภาพ และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อม
4. พัฒนาระบบบริหารจัดการประเทศให้เกิดธรรมาภิบาล ภายใต้ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

กระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลักในการพัฒนาคนและสร้างเยาวชนให้มีคุณภาพของประเทศ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังที่ปรากฏในนโยบายของรัฐดังกล่าว โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน ซึ่งเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มุ่งเน้นนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาประเทศ จึงจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อดำเนินโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียง เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ ฝึกการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักษาสีน้ำเงินและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม และเอกลักษณ์ของความเป็นไทย โดยมีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการร่วมกันรับผิดชอบ เพื่อให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืนนำวิถีชีวิตของประชาชน สามารถพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมได้ ตามแนวพระราชดำริและนโยบายรัฐบาล รวมทั้งเป็นจุดเริ่มต้นของการผลักดันให้ประเทศชาติโดยรวมพัฒนาต่อไป อย่างเต็มตามศักยภาพ โดยใช้รูปแบบการจัดการศึกษาบนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550: คำนำ)

ในการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น จะต้องใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ ที่เชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนา ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะ และเจตคติสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างสมดุลและยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550: 2)

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ถือเป็นองค์กรส่วนหนึ่งของภาครัฐที่ทำหน้าที่จัดการศึกษา มีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 โดยมาตรา 39 ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง และการจัดการศึกษาของไทยในยุคการปฏิรูปการศึกษา ได้ให้ความสำคัญทางการศึกษาด้านคุณธรรม จริยธรรมมากยิ่งขึ้น สถานศึกษาซึ่งเป็นผู้จัดการศึกษา จะต้องมีความรู้แนวทางในการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมให้เด็กได้รับการพัฒนาความรู้ คุณธรรม จริยธรรม ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 6 ที่มุ่งเน้นพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา มีความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดว่า ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทยและมีจิต

สาธารณะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 7) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Bridges (1992: 669) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลของโรงเรียนกับวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ในโรงเรียนที่มีประสิทธิผลนั้น ผู้บริหารเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และพบว่า วิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารสามารถทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนได้

จากสาระและความสำคัญที่กล่าวมา ผู้ประเมินในฐานะผู้อำนวยการโรงเรียนไชยวานวิทยา ได้จัดทำโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ในปีการศึกษา 2559 ซึ่งเป็นโครงการต่อเนื่อง มีการกำหนดวัตถุประสงค์และวางแผนการดำเนินโครงการขยายผลสู่ผู้เรียน โดยช่วงที่ผ่านมาโครงการยังขาดการประเมินที่เป็นระบบและชัดเจน จำเป็นต้องมีระบบการติดตามประเมินผลที่มีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง ซึ่งจะต้องเป็นระบบที่ได้รับการยอมรับ และสามารถวัดผลของการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพจากการอาศัยดัชนีชี้วัดความสำเร็จในหลายมิติ คือ การประเมินผลเป็นการดำเนินการเพื่อการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงและแก้ไขเพื่อพัฒนา มีลำดับขั้นตอน เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของการประเมิน ทั้งในระดับแผนงานและโครงการ เพื่อนำผลของการประเมินไปเป็นสารสนเทศสำหรับโรงเรียน ในการตัดสินใจว่า โครงการมีความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องนำผลการประเมิน ไปประกอบการวางแผนพัฒนาหาแนวทางปรับปรุง แก้ไขโครงการให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างเข้มแข็ง การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา เป็นการประยุกต์ใช้การประเมินตามรูปแบบการประเมินของ ดาเนียล แอล สตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam: 2007) หรือ แบบจำลองซิปป์ (CIPP Model) ในการประเมิน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตและประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ผลการประเมินจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประสิทธิภาพและประสิทธิผลการดำเนินการตามโครงการ เพื่อพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนไชยวานวิทยา ด้วยการใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ และพฤติกรรมที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์การประเมิน

โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ปีการศึกษา 2559 ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ทางการประเมิน ดังนี้

1. เพื่อประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ซึ่งมีวัตถุประสงค์ย่อย ดังนี้

- 1.1 เพื่อประเมินด้านบริบทของโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา

1.2 เพื่อประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม
น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา

1.3 เพื่อประเมินด้านกระบวนการของโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม
น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา

1.4 เพื่อประเมินด้านผลผลิตของโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม
น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา

2. เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม
น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา

กรอบแนวคิดในการประเมิน

การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา มีกรอบแนวคิดที่สำคัญดังนี้

1. แนวคิดในการประเมินโครงการ ผู้ประเมินประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดของ ดาเนียล แอล
สตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam, 2007: 159) ตามรูปแบบจำลองซิปป์ (CIPP Model) ดังนี้

- 1.1 การประเมินด้านบริบท (Context)
- 1.2 การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input)
- 1.3 การประเมินด้านกระบวนการ (Process)
- 1.4 การประเมินด้านผลผลิต (Product)

2. แนวคิดของความพึงพอใจ ผู้ประเมินประยุกต์ใช้แนวคิดการวัดทัศนคติของ Likert
(1932 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 76) ซึ่งศึกษาความพึงพอใจใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านเอกสาร
โครงการ ด้านครูผู้สอน ด้านกิจกรรมตามโครงการ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล
และด้านภาพรวมของโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา

3. แนวคิดในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ผู้ประเมินได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 มาใช้ในการจัดทำโครงการส่งเสริมคุณธรรม
จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ดังนี้

3.1 องค์ประกอบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ประการ ดังนี้

1) ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีต่อความจำเป็น และเหมาะสมกับฐานะ
ของตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป และต้อง
ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

2) ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรมที่พึงงาม โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบรู้ และรอบคอบ

3) ระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับต่อผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่

3.2 เจื่อนใจ เจื่อนใจสำคัญที่จะทำให้การตัดสินใจ และการกระทำ เป็นไปอย่างพอเพียง จะต้องอาศัยทั้งคุณธรรมและความรู้ ดังนี้

1) เจื่อนใจคุณธรรม เป็นเจื่อนใจที่จะต้องสร้างเสริมให้เป็นพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ ประกอบด้วย ด้านจิตใจ คือ การตระหนักในคุณธรรม รู้ผิดชอบชั่วดี ซื่อสัตย์ สุจริต ใฝ่ดีปฏิบัติอย่างถูกต้องและเหมาะสมในการดำเนินชีวิต และด้านการกระทำ คือ มีความขยันหมั่นเพียร อดทน ไม่โลภ ไม่ตระหนี่ รู้จักแบ่งปัน และรับผิดชอบในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

2) เจื่อนใจความรู้ ประกอบด้วย การฝึกตนให้มีความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน มีความรอบคอบและความระมัดระวัง ที่จะนำความรู้ต่าง ๆ เหล่านั้น มาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและในชั้นปฏิบัติ

จากแนวคิดข้างต้น สามารถสรุปเป็นกรอบการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ได้ดังภาพประกอบที่ 1

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดการประเมิน

ขอบเขตการประเมิน

1. ขอบเขตเนื้อหา

1.1 การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ตามรูปแบบจำลองซีพี (CIPP Model) ใน 4 ด้าน คือ

- 1) การประเมินด้านบริบท (Context)
- 2) การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input)
- 3) การประเมินด้านกระบวนการ (Process)
- 4) การประเมินด้านผลผลิต (Product)

1.2 การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร เป็น ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนไชยวานวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 1,245 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็น ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบโครงการ คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน และผู้ปกครอง โรงเรียนไชยวานวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 514 คน ที่กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (ภาควิชาวิจัยและพัฒนา การศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม , 2553: 35 ; อ้างอิงมาจาก Kerjcie and Morgan,1970: 607-610) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (รายละเอียดในบทที่ 3)

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ชั้นที่ 1 ประเมินด้านบริบทของโครงการ ระยะประเมินในเดือน มิถุนายน 2559

ชั้นที่ 2 ประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ ระยะเวลาประเมินในเดือน กรกฎาคม 2559

ชั้นที่ 3 ประเมินด้านกระบวนการดำเนินงานของโครงการ ระยะเวลาประเมินในเดือน กันยายน 2559

ชั้นที่ 4 ประเมินด้านผลผลิตของโครงการ ประกอบด้วยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ นักเรียน และความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง ระยะเวลาประเมินในเดือน ตุลาคม 2559

ชั้นที่ 5 ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อ โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ระยะเวลาประเมินในเดือน ตุลาคม 2559

4. ตัวแปรที่ศึกษา

การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา มีตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

4.1 บริบทของโครงการ ได้แก่ ความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับนโยบายของ ต้นสังกัด ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ความเหมาะสมของกิจกรรมที่ระบุไว้ในโครงการ และ วัสดุทัศน พันธ์กิจ เป้าประสงค์ของโรงเรียน

4.2 ปัจจัยนำเข้าของโครงการ ได้แก่ งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการบริหารจัดการของโครงการ

4.3 กระบวนการของโครงการ ได้แก่ การวางแผนการดำเนินโครงการ การปฏิบัติตามแผน การประเมินผล โครงการ การนิเทศ กำกับและติดตาม การสรุป และรายงานผลโครงการ

4.4 ผลผลิตของโครงการ ได้แก่ ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.5 ความพึงพอใจที่มีต่อโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา

นิยามศัพท์เฉพาะ

การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ปีการศึกษา 2559 ครั้งนี้ มีนิยามศัพท์ทางการประเมิน ดังนี้

1. โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา หมายถึง โครงการการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการจัดกิจกรรมและอาศัยความร่วมมือจากเบญจภาคี ซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้อนุมัติให้ดำเนินโครงการได้และฝ่ายบริหารมีหน้าที่ส่งเสริมการดำเนินงานผ่านกิจกรรมของโครงการ

2. การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการวัดที่มีการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปใช้ในการตรวจสอบการดำเนินงานของโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา โดยประยุกต์ใช้รูปแบบจำลองซีปปี้ (CIPP Model) มาใช้ในการประเมินโครงการ ประกอบด้วยการประเมินองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต และการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ

2.1 การประเมินด้านบริบท หมายถึง การประเมินความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับนโยบายของต้นสังกัด ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ความเหมาะสมของกิจกรรมที่ระบุไว้ในโครงการ

2.2 การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า หมายถึง การตรวจสอบความพร้อมในด้านงบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์และวิธีการบริหารจัดการของโครงการ

2.3 การประเมินด้านกระบวนการ หมายถึง การประเมินการวางแผนการดำเนินโครงการ การปฏิบัติตามแผน การประเมินผลโครงการ การนิเทศ กำกับและติดตาม การสรุปและรายงานผลโครงการ

2.4 การประเมินด้านผลผลิต หมายถึง การตรวจสอบผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ซึ่งประกอบด้วย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง คุณภาพของผู้เรียน ด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ที่กำหนดขึ้น โดยพิจารณาจากสภาพของสังคมและการเปลี่ยนแปลงของโลก ในยุคปัจจุบัน ซึ่งทำให้มีความจำเป็นต้องเน้นและปลูกฝังลักษณะดังกล่าว ให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนทุกคน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาในองค์รวม ทั้งด้านสติปัญญาและคุณธรรม อันจะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้า ความมั่นคงและความสงบสุขในสังคม ตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ดังนี้

- 1.1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ หมายถึง เป็นพลเมืองดีของชาติ อารมณ์ไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย ศรัทธา ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักศาสนา และเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์
- 1.2) ซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง ประพฤติปฏิบัติตรงตามความจริงต่อตนเอง และผู้อื่น ทั้งทางกาย วาจา ใจ
- 1.3) มีวินัย หมายถึง ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม
- 1.4) ใฝ่เรียนรู้ หมายถึง ตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม สรุปลงเป็นองค์ความรู้ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
- 1.5) อยู่อย่างพอเพียง หมายถึง ดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
- 1.6) มุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง การตั้งใจและรับผิดชอบในหน้าที่การทำงาน ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย
- 1.7) รักความเป็นไทย หมายถึง ภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมไทย และความกตัญญูต่อบุคคล เห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม อนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาไทย
- 1.8) มีจิตสาธารณะ หมายถึง ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม

2) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสามารถทางด้านสติปัญญาที่แสดงถึงการมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ได้อย่างเหมาะสม วัดได้จากแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

3. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง แนวทางในการดำรงชีวิตที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ทรงชี้ให้แก่ปวงชนชาวไทย และโรงเรียนไชยวานวิทยาได้นำมาปฏิบัติ

ในโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคี
ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ดังนี้

3.1 องค์ประกอบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ประการ ดังนี้

1) **ความพอประมาณ** หมายถึง ความพอดีต่อความจำเป็น และเหมาะสมกับฐานะ
ของตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป และต้อง
ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

2) **ความมีเหตุผล** หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลตาม
หลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรมจรรยาและวัฒนธรรมที่พึงงาม โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัย
ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบรู้และรอบคอบ

3) **ระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี** หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับต่อผลกระทบและ
การเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม เพื่อให้
สามารถปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่

3.2 **เงื่อนไข** เงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้เกิดการตัดสินใจ และการกระทำเป็นไปอย่างพอเพียง
จะต้องอาศัยทั้งคุณธรรมและความรู้ ดังนี้

1) **เงื่อนไขคุณธรรม** หมายถึง สิ่งที่จะต้องสร้างเสริมให้เป็นพื้นฐานจิตใจของคน
ในชาติ ประกอบด้วย ด้านจิตใจ คือการตระหนักในคุณธรรม รู้ผิดชอบชั่วดี ซื่อสัตย์ สุจริต ใช้สติปัญญา
อย่างถูกต้องและเหมาะสมในการดำเนินชีวิต และด้านการกระทำ คือมีความขยันหมั่นเพียร อดทน
ไม่โลภ ไม่ตระหนี่ รู้จักแบ่งปัน และรับผิดชอบในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

2) **เงื่อนไขความรู้** หมายถึง การฝึกตนให้มีความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ
ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน มีความรอบคอบและความระมัดระวังที่จะนำความรู้ต่าง ๆ เหล่านั้น
มาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและในชั้นปฏิบัติ

4. **การประเมินความพึงพอใจ** หมายถึง การตรวจสอบความพอใจของนักเรียนที่เข้าร่วม
โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคี
ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านเอกสารโครงการ ด้านครูผู้สอน ด้านกิจกรรม
ตามโครงการ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล และด้านภาพรวมของโครงการ ดังนี้

4.1 **ด้านเอกสารโครงการ** หมายถึง เอกสารที่นักเรียนได้รับในการเข้าร่วมโครงการ
มีความชัดเจนและน่าสนใจ มีความทันสมัยและมีการจัดเรียงเนื้อหาจากง่ายไปหายาก

4.2 **ด้านครูผู้สอน** หมายถึง ครูผู้สอนมีความเชี่ยวชาญในเนื้อหากิจกรรมหรือการจัด
ประสบการณ์ต่าง ๆ ตามโครงการ

4.3 **ด้านกิจกรรมตามโครงการ** หมายถึง โครงการมีการจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ
เปิดโอกาสให้เรียนรู้จากการปฏิบัติ ให้อิสระในการแสดงความคิดเห็น มีสิ่งอำนวยความสะดวก

ในการเรียนรู้อย่างเพียงพอ มีกระบวนการกลุ่ม ได้แสดงออกในทางที่เหมาะสม และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

4.4 ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ หมายถึง โครงการมีสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย น่าสนใจ และมีความสะดวกต่อการเรียนรู้

4.5 ด้านการวัดและประเมินผล หมายถึง โครงการมีการวัดและประเมินผล ตรงกับความเป็นจริง

4.6 ด้านภาพรวมของโครงการ หมายถึง โครงการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์

5. เบื้องภาคี หมายถึง การมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ การจัดสรรงบประมาณ และการดำเนินโครงการของผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนไชยวานวิทยา

ประโยชน์ที่ได้รับ

ผลจากการประเมิน มีประโยชน์ที่ได้รับและมีความสำคัญ ดังนี้

1. เป็นสารสนเทศสำหรับโรงเรียนที่สามารถระบุ จุดเด่น จุดด้อย ปัญหา และอุปสรรค ในการดำเนินโครงการ เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนพัฒนา กำหนดแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษายิ่งขึ้น
2. เป็นข้อมูลและสารสนเทศสำหรับครูในโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป
3. จากการประเมินโครงการส่งผลให้นักเรียนได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
4. เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับโรงเรียนต่าง ๆ ในการวางแผนงาน การดำเนินโครงการ และการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ปีการศึกษา 2559 ผู้ประเมินได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. แนวคิดหลักเกี่ยวกับการประเมินโครงการ
  - 1.1 ความหมายของการประเมิน
  - 1.2 ความหมายของโครงการ
  - 1.3 ความหมายของการประเมินโครงการ
  - 1.4 รูปแบบการประเมินโครงการแบบชิปปี้ (CIPP Model)
2. คุณธรรมและจริยธรรม
  - 2.1 ความหมายของคุณธรรมและจริยธรรม
  - 2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมและจริยธรรม
  - 2.3 แนวคิดที่เกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม
3. คุณลักษณะอันพึงประสงค์
  - 3.1 ความหมายคุณลักษณะอันพึงประสงค์
  - 3.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
  - 3.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
  - 3.4 การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์
4. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - 4.1 ความหมายของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - 4.2 องค์ประกอบของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - 4.3 คุณลักษณะตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
5. การประเมินความพึงพอใจ
6. ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนไชยวานวิทยา
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 7.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 7.2 งานวิจัยต่างประเทศ
8. สรุปกรอบแนวคิดการประเมินโครงการ

1. แนวคิดหลักและทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินโครงการ

1.1 ความหมายของการประเมิน

มีนักวิชาการหลายท่าน ได้ให้ความหมายของการประเมินไว้ ดังนี้

พิสนุ พงศ์ศรี (2550: 4 อ้างถึงใน เซาว์ อินโย, 2553: 3) ได้กล่าวว่า การประเมิน หมายถึง กระบวนการตัดสินคุณค่าของสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยการนำสารสนเทศหรือผลจากการวัด มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2549: 6 อ้างถึงใน เซาว์ อินโย, 2553: 3) ได้กล่าวว่า การประเมินค่าหรือการประเมินผล หมายถึง การตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งถือเป็นนิยามพื้นฐานในทางการจัดการนิยาม การประเมินค่า หรือการประเมินผล ว่าเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ การตัดสินใจเลือกทางเลือกโดยอาศัยสารสนเทศที่ถูกต้องเหมาะสม เมื่อผ่านการสังเคราะห์ให้เป็นองค์ความรู้ จะทำให้เกิดปัญญาได้

เซาว์ อินโย (2553: 4) ได้ให้ความหมายของการประเมิน หมายถึง กระบวนการพิจารณาตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่า มีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด โดยนำสารสนเทศหรือผลจากการวัด มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อช่วยในการตัดสินใจ ตีค่าผลการดำเนินการนั้น ๆ ว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ ใช้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการ ส่วนคำว่า โครงการ หมายถึง ส่วนย่อยส่วนหนึ่งของแผนงาน ซึ่งประกอบด้วยชุดของกิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างมีระบบ มีการกำหนดทรัพยากรในการดำเนินงาน ระยะเวลาดำเนินงานไว้อย่างชัดเจน โดยออกแบบมาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามต้องการ ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการพิจารณาตัดสินคุณค่าโดยการค้นคว้า เก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากชุดของกิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างมีระบบ มาประกอบการตัดสินใจ ตีค่าผลการดำเนินการนั้นว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ ใช้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการ

นิตา ชูโต (2538: 9) สรุปถึงความหมายของการประเมินว่า หมายถึง กิจกรรมการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ความหมายและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับโครงการ และหาผลที่แน่ใจว่าเกิดจากโครงการ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนคุณภาพและประสิทธิภาพของโครงการให้ดียิ่งขึ้น

ประชุม รอดประเสริฐ (2539: 73) ได้กล่าวถึงการประเมิน หมายถึง กระบวนการในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลของการดำเนินโครงการ และพิจารณาตัวเองชี้ให้ทราบถึงจุดเด่นหรือจุดด้อยของโครงการนั้นอย่างมีระบบ แล้วตัดสินใจว่าจะปรับปรุงแก้ไขโครงการนั้นเพื่อการดำเนินการต่อไป หรือยุติการดำเนินงานโครงการนั้นเสีย

สุวิมล ตีรกานันท์ (2543: 1-2) ได้กล่าวถึงการประเมินว่า เป็นการบรรยาย เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเป้าหมาย การวางแผน การดำเนินการและผลกระทบ เพื่อนำไปเป็น

แนวทางในการตัดสินใจ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ และเพื่อส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจในสถานการณ์ของโครงการ และได้ให้ความหมายของการประเมินว่า เป็นการกำหนดคุณค่าหรือข้อดีบางสิ่งบางอย่าง อย่างเป็นระบบ เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน เพื่อให้ได้สารสนเทศที่สามารถใช้ในการพิจารณาการดำเนินการ ทำให้การดำเนินการเป็นไปได้อย่างทันทั่วทั้งที่สรุปได้ว่า การประเมินเป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับโครงการใดโครงการหนึ่ง โดยมีการรวบรวมข้อมูลและวิธีการศึกษาอย่างเป็นระบบ ระเบียบ เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานกับเป้าหมายที่กำหนดไว้

1.2 ความหมายของโครงการ

โครงการตรงกับภาษาอังกฤษว่า Program และ Project จากการศึกษาเอกสาร มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมาย พอสรุปได้ ดังนี้

สฤต สันติเมทนีดล (2540: 41) กล่าวว่า โครงการ หมายถึง งานที่มีลักษณะไม่ใช่งานประจำงาน ๆ จะเกิดขึ้นสักครั้ง เช่น โครงการหมู่บ้านตัวอย่าง โครงการฟื้นฟูเศรษฐกิจ ภายหลังภาวะฝนแล้ง โครงการปลูกพืชทดแทน และโครงการเงินฝิ่น หรือโครงการสร้างงานในชนบท เป็นต้น

สมหวัง พิธิยานวณิชย์ (2540: 115) กล่าวว่า โครงการ หมายถึง แผนย่อย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแผนงาน หรือเป็นกลุ่มของกิจกรรมที่จะดำเนินการ ในระยะเวลาที่กำหนด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของแผนงานที่ได้ระบุไว้

สุพักตร์ พิบูลย์ และ กานดา นาคะเวช (2545: 117) กล่าวว่า โครงการ เป็นกลุ่มของกิจกรรมที่เห็นว่าเป็นทางเลือกในการยกระดับคุณภาพงานที่ได้รับการคัดสรรแล้วว่าเหมาะสมและน่าจะเกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการยกระดับคุณภาพงานปกติ โดยมีจุดมุ่งหมายเป้าหมาย กิจกรรม และการดำเนินงาน ที่ชัดเจน และมีช่วงระยะเวลาในการดำเนินงานที่แน่นอน

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 270) ให้ความหมายของโครงการไว้ว่า “แผนหรือเค้าโครงการตามที่กำหนดไว้”

เยาวดี ราชย์กุลวิบูลย์ศรี (2546: 80-81) กล่าวว่า สาระสำคัญของโครงการมี 4 ประการ คือ โครงการจะต้องมีกำหนดเวลาสิ้นสุด โครงการมีกิจกรรมที่ซับซ้อน ซึ่งกิจกรรมจะสนองตอบวัตถุประสงค์โครงการ และเมื่อโครงการสิ้นสุดจะไม่มีการทำซ้ำในลักษณะเดิมอีก

สุวิมล ติรกานันท์ (2548: 17) กล่าวว่า โครงการเป็นแผนย่อยที่เป็นแผนปฏิบัติการ และถูกจัดทำขึ้นในลักษณะที่เป็นรูปธรรม มีความชัดเจนในระดับที่สามารถนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติได้

สมคิด พรหมจ้อย (2550: 23) กล่าวว่า โครงการ หมายถึง หน่วยของแผนงาน หรือ กลุ่มของกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน เพื่อการบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ มีลักษณะเด่นชัด มีระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดที่แน่นอน และมักจะเป็นงานพิเศษที่ต่างไปจากงานประจำ โครงการจะประกอบด้วยงาน (Task) และกิจกรรม (Activity)

พิสนุ พงศ์ศรี (2551: 34) กล่าวว่า โครงการไม่ใช่งานประจำตามปกติ ที่มีลักษณะเป็นโปรแกรมที่กำหนดไว้ตลอด แต่จะช่วยเสริมงานปกติให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้

สรุปได้ว่า โครงการ หมายถึง การดำเนินงานที่มีลักษณะพิเศษต่างไปจากการดำเนินงานปกติ โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ มีแผนการดำเนินงานเป็นขั้นตอน มีระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดที่แน่นอน มีการกำหนดการใช้ทรัพยากรตามขั้นตอนอย่างเหมาะสม และมีการคาดหมายผลงานที่จะได้รับจากการดำเนินงานนั้น

1.3 ความหมายของการประเมินโครงการ

สมคิด พรหมจ้อย (2552: 37) ให้ความหมายว่า การประเมินโครงการ เป็นการตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการหรือแผนงาน ตลอดจนการพิจารณาผลสัมฤทธิ์ของโครงการหรือแผนงานนั้น ๆ ว่ามีมากน้อยเพียงใด การประเมินผลเป็นกระบวนการบ่งชี้ถึงคุณค่าของโครงการ แผนงาน กล่าวคือ แผนงาน โครงการ ที่ได้ดำเนินการไปแล้วได้ผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการและแผนงานหรือไม่เพียงใด ทำได้ทั้งการประเมินก่อนเริ่มโครงการ การประเมินขณะกำลังดำเนินการอยู่ และการประเมินผลแผนงานและโครงการหลังจากการดำเนินงานได้สิ้นสุดแล้ว

จิระศักดิ์ สารรัตน์ (2551: 8-9) ได้กล่าวถึง ความหมายของการประเมินโครงการว่า การประเมินโครงการเป็นการประเมินที่ซับซ้อน จะต้องมีความละเอียด มีทัศนะกว้างว่า จะทำการประเมินจุดใดและในรูปแบบใด และการประเมินโครงการจะต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าจะประเมินอะไร การหาข้อมูลเป็นสิ่งจำเป็นในการประเมินโครงการ การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อกำหนดเกณฑ์และกำหนดเครื่องมือในการประเมิน ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ การวิเคราะห์ผลของการประเมิน จะต้องทำอย่างระมัดระวังและมีความเที่ยงตรง เพื่อพิจารณาปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงโครงการให้เหมาะสม

สมร วงศ์ลือเกียรติ (2552: 11) กล่าวว่า การประเมินโครงการ คือ การศึกษาเพื่อรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา และนำข้อมูลที่ได้มาไปประเมินผลว่า สิ่งที่ได้มานั้น เป็นไปตามที่มุ่งหวังหรือไม่ และทำไมจึงสำเร็จหรือล้มเหลว และนำผลนั้นมาทำการปรับปรุง และดำเนินการต่อไป

อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์ (2553: 10) กล่าวว่า การประเมินโครงการ หมายถึง การแสวงหาแนวทางการตัดสินใจต่อการดำเนินงานโครงการว่า ควรจะดำเนินการหรือไม่ ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และศึกษาว่า ระหว่างการดำเนินการมีปัญหาอะไรที่ควรปรับปรุงแก้ไข หรือเมื่อสิ้นสุดโครงการแล้ว ผู้เกี่ยวข้องกับโครงการได้เรียนรู้อะไรบ้าง เกิดผลกระทบต่อผู้เกี่ยวข้อง หรือสิ่งแวดล้อมอย่างไร

เชาว์ อินใย (2553: 4) ได้ให้ความหมายของการประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการพิจารณาตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่า มีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด โดยนำ สารสนเทศหรือผลจากการวัด มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อช่วยในการตัดสินใจ ตีค่า ผลการดำเนินการนั้น ๆ ว่า บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ และใช้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการ ส่วนคำว่า โครงการ หมายถึง ส่วนย่อยส่วนหนึ่งของแผนงาน ซึ่งประกอบด้วยชุดของกิจกรรมที่จัด ขึ้นอย่างมีระบบ มีการกำหนดทรัพยากรในการดำเนินงาน ระยะเวลาดำเนินงาน ไว้อย่างชัดเจน โดยออกแบบมาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามต้องการ ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการพิจารณาตัดสินคุณค่า โดยการค้นคว้าเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากชุดของ กิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างมีระบบ มาประกอบการตัดสินใจ ตีค่าผลการดำเนินการนั้น ว่าบรรลุ วัตถุประสงค์หรือไม่

พิสนุ พงศ์ศรี (2553: 68) ได้กล่าวถึงความหมายของการประเมินโครงการโดยรวม ไว้ว่า เป็นกระบวนการตัดสินคุณค่าของโครงการในระยะหนึ่งระยะใดหรือทุกระยะ โดยนำสารสนเทศ จากการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อตัดสินใจทำโครงการ ทดลองหรือนำร่อง ระงับ ปรับเปลี่ยน ปรับปรุง ขยายผล หรือยกเลิกโครงการนั่นเอง

พิชิต ฤทธิ์จรรยา (2555: 25) ให้ความหมายว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการเชิงระบบเพื่อการตรวจสอบ หรือชี้บ่งถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโครงการ ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ปรับปรุง และพัฒนา

สรุปได้ว่า การประเมินโครงการ หมายถึง การตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการ หรือ แผนงาน ตลอดจนการพิจารณาผลสัมฤทธิ์ของโครงการหรือแผนงานนั้น ๆ ว่ามีผลมากน้อยเพียงใด โดยมีกระบวนการประเมินอย่างเป็นระบบ เช่น มีการกำหนดเครื่องมือในการประเมิน การวิเคราะห์ผล ของการประเมินซึ่งจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ ระมัดระวัง มีความเที่ยงตรง ตลอดจนมีการเก็บ รวบรวมข้อมูลเพื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมิน แล้วนำผลที่ได้ มาพิจารณาปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลง โครงการให้เหมาะสมต่อไป

1.4 รูปแบบการประเมินโครงการแบบชิปปี้ (CIPP Model)

แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการประเมินโครงการแบบชิปปี้ (CIPP Model) ซึ่งเป็น การประเมินที่เน้นการตัดสินใจตามแนวความคิดของ ดาเนียล แอล สตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam) เป็นรูปแบบการประเมินที่เป็นระบบและครอบคลุมทุกด้าน ทุกขั้นตอน เหมาะกับการตัดสินใจ ตัดสิน คุณค่า และมีประสิทธิภาพ นำมาใช้ในการประเมินโครงการเป็นอย่างดี ดาเนียล แอล สตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam. 2007) ได้เขียนหนังสือทางการประเมิน ชื่อ “Educational Evaluation and Decision Making” ให้แนวคิดและวิธีการทางการวัดผลและประเมินผลได้อย่างน่าสนใจ นอกจากนั้น ดาเนียล แอล สตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam) ยังได้เขียนหนังสือเกี่ยวกับการ ประเมินและรูปแบบของการประเมินอีกหลายเล่มอย่างต่อเนื่อง จึงกล่าวได้ว่า เป็นผู้มีความ สำคัญในการพัฒนาทฤษฎีการประเมิน จนเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป ในปัจจุบันเรียกว่า CIPP Model โดยให้คำนิยามการประเมินว่า หมายถึง กระบวนการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ได้ สารสนเทศที่มีประโยชน์ในการนำไปใช้เป็นทางเลือกประกอบการตัดสินใจ มีจุดมุ่งหมายเพื่อ เตรียมข้อมูลที่เกี่ยวข้องไว้ใช้ในการตัดสินใจ ผู้ทำการประเมินจะรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้บริหาร รูปแบบการประเมิน CIPP เป็น การนำตัวอักษรตัวแรกของมิติการประเมิน 4 ด้าน มาประกอบกัน ได้แก่ การประเมินบริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) ซึ่ง ดาเนียล แอล สตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam) พัฒนานำเสนอขึ้น โดยมีพื้นฐานมาจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ การกระทำการประเมินโครงการทางการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา ตั้งแต่กลางปี 1960 โดยต้องการ ที่จะแก้ไขข้อผิดพลาด หรือข้อจำกัดของรูปแบบการประเมินแบบดั้งเดิม อาทิ การออกแบบการทดลอง การประเมินอิงวัตถุประสงค์ และการทดสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รูปแบบหรือวิธีการ ประเมินแบบดั้งเดิม มีข้อจำกัดในการศึกษาหาคำตอบเกี่ยวกับโครงการทางการศึกษาในสมัยนั้น จึงทำ ให้เกิดการพัฒนารูปแบบการประเมินใหม่ ๆ เพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับโครงการทางการศึกษาอย่างรอบ ด้าน หลายแง่มุมมากขึ้น ซึ่งรูปแบบการประเมิน CIPP ก็เป็นหนึ่งในรูปแบบการประเมินอื่น ๆ ที่ผู้ประเมินในยุคนี้ได้พัฒนานำเสนอไว้ รูปแบบการประเมิน CIPP ปรากฏขึ้นเป็นลายลักษณ์ชัดเจน ในหนังสือชื่อ Educational Evaluation and Decision Making ซึ่งตีพิมพ์ในปี 1971 และ ปรับปรุง อีกครั้งในปี 2007 ในหนังสือ Evaluation Theory Models and Applications โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การประเมินบริบท : Context Evaluation หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับ ความต้องการจำเป็น (Need) ปัญหา (Problem) คุณสมบัติที่มีค่า (Assets) และโอกาส (Opportunities) ที่จะเกิดขึ้น ภายใต้เงื่อนไขแวดล้อมหนึ่งที่กำหนด การประเมินบริบท 4 ส่วน นี้มีความสำคัญที่จะ นำไปสู่การออกแบบโครงการ แผนงาน และการให้บริการที่มีความเหมาะสมเป็นไปได้ ทั้งนี้การประเมิน บริบท มีวัตถุประสงค์ดังนี้

- 1) กำหนดขอบเขตและบรรยายเกี่ยวกับความตั้งใจให้บริการ
- 2) จำแนกผู้รับผลประโยชน์ที่ตั้งใจให้บริการ (หรือกลุ่มเป้าหมาย) และประเมินความต้องการจำเป็นของกลุ่มบุคคลดังกล่าว
- 3) จำแนกปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เป็นบ่อเกิดของความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับประโยชน์หรือกลุ่มเป้าหมายนั้น
- 4) จำแนกความเกี่ยวข้องระหว่างคุณสมบัติที่มีค่าและโอกาสได้รับทุนอุดหนุนที่สามารถนำไปใช้กำหนดเป้าหมายความต้องการจำเป็นนั้น
- 5) จัดเตรียมข้อมูลพื้นฐานสำหรับการกำหนดเป้าหมาย มุ่งการปรับปรุง
- 6) ประเมินความชัดเจนและความเหมาะสมเป็นไปได้ของเป้าหมาย มุ่งการปรับปรุง
- 7) จัดเตรียมข้อมูลพื้นฐานสำหรับการตัดสินผลลัพธ์ของเป้าหมาย มุ่งการปรับปรุงหรือความพยายามในการให้บริการ การประเมินบริบทอาจจะประเมินได้ทั้งก่อน ระหว่างหรือแม้กระทั่งหลังการดำเนินโครงการ แผนงานหรือสิ่งแทรกแซง (Intervention) อื่น ๆ (Stufflebeam and Shinkfield, 2007: 336) ในกรณี ประเมินบริบทก่อนการดำเนินโครงการ องค์กรหรือหน่วยงานจะใช้ผลจากการประเมินบริบท เพื่อช่วยจัดลำดับความสำคัญและกำหนดเป้าหมายสำหรับโครงการนั้น แต่ถ้าเป็นการประเมินบริบทระหว่างหรือหลังดำเนินโครงการหรือสิ่งแทรกแซงอื่น ๆ องค์กรและหน่วยงานมักจะดำเนินการและจัดทำรายงานการประเมินบริบทควบรวมไปกับการประเมินปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต กรณีนี้การประเมินบริบทจึงมีประโยชน์สำหรับการตัดสินใจกำหนดเป้าหมายของโครงการ และช่วยให้ผู้รับบริการได้ประเมินว่า โครงการหรือสิ่งแทรกแซงดังกล่าว มีคุณประโยชน์ตอบสนองหรือเป็นไปตามความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์หรือไม่เพียงไร

เทคนิควิธีการที่ใช้ในการประเมินบริบท ควรใช้วิธีการเก็บรวบรวมสารสนเทศอย่างหลากหลาย ครอบคลุมสมาชิกที่เป็นประชากรเป้าหมาย รวมทั้งสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ของโครงการหรือสิ่งแทรกแซงนั้น ซึ่งโดยปกติมักเริ่มจากการซักถามผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อช่วยระบุขอบข่ายการศึกษา หลังจากนั้น ผู้ประเมินอาจจะทำการทดสอบสมมุติฐานเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการรับบริการหรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการให้บริการ ซึ่งอาจทำได้โดยการทบทวนเอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูลภูมิหลัง และการปฏิบัติงานของบุคคล การจัดเวทีรับฟังจากชุมชน การทดสอบและการสัมภาษณ์ผู้รับประโยชน์ รวมทั้งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคนอื่น ๆ ในกรณีที่ผู้รับประโยชน์และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตลอดจนผู้รับบริการจากโครงการหรือสิ่งแทรกแซง เป็นประชากรที่มีจำนวนมาก ผู้ประเมินอาจใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง แล้วสร้างแบบสอบถามหรือแบบสำรวจความต้องการจำเป็น และทำการทดสอบสมมุติฐานเปรียบเทียบความต้องการจำเป็น จำแนกตามกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือสิ่งแทรกแซงนั้น หรืออาจศึกษาปัญหาและความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการปรับปรุงผลสัมฤทธิ์หรือประสิทธิผลทางการเรียนของนักเรียน

ผลการประเมินบริบท สามารถนำมาใช้ได้อย่างกว้างขวาง ยกตัวอย่าง เช่น ผู้บริหารสามารถนำผลการประเมินที่ได้ไปใช้สื่อสารกับสมาชิกในองค์กรเพื่อแลกเปลี่ยนระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน ความต้องการจำเป็น คุณสมบัติที่มีค่าโอกาส และการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาขององค์กร แต่สำหรับนักพัฒนาโครงการก็สามารถที่จะนำผลการประเมินบริบทไปใช้เพื่อสนับสนุนขอรับทุนหรือจัดทำสัญญาต่างๆ เกี่ยวกับโครงการดังกล่าวในขณะที่องค์กรให้บริการทางสังคมหรือองค์กรการกุศล อาจใช้สารสนเทศจากผลประเมินบริบทเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนา คณะทำงาน หรือเพื่อจำแนกจัดลำดับให้ความช่วยเหลือประชากรเป้าหมาย สำหรับโรงเรียนนั้นก็อาจใช้การประเมินบริบท เพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียนและผู้ปกครองในการชี้แนะและพัฒนาความก้าวหน้าทางการเรียนให้ดียิ่งขึ้น ในส่วนของผู้ประเมินก็ต้องใช้ผลการประเมินบริบทเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ได้อย่างเหมาะสมและมีความสัมพันธ์กับแผนงานโครงการหรือสิ่งแทรกแซงนั้น ๆ

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า : Input Evaluation จุดมุ่งเน้นหลักของการประเมินปัจจัยนำเข้า ก็เพื่อช่วยจัดลำดับโครงการที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความต้องการจำเป็น โดยการศึกษาและตรวจสอบอย่างถี่ถ้วนเกี่ยวกับแนวทางต่าง ๆ ที่มีศักยภาพหรือมีความเป็นไปได้มากที่สุด ในอันที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว การประเมินปัจจัยนำเข้าจะเป็นตัวบ่งบอกล่วงหน้าถึงความสำเร็จ หรือความล้มเหลว หรือประสิทธิผลของความพยายามเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่โครงการหรือสิ่งแทรกแซงนั้น ๆ ต้องการให้เกิดจุดมุ่งเน้น ประการที่สองของการประเมินปัจจัยนำเข้า ก็เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับแนวทางที่เป็นทางเลือกต่าง ๆ และเพราะเหตุใดจึงเลือกแนวทางนั้น ในกรณีเช่นนี้ สารสนเทศที่ได้จากการประเมินปัจจัยนำเข้าจะมีความสำคัญเป็นอย่างมาก สำหรับบ่งชี้ให้เห็นถึงความรับผิดชอบ (Accountability) ใด ๆ ของผู้พัฒนาโครงการที่พยายามออกแบบและปรับปรุงงบประมาณใด ๆ ของโครงการหรือสิ่งแทรกแซงดังกล่าว นอกจากนี้ การประเมินปัจจัยนำเข้าก็จะช่วยจำแนกและจัดลำดับแนวทางที่เกี่ยวข้องให้แก่ผู้มีหน้าที่ตัดสินใจได้ใช้เป็นทางเลือกในการดำเนินงานต่อไป

โดยสรุป การประเมินปัจจัยนำเข้า ก็เพื่อช่วยผู้ทำหน้าที่ตัดสินใจเลือกกลยุทธ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้บรรลุเป้าหมาย ตอบสนองความต้องการ จำเป็นให้แก่ผู้รับประโยชน์ ก่อให้เกิดแผนงานที่ปฏิบัติได้จริง และใช้งบประมาณได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งการบันทึกและสร้างสำเนารับผิดชอบเกี่ยวกับการได้มาซึ่งทรัพยากรและวิธีการดำเนินงานในแผนงานนั้น ๆ นอกจากนี้แล้ว หน้าที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการประเมินปัจจัยนำเข้าก็เพื่อช่วยให้ผู้นำโครงการหลีกเลี่ยงความสูญเสียเปล่าใด ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้นวัตกรรมหรือโครงการ ที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าถึงทรัพยากรที่จะต้องสูญเสียไป

การประเมิน สามารถทำการประเมินปัจจัยนำเข้าได้หลายขั้นตอน โดยไม่จำเป็นต้องกระทำตามลำดับต่อเนื่องกัน ผู้ประเมินอาจเริ่มจากการทบทวนปฏิบัติงานที่จะนำไปสู่การบรรลุ

วัตถุประสงค์ และตอบสนองความต้องการจำเป็นที่เฉพาะเจาะจง ซึ่งทำตามขั้นตอนหรือวิธีการต่าง ๆ ได้แก่

- 1) การทบทวนวรรณกรรมหรือเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 2) การตรวจเยี่ยมโครงการตัวอย่างหรือโครงการที่มีลักษณะคล้ายกัน
- 3) การปรึกษาผู้เชี่ยวชาญและตัวแทนจากรัฐบาล
- 4) สืบค้นสารสนเทศเกี่ยวกับการให้บริการจากแหล่งสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต
- 5) ทบทวนเอกสารบทความเกี่ยวกับรายงานผู้บริโภครหรือเอกสารอื่น ๆ ที่ตีพิมพ์

เรื่องราวที่คล้ายคลึงกันเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และการให้บริการ

- 6) การชี้ชวนให้ผู้ปฏิบัติงานจัดทำข้อเสนอ

การประเมิน อาจจัดสารสนเทศเหล่านี้อย่างเป็นทางการในห้วงวางแผน

โดยเฉพาะ และจัดกลุ่มที่ศึกษาเฉพาะ เพื่อทำการสืบค้นหรือดำเนินการจัดทำแผนสัมมนาโดยตรง

เกี่ยวกับการวิเคราะห์วัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในโครงการ ผู้ประเมินต้องใช้สารสนเทศที่ได้ทั้งหมด

เพื่อนำไปสู่การได้กลยุทธ์หรือแนวทางการดำเนินงานที่มีแนวโน้มศักยภาพก่อให้เกิดการยอมรับได้

ต่อการนำไปใช้ ทั้งนี้ อาจจัดลำดับแนวทางการดำเนินงานดังกล่าว โดยอาศัยหรือพิจารณาจากเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องต่อไปนี้

- 1) ตอบสนองการบรรลุความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับประโยชน์
- 2) ตอบสนองต่อเป้าหมายที่เป็นปัญหาขององค์กร
- 3) ศักยภาพของประสิทธิผล
- 4) ต้นทุนที่ต้องใช้
- 5) สอดคล้องมีอยู่จริงในทางการเมือง
- 6) มีความเป็นไปได้ในการบริหารจัดการ
- 7) มีศักยภาพเพียงพอที่จะก่อให้เกิดผลกระทบภายนอกพื้นที่หนึ่ง ๆ

จากนั้น สามารถที่จะให้คำแนะนำแก่ผู้ทำหน้าที่ตัดสินใจว่า ควรจะเลือก หรือค้นหาแนวทางการดำเนินงาน ในกรณีที่เป็นการค้นหาวัตรกรรมหรือแนวทางการดำเนินงานใหม่ ๆ ผู้ประเมินและผู้รับบริการอาจจัดทำเกณฑ์เป็นเอกสารอย่างชัดเจนที่วัตรกรรมนั้นต้องบรรลุ และจัดลำดับข้อเสนอแนวทางต่าง ๆ ตามเกณฑ์ที่ต้องการบรรลุซึ่งเลือกไว้แล้ว ลำดับต่อไป ผู้ประเมินอาจจัดลำดับข้อเสนอหรือแนวทางที่มีศักยภาพแก่การยอมรับได้ และชี้แนะแนวทางหรือคุณลักษณะที่ดีที่สุดให้แก่องค์กรหรือหน่วยงาน ว่าควรจะทำอย่างไร นอกจากนั้นผู้ประเมินก็อาจทำได้โดยการจัดให้มีการรับฟังเพื่อให้ได้สารสนเทศเพิ่มเติมจากผู้ปฏิบัติหรือผู้บริหาร เกี่ยวกับข้อเสนอหรือแนวทางต่าง ๆ ที่ดีที่สุดสำหรับเป็นทางเลือกในการตัดสินใจให้แก่หน่วยงานองค์กร

สรุปได้ว่า การประเมินปัจจัยนำเข้า นำไปประยุกต์ใช้ได้หลายกรณี อาทิ ผู้บริหารใช้สำหรับจัดทำข้อเสนอเพื่อขอรับเงินลงทุนสนับสนุนการดำเนินงานจากคณะกรรมการกำหนดนโยบาย

ในหน่วยงาน โรงเรียนหรือหน่วยงานทางการศึกษาใช้สำหรับจัดทำข้อเสนอเพื่อขอรับงบประมาณ สนับสนุนแผนงาน โครงการทางการศึกษา ในขณะที่เดียวกันผู้กำหนดนโยบายหรือผู้ทำหน้าที่ตัดสินใจ ทางการศึกษา ก็ใช้สำหรับการพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับความคุ้มค่าหรือประสิทธิผล ที่จะได้รับ เมื่อ เปรียบเทียบกับต้นทุนหรืองบประมาณที่ต้องจัดสรรให้กับโครงการหรือนวัตกรรมทางการศึกษาใหม่ ๆ

3. การประเมินกระบวนการ : Process Evaluation เป็นการตรวจสอบการนำแผนงาน หรือโครงการไปใช้ หรือตรวจสอบการดำเนินงานการใช้แผนงานโครงการ วัตถุประสงค์ที่สำคัญประการ หนึ่งของการประเมินกระบวนการก็คือ การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้จัดการ ผู้ปฏิบัติงานในโครงการนั้น ๆ เกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการว่า เป็นไปตามตารางเวลาที่กำหนดหรือไม่ การใช้ งบประมาณและประสิทธิผลเป็นอย่างไร สำหรับวัตถุประสงค์อีกประการหนึ่ง ก็เพื่อชี้แนะแนวทาง ให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน ในการปรับปรุงการใช้งบประมาณ และแนวทางการดำเนินงานของโครงการให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น เพราะโดยปกติแล้ว เมื่อมีการเริ่มต้นการดำเนินงานของโครงการหรือแผนงาน ผู้ปฏิบัติงานย่อมไม่สามารถที่จะกำหนดสิ่งต่าง ๆ ได้ทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการจัดกิจกรรม การใช้ บุคลากร งบประมาณหรืออื่น ๆ ดังนั้น การได้รับสารสนเทศจากการประเมินกระบวนการ ก็สามารถ นำไปใช้ประกอบการตัดสินใจปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ ในโครงการให้สามารถดำเนินการต่อไป และมีความเป็นไปได้ ที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการในการประเมินกระบวนการนั้น ควรทำการเปรียบเทียบ ระหว่างกิจกรรมและค่าใช้จ่ายจริงกับกิจกรรมในแผนงานโครงการ และงบประมาณที่กำหนดไว้ว่ามี ความแตกต่างกันมากน้อยเพียงไร รวมทั้งบรรยายให้เห็นถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการนำโครงการไปใช้ และท้ายที่สุดก็ควรจัดทำรายงานที่ผู้ร่วมโครงการ หรือผู้ทำการสังเกต ได้ตัดสินใจคุณภาพของกระบวนการ ใช้โครงการแผนงานดังกล่าว

การประเมินกระบวนการ จำเป็นต้องดำเนินการค่อนข้างมาก ในการควบคุม กำกับ และจัดทำเอกสารที่เกี่ยวกับกิจกรรมของโครงการหรือตัวแทรกแซง ซึ่งอาจเริ่มจากการทบทวนกลยุทธ์ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการปฏิบัติงาน งบประมาณ และการประเมินผลหลังของโครงการหรือสิ่งที่แทรกแซง เพื่อที่จะพิจารณาว่า กิจกรรมอะไรที่ควรต้องกำกับในโครงการหรือสิ่งแทรกแซงดังกล่าว การพิจารณา ตัวอย่างที่เป็นไปได้ในการให้บริการแก่กลุ่มผู้รับประโยชน์ การฝึกอบรม การให้คำปรึกษาทีมผู้ปฏิบัติงาน การจัดประชุมทีมผู้ปฏิบัติงาน การควบคุมกำกับผังงาน (Work Flow) การบำรุงรักษาตรวจสอบ เครื่องมือ อุปกรณ์ การจัดลำดับและแจกจ่ายวัสดุ การควบคุมค่าใช้จ่าย การจัดการสารสนเทศของ โครงการ เหล่านี้เป็นต้น

เทคนิควิธีที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศในการประเมินกระบวนการนั้น ผู้ประเมิน ควรใช้วิธีการที่ไม่ก่อให้เกิดการรบกวน (Unobtrusive) แก่ผู้ปฏิบัติงาน ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ในขณะที่เดียวกัน ก็ต้องสร้างสัมพันธภาพที่ดีแก่ผู้ปฏิบัติงานในโครงการ แผนงานหรือสิ่งแทรกแซงนั้น ๆ ด้วยเช่นกัน ผู้ประเมินอาจพิจารณาภาพรวม ๆ ว่ากิจกรรมหรือการดำเนินงานของโครงการดังกล่าว

เป็นอย่างไร โดยการตรวจเยี่ยมและสังเกตที่ศูนย์ของกิจกรรมนั้น การทบทวนวิเคราะห์เอกสารที่ปรากฏ (เช่น แผนปฏิบัติงาน งบประมาณ รายงานบัญชีและระยะเวลา การจัดประชุม) การเข้าร่วมประชุมกับ ทีมปฏิบัติงาน และการสัมภาษณ์บุคคลหลัก หลังจากนั้น ผู้ประเมินต้องจัดทำรายงานสรุปเกี่ยวกับ แผนการเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อค้นพบ และประเด็นการสังเกต ผู้ประเมินควรแสดงให้เห็นเกี่ยวกับปัญหา ต่าง ๆ ของกระบวนการอย่างชัดเจนตามที่ได้จากผู้ปฏิบัติงาน พร้อมทั้งนำเสนอรายงานนี้ ในการประชุม ทีมผู้ปฏิบัติงานและเชิญผู้อำนวยการของทีมผู้ปฏิบัติงานให้เป็นผู้ดำเนินการอภิปรายเกี่ยวกับข้อ ค้นพบซึ่งปรากฏในรายงาน ทีมงานของโครงการอาจจะใช้รายงานเพื่อการตัดสินใจให้เหมาะกับการ ปฏิบัติงานของตนต่อไป ต่อจากนั้นผู้ประเมินก็ควรทบทวนเกี่ยวกับแผนงานการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้ง ต่อไปรวมทั้งการจัดทำรายงานตามลำดับ โดยการสอบถามความคิดเห็นข้อเสนอแนะจากทีมผู้ปฏิบัติงาน ถึงช่วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อที่จะทำให้ได้สารสนเทศที่มีประโยชน์มากที่สุดในการจัดประชุมนำเสนอ รายงานให้กับทีมผู้ปฏิบัติงานในครั้งต่อไป ซึ่งทีมผู้ปฏิบัติงานก็อาจจะให้ข้อเสนอแนะที่ดีเกี่ยวกับการเก็บ รวบรวมข้อมูลในการประเมินว่าควรจะทำอย่างไร เช่น อาจใช้การสังเกตบันทึกการปฏิบัติงาน ประจำวันของทีมผู้ปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์และการใช้แบบสอบถาม เป็นต้น นอกจากนี้ผู้ประเมิน ก็ควรจะสอบถามผู้ปฏิบัติงานถึงช่วงเวลาที่เหมาะสมหรือดีที่สุดสำหรับการใช้ประโยชน์จากรายงาน การประเมินช่วงถัดไป

การประเมินกระบวนการ ควรจัดลำดับรายงานโดยพิจารณาว่าจะก่อให้เกิดผลดีที่สุด แก่ทีมผู้ปฏิบัติงาน ในการนำไปใช้ในแผนปฏิบัติงานและบูรณาการเข้ากับสิ่งแวดล้อมโดยรอบโครงการ หรือสิ่งแทรกแซงนั้น ผู้ประเมินควรจะต้องบรรยายให้เห็นถึงสิ่งที่เบี่ยงเบนออกไปจากแผนงานที่กำหนด และควรชี้ให้เห็นถึงความผันแปรเหล่านี้ว่ามีลักษณะอย่างไร เมื่อพิจารณาจากความแตกต่างระหว่าง บุคคล กลุ่มบุคคล หรือสถานที่ที่แตกต่างเบี่ยงเบนไปจากแผนงานนั้น

สรุปได้ว่า การประเมินกระบวนการนำไปใช้ประโยชน์ได้หลายกรณี เช่น สมาชิก ในทีมงานใช้สำหรับชี้แนะแนวทางการดำเนินกิจกรรม แก้ไขแผนงานที่ผิดพลาดและจัดทำบันทึก ความรับผิดชอบ ผู้จัดการบางคนใช้ตารางหรือปฏิทินสะท้อนผลกลับ ผลการประเมินกระบวนการ ที่จัดทำตามปกติหรือสม่ำเสมอ เพื่อให้ทีมผู้ปฏิบัติงานรักษาหน้าที่และความรับผิดชอบของตน การประเมินกระบวนการยังช่วยให้บุคคลภายนอกได้เรียนรู้ว่าอะไรคือสิ่งสำคัญที่ต้องทำ และอะไรคือ ต้นทุน ค่าใช้จ่ายที่ต้องเสีย ในกรณีที่พวกเขาต้องการกระทำในลักษณะที่คล้าย ๆ กันนี้

4. การประเมินผลผลิต : Product Evaluation วัตถุประสงค์หลักของการประเมิน ผลผลิต ก็เพื่อสอบวัด ติความ และตัดสินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ แผนงาน หรือสิ่งแทรกแซงว่า ตอบสนอง บรรลุความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับประโยชน์หรือไม่ นอกจากนี้การประเมินผลผลิต ก็ยังต้องประเมินผลลัพธ์ (Outcomes) ทั้งที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจ ทั้งที่เป็นไปในทางบวกและทางลบอีกด้วย ยิ่งไปกว่านั้น บ่อยครั้งที่ผู้ประเมินยังขยายขอบเขตการประเมินผลผลิต ไปสู่การประเมินในสิ่งที่เรียกว่า

ผลลัพธ์ระยะยาวอีกด้วย

การประเมินผลผลิต ควรดำเนินการโดยอาศัยการรวบรวมและวิเคราะห์การตัดสินใจของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อโครงการ หรือสิ่งที่ได้รับการประเมิน (Devalued) ในบางครั้งอาจทำการเปรียบเทียบผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับโครงการหรือสิ่งที่ได้รับการประเมินอื่น ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกัน และก็มีอยู่บ่อย ๆ ที่ผู้รับบริการจากโครงการต้องการจะรู้ว่าโครงการดังกล่าว ได้ผลสัมฤทธิ์เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ และมีประโยชน์คุ้มกับการลงทุนดำเนินการเพียงไร ดังนั้น ในทางที่เหมาะสมแล้ว ผู้ประเมินก็ควรที่จะวิเคราะห์ ตีความให้เห็นว่าจุดอ่อนของการใช้โครงการ หรือแผนปฏิบัติงานส่วนใด ที่เป็นสาเหตุทำให้ได้ผลลัพธ์อ่อนด้อยลงไปด้วย

เทคนิควิธีการที่ใช้ประเมินผลผลิต มิได้กำหนดไว้อย่างเป็นแบบแผนตายตัว แต่ผู้ประเมินอาจต้องใช้วิธีการอย่างหลากหลายร่วมกัน เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจในการศึกษาผลลัพธ์ทั้งหมด ของสิ่งที่ได้รับการประเมิน รวมทั้งยังช่วยในการตรวจสอบข้ามกันไปมา ระหว่างข้อค้นพบที่หลากหลายอีกด้วย ในการประเมินผลการปฏิบัติที่เกิดขึ้นนอกเหนือจากวัตถุประสงค์ที่กำหนดนั้น ผู้ประเมินจำเป็นต้องศึกษา ค้นหาผลลัพธ์ที่ได้คาดหวังด้วย ทั้งผลลัพธ์ในเชิงบวกและเชิงลบ โดยการรับฟังความคิดเห็นหรือสัมภาษณ์กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับสิ่งที่ได้รับการประเมินเพื่อที่จะทำการทดสอบสมมุติฐานเกี่ยวกับผลลัพธ์ ให้ครอบคลุมทุก ๆ ด้าน และสืบหาข้อเท็จจริงอย่างรอบคอบสำหรับยืนยัน หรือไม่ยืนยันสมมุติฐานเกี่ยวกับผลลัพธ์ดังกล่าว นอกจากนี้แล้ว ผู้ประเมินอาจใช้วิธีการศึกษารายกรณี โดยเลือกบุคคลที่ได้รับการประสบความสำเร็จจากโครงการหรือสิ่งที่ได้รับการประเมิน เพื่อทำการสัมภาษณ์ระดับลึก เกี่ยวกับผลที่เกิดจากโครงการดังกล่าว หรือผู้ประเมินอาจใช้วิธีการความคิดเห็นทางโทรศัพท์หรือทางจดหมายของกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการ เพื่อให้ตัดสินใจเกี่ยวกับการได้รับบริการตามมุมมองของแต่ละคน ทั้งที่เป็นภาพบวกและภาพลบ ยิ่งไปกว่านั้นผู้ประเมินก็อาจจะให้ผู้เข้าร่วมโครงการหรือสิ่งที่ได้รับการประเมิน เขียนเสนอตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมเกี่ยวกับการได้รับบริการ และก่อให้เกิดผลดีต่อการปฏิบัติงานของตน เช่น ผลผลิตของงานที่เพิ่มขึ้นหรือตำแหน่งหน้าที่การงานใหม่ที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งผู้ประเมินอาจใช้การสังเกต เพื่อจำแนกและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของกลุ่มบุคคล โดยเปรียบเทียบตามรายการตรวจสอบผลลัพธ์กับโครงการให้บริการอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับโครงการที่ได้รับการประเมิน การจัดทำรายงานข้อค้นพบจากการประเมินผลผลิตอาจทำให้แตกต่างกันตามขั้นตอน กล่าวคือ การประเมินอาจจัดทำรายงานผลผลิตที่เกิดขึ้นในแต่ละวงรอบของโครงการ รายงานดังกล่าวนี้ ควรจะแสดงให้เห็นว่าโครงการหรือสิ่งแทรกแซงนั้น ๆ ได้บรรลุเป้าหมายความต้องการจำเป็นเพียงไร ในขณะที่รายงานเมื่อสิ้นสุดวงรอบทั้งหมดของโครงการ ควรเป็นรายงานที่นำเสนอให้เห็นถึงผลสัมฤทธิ์สรุปรวมทั้งหมดของโครงการดังกล่าว ดังนั้นรายงานผลการประเมินผลผลิตจะต้องเป็นการสรุปตีความ ให้เห็นถึงผลที่ชัดเจนในการตอบสนองความต้องการ จำเป็น ต้นทุนที่ใช้ดำเนินการและผลตอบแทน หรือผลการปฏิบัติทั้งหมดที่ได้รับในแผนงานโครงการนั้น ๆ ผู้ประเมินยัง

ต้องจัดทำรายงานการศึกษาติดตาม เพื่อแสดงให้เห็นถึงผลลัพธ์ระยะยาวที่เกิดขึ้นอีกด้วย นอกจากนี้ บางกรณี อาจต้องจัดทำรายงานวิเคราะห์และบูรณาการผลที่ได้รับทั้งหมดเข้าด้วยกัน เพื่อเสนอต่อกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่มหรือแต่ละบุคคล

ผลการประเมินผลผลิตนั้น นำมาใช้เพื่อประกอบการตัดสินใจว่าโครงการแผนงาน หรือสิ่งแทรกแซงนั้นมีคุณประโยชน์เพียงพอต่อการนำไปดำเนินการต่อเนื่องต่อไป หรือควรดำเนินการซ้ำอีกหรือควรขยายขอบเขตการนำไปใช้ในสถานการณ์หรือสถานที่อื่น ๆ ต่อไป ในขณะที่เดียวกันสถาบัน และหน่วยงานก็ยังสามารถปรับเปลี่ยนหรือแทนที่แผนการปฏิบัติในการที่จะทำให้เกิดประสิทธิผลได้มากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนและตอบความต้องการจำเป็นของสมาชิกทั้งหมดที่เน้นประชากรเป้าหมาย ผลจากการประเมินผลผลิตมีความสำคัญในทางจิตวิทยาเป็นอย่างมาก เมื่อผลจากการประเมินแสดงให้เห็นถึงความงอกงามที่เกิดขึ้นจากแนวทางที่ชาญฉลาดในการดำเนินโครงการ ผลการประเมิน เช่นนี้นับเป็นสิ่งเสริมแรงที่ดีสำหรับทั้งทีมปฏิบัติงานในโครงการและผู้รับบริการจากโครงการหรืออาจจะ เป็นสิ่งที่ทำลายลดทอนแรงจูงใจก็ได้ ถ้าหากผลที่ได้จากการประเมินผลผลิตนั้นมีความอ่อนด้อยหรือไม่ แสดงถึงความงอกงามใด ๆ ที่จะพึงได้รับจากโครงการ

ประเด็นสำคัญสุดท้ายที่ต้องพึงระวังในการจัดทำรายงานการประเมินผลผลิตก็คือ ไม่ควรเร่งรีบประเมินผลผลิตและจัดทำรายงานสู่สาธารณะอย่างทันทีทันใด เพราะเหตุว่าการดำเนินโครงการต้องการระยะเวลาพอสมควรที่จะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์บรรลุตามความรับผิดชอบ (Accountability) ที่ระบุไว้ การจัดทำรายงานการประเมินผลผลิตที่ยังไม่มีวุฒิภาวะสูงงอม (Premature) อย่างเพียงพอ อาจนำไปสู่ความไม่สามารถตัดสินใจได้เกี่ยวกับความต่อเนื่องของโครงการเพราะเหตุว่า ทำให้ไม่พบผลลัพธ์ใด ๆ เกิดขึ้นเลย ทั้งนี้เนื่องจากผลลัพธ์ของโครงการต้องใช้ระยะเวลายาวพอสมควร ในการศึกษาติดตาม ดังนั้นถ้าหากการจัดทำรายงานการประเมินผลผลิตสู่สาธารณะ ได้มีการหน่วงเวลา อย่างสมเหตุสมผลแล้ว ผู้ประเมินอาจจะพบผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นภายหลัง และมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับ ใช้สนับสนุนการดำเนินงาน โครงการอย่างต่อเนื่องต่อไป แต่อย่างไรก็ตามสามารถจะตอบสนองได้อย่างเหมาะสมเกี่ยวกับการแสดงผลข้อค้นพบ หรือผลการประเมินผลผลิตเป็นระยะ ๆ (Formative Product Evaluation) เพื่อช่วยให้บรรลุความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามโครงการ โดยการแลกเปลี่ยนข้อค้นพบ ให้แก่สมาชิกผู้ปฏิบัติงานในโครงการนั้นโดยตรง กฎกำปั้นหลัก (Rules of Thumb) สำหรับผู้ประเมิน นั้น คือ ควรลดความสำคัญในการประเมินผลผลิตของโครงการในระยะแรก ๆ และไม่ควรรีบจัดทำ รายงานสู่สาธารณะ ควรเสนอข้อค้นพบจากการประเมินผลผลิต เป็นระยะ ๆ ให้แก่ทีมผู้ปฏิบัติงานได้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้เท่านั้น

การประเมิน ควรแจกจ่ายข้อค้นพบจากการประเมินผลผลิตให้กับผู้มีสิทธิ์รับรู้ ภายหลังจากโครงการนั้นมีระยะเวลาพอสมควรและมีวุฒิภาวะสูงงอมที่จะทำให้เกิดผลลัพธ์หรือกล่าว อย่างถึงที่สุดได้ว่า จำเป็นต้องแสดงให้เห็นถึงมีความเป็นมืออาชีพในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินการ

จัดทำรายงานข้อค้นพบการประเมินผลผลิต สารสนเทศที่ได้จากการประเมินผลผลิตเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งที่แสดงถึงรายงานความรับผิดชอบของสถาบันหรือหน่วยงานที่ดำเนินโครงการ แผนงานหรือสิ่งแทรกแซงใด ๆ เมื่อใดก็ตามที่รายงานนั้นแสดงให้เห็นความมีนัยสำคัญของผลสัมฤทธิ์อย่างเด่นชัด ก็จะถูกนำไปใช้โน้มน้าวชุมชนและหน่วยงานให้ทุนสนับสนุนเพื่อให้เพิ่มเติมงบประมาณ และขอรับการสนับสนุนทางการเมืองได้เป็นอย่างดี ถ้าหากผู้มีอำนาจตัดสินใจรู้ว่าสิ่งแทรกแซง หรือโครงการนั้น ๆ ไม่ทำให้ได้ผลตอบแทนที่มีความสำคัญอื่นใดเลย ก็จะทำให้ยกเลิกการลงทุนดำเนินการอีกต่อไป (เชาว์ อินใย, 2553: 125)

Daniel L. Stufflebeam (พิสนุ พงศ์ศรี, 2552: 84-85 อ้างถึงใน ทวี อุปสุชิน, 2554: 65-66) ได้พัฒนารูปแบบการประเมิน ที่ช่วยในการตัดสินใจ (CIPP Model) โดยใช้กระบวนการวิเคราะห์ซึ่งสิ่งจะประเมิน อย่างครอบคลุม เพื่อให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ ในการตัดสินใจ ทางเลือกต่าง ๆ ด้วยวิธีการเชิงระบบ โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 4 ส่วน ตามลำดับพัฒนาการของการดำเนินงาน ตามโครงการ ระยะ ดังนี้

1. การประเมินก่อนเริ่มดำเนินงาน การประเมินในช่วงนี้ จะเป็นเพื่อวางแผน อันเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ และวิธีการดำเนินงานจัดทำสิ่งต่าง ๆ อาจเป็นโครงการ กิจกรรม หลักสูตร ซึ่ง จะทำการประเมิน ใน 2 ส่วน คือ

1.1 การประเมินบริบท (Context Evaluation) การประเมินบริบท เป็นการประเมิน ความต้องการความจำเป็น เพื่อกำหนดการดำเนินงาน โดยประเมินสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ตลอดจนปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น วิธีการประเมิน จะใช้การบรรยาย และเปรียบเทียบ ปัจจัยนำเข้าที่ได้รับจริง กับสิ่งที่คาดหวัง รวมทั้งวิเคราะห์สาเหตุของความไม่สอดคล้องระหว่าง ความเป็นจริง กับสิ่งที่คาดหวังดังกล่าว

1.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการตรวจสอบความพร้อม ด้านทรัพยากร ที่จะใช้ในการดำเนินงานตามโครงการ ทั้งปริมาณและคุณภาพ ตลอดจนระบบบริหารจัดการที่วางแผนไว้ เพื่อวิเคราะห์และกำหนดทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด ที่จะทำให้การดำเนินงานบรรลุ วัตถุประสงค์ ภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่ วิธีการประเมินใช้การบรรยายและวิเคราะห์ทรัพยากรที่มีอยู่ รวมถึงกลยุทธ์และกระบวนการดำเนินงานที่เป็นไปได้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การประเมินตามข้อ 1.1 และ 1.2 นำไปสู่การวางแผน ซึ่งควรมีการวิเคราะห์ ความเหมาะสมของสิ่งที่ประเมิน โดยพิจารณาความสอดคล้อง ความสมบูรณ์ ประสิทธิภาพความ เหมาะสมของการบริหาร ผลกระทบและความเป็นธรรม ความเป็นไปได้ของทั้งแผนงาน แผนเงิน และแผนกำลังคน ฯลฯ

2. การประเมินระหว่างดำเนินงานตามโครงการ (Process Evaluation) เป็นการประเมิน กระบวนการ อันเป็นการศึกษาจุดอ่อน จุดแข็ง ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานตาม

โครงการ สาเหตุที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินงานตามโครงการ ตามแผนได้ เพื่อจัดหาสารสนเทศ
เพื่อการปรับปรุง การดำเนินงานตามโครงการได้อย่างทันทั่วทั้งที่ การประเมินขั้นตอนนี้จึงมีบทบาทสำคัญ
ต่อความสำเร็จของโครงการ

3. การประเมินหลังสิ้นสุดโครงการ (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิต
ของโครงการ เพื่อจะตอบคำถามให้ได้ว่า การดำเนินงานตามโครงการประสบความสำเร็จตามแผนที่วาง
ไว้หรือไม่ ผลผลิตเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ คุ่มค่าหรือไม่ การประเมินหลังสิ้นสุดโครงการ จะพิจารณา
ผลลัพธ์ ผลกระทบของโครงการทุก ๆ ด้าน ซึ่งมีการใช้เทคนิคการติดตามผลหรือประเมินผล ด้วยการติดตาม
หลังโครงการเสร็จสิ้น หรือศึกษาอ้อนรอย (Follow up Study หรือ Tracer Study) ผลการประเมิน
จะให้สารสนเทศ เพื่อการตัดสินใจ เกี่ยวกับอนาคตของโครงการ ว่า ควรจะคง ปรับ ขยาย หยุดโครงการ
หรือควรยกฐานะเป็นโครงการประจำ

สรุปได้ว่า การประเมินตามรูปแบบ CIPP Model ประกอบด้วยการประเมิน 4 ขั้นตอน คือ
1)การประเมินบริบท 2) การประเมินปัจจัยนำเข้า 3) การประเมินกระบวนการ และ 4) การประเมินผล
ผลิต โดยผลการประเมินในแต่ละขั้นตอนนี้ สามารถนำไปช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการได้ 4 อย่าง
คือ (1) การตัดสินใจเพื่อการวางแผน ได้จากการประเมินบริบท โดยนำผลการประเมินไปใช้ตัดสินใจ
กำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ ทั้งวัตถุประสงค์ระยะสั้นและระยะยาว ให้สอดคล้องกับแผนงานใน
การดำเนินงาน (2) การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ ได้จากการประเมินปัจจัยนำเข้าโดย
นำผลการประเมินไปใช้ตัดสินใจวางโครงการ กลวิธีดำเนินโครงการและขั้นตอนการทำงานต่าง ๆ เพื่อให้
บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ (3) การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ ได้จากการประเมินกระบวนการ
โดยการนำผลการประเมินไปใช้ตัดสินใจเกี่ยวกับการนำโครงการไปสู่การปฏิบัติ ทำให้การทำงานเป็นไป
ตามแผนงานที่กำหนด ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และ (4) การตัดสินใจเพื่อ
ทบทวนโครงการ ได้จากการประเมินผลผลิต โดยนำผลการประเมินไปใช้ตัดสินใจเกี่ยวกับอนาคตของ
โครงการว่าควรจะทำต่อไป ขยายโครงการ หรือยุติลี้มเลิกโครงการ ดังนั้น การประเมินตามรูปแบบ
CIPP Model จึงเป็นการประเมินที่ครอบคลุมองค์ประกอบของระบบทั้งหมด ซึ่งผู้รายงานการประเมิน
จะต้อง กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินที่ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน กำหนดประเด็นของตัวแปรหรือ
ตัวชี้วัด กำหนดเครื่องมือการประเมินและเกณฑ์การประเมิน กำหนดแหล่งข้อมูล ผู้ให้ข้อมูล วิธีการเก็บ
รวบรวมข้อมูล และแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล ที่ชัดเจน

2. คุณธรรมและจริยธรรม

2.1 ความหมายของคุณธรรมและจริยธรรม

คุณธรรม จริยธรรม คำว่า จริยธรรม ซึ่งตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Morality
ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

โชติ เพชรชื่น (2524: 23) กล่าวว่าจริยธรรม ก็คือ “จริยะ” แปลว่า ความประพฤติ
 กิริยาที่ควรประพฤติ “ธรรม” คือ ความดีเมื่อรวมความหมายของสองคำเข้าด้วยกันคือ ความประพฤติดี
 กรมวิชาการ (2524: 3-4) ได้ให้ความหมายจริยธรรมว่าเป็นแนวทางของการประพฤติ
 ชอบทั้งกาย วาจา และใจ เพื่อประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่นและสังคม

กระทรวงศึกษาธิการ (2548: 2) ให้ความหมายคุณธรรมไว้ว่า สิ่งที่บุคคลส่วนใหญ่
 ยอมรับว่าดีงาม ซึ่งส่งผลให้เกิดการกระทำที่เป็นประโยชน์ และความดีงามที่ดีที่แท้จริงต่อสังคม
 จริยธรรม หมายถึง สิ่งที่บุคคลหรือสังคมยึดถือเป็นเครื่องมือช่วยตัดสินใจ และกำหนดการกระทำของตนเอง
 ราชบัณฑิตยสถาน (2556) ให้ความหมายของคุณธรรมและจริยธรรมไว้แตกต่างกัน ดังนี้
 คุณธรรม หมายถึง สภาพคุณงามความดี จริยธรรม หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติศีลธรรม
 กฎศีลธรรม

ลองแมน (Longman, 2003) ได้ให้ความหมายของคำว่า คุณธรรมและจริยธรรม
 สรุปได้ดังนี้

1. คุณธรรม (Virtue) คือสภาพความดีของลักษณะและพฤติกรรม คุณภาพความดี
 เฉพาะในลักษณะของบุคคล ประโยชน์หรือข้อได้เปรียบที่ทำให้ของบางอย่างดีกว่าหรือให้ประโยชน์
 ได้มากกว่า

2. จริยธรรม (Ethic) คือ ความคิด หรือความเชื่อ ที่มีอิทธิพลต่อความประพฤติ
 และเจตคติของบุคคล หลักการของความประพฤติสำหรับการตัดสินใจว่าสิ่งใดผิดหรือถูก

ความหมายของคุณธรรมจริยธรรมที่ใช้ในสังคม จึงยังไม่ชัดเจนตายตัว แต่ก็มี
 ความหมายหลักในแนวทางเดียวกันคือ เป็นหลักของการทำดีเพื่อประโยชน์ของผู้ปฏิบัติ ผู้เกี่ยวข้อง
 และสังคม

ตามความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 คุณธรรมและ
 จริยธรรมจึงมีความหมายใกล้เคียงกันและมีความสัมพันธ์กัน โดยคุณธรรมเป็นสภาพที่พึงประสงค์
 ในด้านความดี ความควร ความถูกต้อง ส่วนจริยธรรม เป็นการปฏิบัติไปสู่สภาพที่พึงประสงค์นั้น
 คุณธรรมจึงเป็นสภาพทางจิตใจที่จะโน้มนำการกระทำให้เกิดการประพฤติ ปฏิบัติสิ่งที่ดี และไม่ประพฤติ
 สิ่งที่ไม่ดี ดังนั้นคุณธรรมจะเป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้เกิดจริยธรรม และจริยธรรมเป็นผลของการมีคุณธรรม
 หรืออีกนัยหนึ่ง คุณธรรมเป็นเรื่องของความจริงแท้หรือสัจธรรม ส่วนจริยธรรมเป็นสิ่งที่มนุษย์ทำขึ้น
 แต่งขึ้น ตามเหตุผลของมนุษย์หรือตามความต้องการของมนุษย์

สรุปได้ว่า คุณธรรม จริยธรรม หมายถึง คุณลักษณะที่เกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติ ตลอดจน
 การคิดในทางที่ถูกต้อง ดีงาม มีคุณประโยชน์ทั้งตนเองและส่วนรวม สามารถควบคุมตนเองในการ
 ประพฤติปฏิบัติ และการปรับตัวเพื่อความสงบสุขในการอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขในสังคม

2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมและจริยธรรม

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมและจริยธรรมนั้น ทั้งสองสิ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างมาก ชม ภูมิภาค (2525) กล่าวถึง ในบทความวิทยุกระจายเสียงชุดการศึกษาเพื่อคุณธรรม บทสรุปว่า จริยธรรมเป็นส่วนหนึ่งของคุณธรรม ความรู้สึกผิดชอบชั่วดีนั้นเรียกว่าการเรียนรู้จริยธรรม ซึ่งสอดคล้องกับที่ ซีรคักดี อัครบวร (2544: 127) กล่าวไว้ว่า คุณธรรมกับจริยธรรมเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกัน คุณธรรมจัดเป็นธรรมฝ่ายดีที่อยู่ภายในจิตใจของบุคคล การแสดงออกของคุณธรรมให้ประจักษ์นั้น เรียกว่าจริยธรรม

จิตรจำนง รัตนสกุล (2538) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม ไว้ว่า คุณธรรมเป็นคุณสมบัติของจิตใจ คือเป็นสภาพจิตใจที่ดีงามที่อยู่ในใจ ส่วนจริยธรรมจะมองในแง่ของการแสดงออกภายนอก พวกพฤติกรรมซึ่งการตัดสินใจของคุณธรรมนั้น ให้ดูจากสิ่งที่เขาแสดงออก หรือพฤติกรรม นั้นหมายถึงดูจากจริยธรรมซึ่งเป็นเครื่องสอดแสดงถึงคุณธรรมนั่นเอง

ทศนา แคมมณี (2546: 4) กล่าวว่า คุณธรรม จริยธรรม มีลักษณะที่มีส่วนคล้ายคลึง และสัมพันธ์กัน คุณธรรมเป็นคุณลักษณะหรือสภาวะภายในจิตใจของมนุษย์ที่เป็นไปในทางที่ถูกต้อง ดีงาม ซึ่งเป็นภาวธรรมอยู่ในจิตใจ ส่วนจริยธรรมเป็นการแสดงออกทางการประพฤติซึ่งสะท้อน คุณธรรมภายในให้เห็นเป็นรูปธรรม

สุขุมล เกษมสุข (2548: 1-2) กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมและจริยธรรม ว่า คุณธรรมเป็นคุณลักษณะที่ดีงาม เป็นสภาพคุณงามความดีภายในจิตใจของบุคคล ส่วนจริยธรรม เป็นการประพฤติกการแสดงออกถึงความมีคุณธรรมของบุคคลนั้น ๆ ดังนั้นจึงมีการกล่าวถึงคุณธรรม และจริยธรรมควบคู่กันไป เช่น กล่าวว่า สังคมต้องการคนที่มีคุณธรรมจริยธรรม เป็นต้น คุณธรรมและ จริยธรรมนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องโดยตรง ดังที่ ชำเลียง วุฒิจันทร์ (2524: 7) ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า พฤติกรรมของมนุษย์มีจิตใจเป็นผู้สั่งการและควบคุม หากจิตใจร้ายแรงเบิกบาน กริยาท่าทีแสดงออกในทางกระฉับกระเฉง ว่องไว คึกคัก แต่ถ้าเมื่อใดจิตใจเศร้าหมองเหี่ยวแห้ง กริยา อาการก็หงอยเหงา ซึมเซื่อง ไม่สดใส ปรากฏแก่ผู้ใกล้ชิดและพบเห็นได้ ในด้านความประพฤติ ก็เช่นเดียวกัน ใครมีจิตใจเป็นอย่างไรก็จะแสดงออกมาเป็นความประพฤติหรือการปฏิบัติในทำนองนั้น การที่จิตใจเป็นผู้สั่งการและกำกับการกระทำหรือแสดงออกทางร่างกายเช่นนี้ ทำให้คุณธรรมและ จริยธรรมของคนในสังคมเป็นเรื่องที่แยกกันไม่ได้ คนที่มีคุณธรรมสูงคือจิตใจทรงคุณธรรมจะประพฤติ ปฏิบัติสิ่งใด ๆ ในลักษณะของการมีจริยธรรมสูงด้วย และในทางตรงกันข้ามคนที่ประพฤติชั่วชอบปฏิบัติ หรือแสดงออกในทางที่เบียดเบียนตนเองหรือผู้อื่น อันเป็นแบบอย่างของคนมีจริยธรรมต่ำทราม ย่อม แสดงว่า ผู้นั้นในจิตใจขาดคุณธรรมหรือมีคุณธรรมต่ำด้วย ดังนั้นคุณธรรมจึงเป็นลักษณะความรู้สึก นึกคิดทางจิตใจ และจริยธรรมเป็นลักษณะการแสดงออกของร่างกายนั่นเอง

สรุปได้ว่า คุณธรรมและจริยธรรมนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด และอยู่อย่างควบคู่กัน

จนเรียกได้ว่า เป็นเสมือนส่วนหนึ่ง กล่าวคือ จริยธรรมถือเป็นส่วนหนึ่งของคุณธรรม ซึ่งคุณธรรมเป็นส่วนของความดีงามที่อยู่ภายในจิตใจ และจริยธรรมเป็นการแสดงออกมาของผู้ที่มีคุณธรรมในด้านนั้น ๆ

2.3 แนวคิดที่เกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม

การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมที่ผ่านมา ได้มุ่งเน้นพื้นฐานการสร้างทัศนคติที่ดีให้เกิดขึ้น ด้วยเหตุผลเพื่อเสริมสร้างให้เกิดคุณลักษณะทางจิตใจแล้วนำไปสู่การปรับเปลี่ยนทางพฤติกรรมเป็นหลัก สอดคล้องกับทฤษฎีและแนวคิดที่สำคัญแบ่งเป็น 3 แนวทาง คือ (ประภาศรี สีหอำไพ, 2544: 29-30)

2.3.1 ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของบุคคล (Psychoanalytic Theory) กล่าวถึง จริยธรรมกับมโนธรรมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มนุษย์อยู่ในสังคมกลุ่มใดก็จะเรียนรู้ผิดชอบชั่วดีจากสิ่งแวดล้อมนั้น และจะมีลักษณะที่พิเศษของแต่ละสังคมที่เรียกว่า เอกลักษณ์ เป็นกฎเกณฑ์ให้ประพฤติปฏิบัติตามข้อกำหนดโดยอัตโนมัติ คนที่ทำชั่วแล้วรู้สึกผิด เกิดหิริ โอตตัปปะ ละอายใจตนเองหรือกลัวต่อการได้รับการลงโทษด้วยตนเอง เมื่อสำนึกแล้วพึงละเว้นไม่ปฏิบัติอีก โดยไม่ต้องมีสิ่งควบคุมจากภายนอกเป็นการสร้างมโนธรรมขึ้นมา โดยไม่จำเป็นต้องสนใจองค์ประกอบของลำดับขั้นการพัฒนาทางจริยธรรม ในลักษณะทฤษฎีเช่นนี้ บทบาทของการศึกษาคือการพัฒนาทางด้านจิตใจ เพื่อเสริมสร้างกำลังคนที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามระบบเศรษฐกิจและสังคมต้องการ การศึกษาจึงปัจจัยที่สำคัญที่สุดทำให้เกิดการอบรม ฝึกฝน การนำสติปัญญาไปใช้ให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้น การพยายามแสวงหาจุดมุ่งหมายให้แก่ชีวิตคือความเป็นอยู่อย่างดีที่สุด การมีอิสรภาพ การศึกษาจึงเป็นกิจกรรมของชีวิต ตลอดชีวิต เพื่อชีวิต เป็นความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและการรู้จัก เกี่ยวข้อง สัมพันธ์กัน

2.3.2 ทฤษฎีเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) อธิบายการเกิดของจริยธรรมว่า เป็นกระบวนการทางสังคมประภคิต (Socialization) โดยการซึมซับกฎเกณฑ์ต่าง ๆ จากสังคมที่เติบโตมารับเอาหลักการเรียนเชื่อมโยงกัน หลักการเสริมแรงและการทดแทนสิ่งเร้า (Stimulus) รับแนวคิดของทฤษฎีจิตวิเคราะห์เป็นรูปแบบ โดยยึดถือว่าการเรียนรู้คือการสังเกต เลียนแบบ จากผู้ใกล้ชิด เพื่อแรงจูงใจคือเป็นที่รัก ที่ยอมรับ ในกลุ่มพวกเดียวกับกลุ่มต้นแบบ เพื่อเป็นพวกเดียวกัน ในลักษณะเช่นนี้ สถาบันหรือกลุ่มสังคมมีอิทธิพลต่อการปลูกฝังและเสริมสร้างจริยธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือสถานศึกษา ได้รับการคาดหวังจากสังคมอย่างมากในการเป็นสถาบันที่ปลูกฝังรูปแบบและเสริมสร้างการเลียนแบบจากตัวอย่างในสังคมให้แก่นักเรียน แต่ต้องพึงระมัดระวังในการสอน เพราะถ้าขาดความสามารถในการอธิบายเหตุผลให้เด็กเลียนแบบ กลับใช้อารมณ์และวางอำนาจแทน จะทำให้เด็กรู้สึกเป็นศัตรูต่อผู้ควบคุมพฤติกรรมทุกระดับ ตั้งแต่บิดา มารดา ครู ไปจนถึงตำรวจ พึงอบรมให้เด็กรู้จักรับผิดชอบชั่วดี รู้ละอายที่จะทำชั่ว ใ้รู้จักคิดหาเหตุผล และความสม่ำเสมอในการลงโทษและให้รางวัลเด็ก

แบนดูรา (Bandura, 1997: 16) ได้อธิบายทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมว่า พฤติกรรมทุกอย่าง นอกเหนือจากปฏิกิริยาสะท้อนเบื้องต้น เป็นผลมาจากการเรียนรู้ทั้งสิ้น โดยการที่มนุษย์เรียนรู้ผลที่เกิดตามมา (Response Consequence) เป็นการเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ คือ เรียนรู้ว่ามีเหตุการณืหนึ่งเกิดขึ้นเหตุการณืใดจะเกิดตามมา หรือเมื่อกระทำพฤติกรรมใดแล้วผลกรรมนี้ จะเกิดตามมาเป็นผลเช่นไร

สรุปได้ว่า การที่จะเรียนความสัมพันธ์เหล่านี้ ได้ก็โดยประสบการณ์ตรง (Direct Experience) และเรียนรู้จากการสังเกต (Observation Learning) การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เช่น การประสบเหตุการณืต่าง ๆ ด้วยตนเอง การได้รับผลที่เกิดจากการกระทำต่าง ๆ ด้วยตนเอง และการเรียนรู้จากสังคม ที่แบนดูราเน้น คือ การเรียนรู้จากแบบอย่าง (Learning Through Modeling) โดยกระบวนการสังเกตพฤติกรรมและผลกรรมที่ตามมาจากการกระทำของผลอื่น การได้ยิน ได้ฟัง คำบอกเล่า การได้อ่านข่าวสาร บันทึกของผู้อื่น ซึ่งเป็นการเรียนรู้ทางอ้อม และจะเป็นข้อมูลที่บุคคลนำมาพิจารณา สำหรับการกระทำพฤติกรรมใหม่มีในโอกาสต่อไป การเรียนรู้จากการสังเกตแบบอย่าง มีกระบวนการที่เกี่ยวข้อง 4 กระบวนการ คือ

1) กระบวนการใส่ใจ (Attention Process) การเรียนรู้จากตัวอย่างอาจจะไม่เกิดขึ้น ถ้าผู้สังเกตไม่ใส่ใจรับรู้พฤติกรรมที่ตัวแบบแสดง การเรียนรู้เกิดขึ้นมากเพียงใดยังขึ้นอยู่กับความยากง่ายของพฤติกรรมที่ตัวแบบแสดง และความสามารถเรียนรู้ของผู้สังเกตด้วย

2) กระบวนการจดจำ (Retention Process) การจดจำ เป็นกระบวนการสำคัญ ที่มนุษย์จะสามารถเก็บสะสมประสบการณ์ต่าง ๆ ไว้ใช้ การจดจำนี้อาจจำในรูปมโนภาพ (Imagine) หรือภาษา (Verbal)

3) กระบวนการกระทำทางกาย (Motor Reproduction Process) เมื่อมนุษย์มีข้อมูลที่เป็นสัญลักษณ์อยู่ในความจำแล้ว มนุษย์จะแปลสัญลักษณ์ให้เป็นพฤติกรรมที่เหมาะสม

4) กระบวนการจูงใจ (Motivation Process) มนุษย์จะไม่แสดงพฤติกรรม การเลียนแบบไปทุกอย่าง แม้ว่าเขาจะได้เรียนรู้แล้วก็ตาม มนุษย์จะเลียนแบบเฉพาะพฤติกรรมที่เขาสนใจหรือเห็นคุณค่า มากกว่าพฤติกรรมของตัวแบบที่ไม่ได้รับผลบวกหรือถูกลงโทษ ดังนั้น การให้รางวัลหรือเสริมแรงทางบวก จึงเป็นการกระตุ้นให้ผู้สังเกตแสดงพฤติกรรมเลียนแบบ

สรุปได้ว่า นักทฤษฎีส่วนมากจะยอมรับว่า จริยธรรมจะถูกปลูกฝังตั้งแต่บุคคลยังเป็นเด็กเสียส่วนมาก แม้ว่าทุกคนจะประสบกับเหตุการณืทางสังคมที่ผันแปรเปลี่ยนไปจากเดิม อาจจะทำให้ทุกคนเปลี่ยนแปลงจริยธรรมในวัยผู้ใหญ่ได้ แต่นักทฤษฎีทั้งหมดยอมรับว่า เหตุการณืที่เกิดขึ้นในวัยเด็ก มีผลกระทบต่อบุคคลได้รุนแรง และมีผลคงทนถาวรกว่าเหตุการณืที่เกิดขึ้นในวัยผู้ใหญ่

2.3.3 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Cognitive Theory) คุณธรรม จริยธรรม เกิดจากแรงจูงใจในการปฏิบัติสัมพันธ์กับสังคม การพัฒนาจริยธรรมจึงต้องมีการพิจารณาเหตุผล

เชิงจริยธรรม ตามระดับสติปัญญาของแต่ละบุคคลซึ่งมีวุฒิภาวะสูงขึ้น การรับรู้จริยธรรมก็พัฒนาขึ้นตามลำดับ ทั้งนี้ทฤษฎีพัฒนาการทางคุณธรรม จริยธรรม มีทฤษฎีต่าง ๆ ที่ปรากฏขึ้นเพื่อการจัดค่าของการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ดังนี้

1) ทฤษฎีของเพียเจต์ แบ่งเป็น 3 ขั้นตอนคือ (Piaget, 1974: 105 ; อ้างถึงใน ประภาศรี สีหอำไพ, 2544: 30-31)

1.1) ขั้นตอนจริยธรรม (ตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 2 ปี) ยังไม่เกิดจริยธรรม แต่สามารถเรียนรู้จากประสาทสัมผัส และพัฒนาการทางสติปัญญา

1.2) ขั้นเชื่อฟังคำสั่ง (อายุ 2-8 ปี) เชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ใหญ่ มีการคิดก่อนปฏิบัติตามคำสั่ง ซึ่งในขณะแรกเริ่มจะไม่คำนึงถึงเหตุผลของคำสั่งนั้น

1.3) ขั้นยึดหลักแห่งตน (อายุ 8-10 ปี) เกิดหลังความคิดพัฒนาการทางสติปัญญาสูงขึ้น ตามประสบการณ์ทางสังคม คลายความเกรงกลัวอำนาจภายนอก เริ่มมีความคิดเป็นของตัวเอง

2) ทฤษฎีของโคลเบอร์ก โคลเบอร์กได้แบ่งการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมออกเป็น 6 ชั้น หรือ 3 ระดับหลัก ดังนี้ (Kohlberg, 1969: 202 ; อ้างถึงใน ประภาศรี สีหอำไพ, 2544: 31-32)

2.1) ขั้นการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ประกอบด้วย การเชื่อฟังและการลงโทษ (2-7 ปี) การแสวงหารางวัล (8-10 ปี) การทำตามความเห็นชอบของผู้อื่น การทำตามหน้าที่ในสังคม การทำตามกฎเกณฑ์และข้อสัญญา การยึดในมโนธรรมตามหลักสากล

2.2) ระดับของจริยธรรม ประกอบด้วย

(1) ก่อนเกณฑ์ (2-10 ปี) คือ การกระทำตามสิ่งที่ตนต้องการเป็นใหญ่ หนีการลงโทษและแสวงหารางวัล

(2) ตามเกณฑ์ (10-16 ปี) คือ การกระทำตามสังคมระเบียบประเพณี กฎหมาย ศาสนา มีการเลียนแบบและทำตามเพื่อให้ผู้อื่นเห็นชอบ ต่อมาจึงคำนึงถึงบทบาทและหน้าที่ของตนในสังคม

(3) เหนือเกณฑ์ (16 ปีเป็นต้นไป) คือ การวิเคราะห์ด้วยตนเองก่อน การตัดสินใจโดยคำนึงถึงสิทธิของผู้อื่นในส่วนที่เป็นสากล อยู่นอกเหนือกฎเกณฑ์ในสังคมของตน มีจริยธรรมในขั้นสูงสุด

2.3.4 ทฤษฎีหลักการในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

ทิตานา แคมณี (2542: 1-33) ได้ประมวลแนวคิดที่ใช้ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ไว้ ดังนี้

1) การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยการปรับพฤติกรรมตามทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ (Operant Conditioning) พฤติกรรมของบุคคลเป็นผลที่เกิดขึ้น

จากการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม พฤติกรรมของบุคคลจะแปรเปลี่ยนไปตามผลที่ได้รับจากการกระทำที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมนั้น ซึ่งผลจากการกระทำนั้นมีอยู่ 2 ประเภท ได้แก่ ผลประเภทเสริมแรง (Reinforces) ซึ่งทำให้พฤติกรรมนั้นมีอัตราเพิ่มขึ้น และผลประเภทถูกลงโทษ (Punishes) ซึ่งทำให้พฤติกรรมนั้นมีอัตราลดลงหรือหมดไป ดังนั้น เราจึงสามารถวางเงื่อนไขโดยใช้ตัวเสริมแรงหรือตัวลงโทษ เป็นเครื่องมือในการเพิ่มพฤติกรรมที่พึงปรารถนา และลดหรือขจัดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาได้ มีวิธีการ ดังนี้

1.1) บังคับหรือกำหนดพฤติกรรมเป้าหมายให้ชัดเจน มีลักษณะเป็นพฤติกรรมที่น่าสังเกตได้

1.2) ใช้แรงเสริมที่เหมาะสมและถูกหลักการ ได้แก่ ใช้ตัวเสริมแรงทางสังคม เช่น การให้คำยกย่องชมเชยให้เกียรติ เป็นต้น ให้รางวัลเป็นสิ่งของหรือใช้เบี่ยง (Taken) แลกกับสิ่งของที่ผู้รับพฤติกรรมต้องการให้ทำกิจกรรมที่ชอบ เช่น การอ่านหนังสือการ์ตูนการเล่นเกมที่นักเรียนชอบ

1.3) ติดตามสังเกตการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้รับพฤติกรรม เมื่อมีพฤติกรรมที่ต้องการเกิดขึ้น ควรให้แรงเสริมเป็นครั้งคราว เพื่อจะให้พฤติกรรมนั้นคงอยู่ถาวร

2) การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม (Moral Development Theory)

2.1) พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์เป็นไปตามขั้นและขั้นขึ้นอยู่กับวัยคือ ขั้นแรก อายุ ระหว่าง 5-8 ปี เป็นขั้นยอมรับกฎเกณฑ์จากผู้มีอำนาจเหนือตน (Heteronomous) เช่น บิดา มารดา ครู และเด็กที่โตกว่า เด็กจะปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดและเชื่อว่ากฎเกณฑ์เปลี่ยนแปลงไม่ได้ ขั้นที่สอง เป็นขั้นยอมรับการเปลี่ยนแปลงของกฎเกณฑ์ (Autonomous) อายุตั้งแต่ 9 ปี ขึ้นไปเด็กจะเริ่มมีความคิดว่ากฎเกณฑ์คือข้อตกลงระหว่างบุคคล ผู้ที่ใช้กฎเกณฑ์จะต้องร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และกฎเกณฑ์อาจเปลี่ยนแปลงได้ มีลำดับขั้น ดังนี้

(1) ขั้นการหลบหลีกการถูกลงโทษ (อายุ 2-7 ปี) คือ การตัดสินใจที่จะหลบหลีกไม่ให้ตนเองถูกลงโทษ

(2) ขั้นการแสวงหารางวัล (7-10 ปี) คือ การตัดสินใจโดยมีความมุ่งหมายที่จะได้ผลตอบแทน ที่ตนพอใจหรือต้องการที่อยากจะได้

(3) ขั้นทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ (10-13 ปี) คือ การตัดสินใจโดยการคล้อยตามความเห็นชอบ หรือการชักจูงของผู้อื่นโดยเฉพาะเพื่อน

(4) ขั้นทำตามหน้าที่ทางสังคม (13-16 ปี) คือ การตัดสินใจโดยถือว่าตนมีหน้าที่ที่จะต้องทำสิ่งนั้น ในฐานะที่ตนเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมนั้น และสังคมนั้นคาดหวังที่จะทำให้ตนทำหน้าที่ตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ

(5) ขั้นการทำตามคำมั่นสัญญา (16 ปีขึ้นไป) คือ การตัดสินใจ โดยเห็นแก่ประโยชน์ของคนหมู่มาก ไม่ทำตนขัดต่อสิทธิอันพึงมีพึงได้ของผู้อื่น บุคคลที่มีจริยธรรม ในขั้นนี้ จะสามารถควบคุมบังคับใจตนเองได้

(6) ขั้นการยึดอุดมคติสากล (ผู้ใหญ่) คือ การตัดสินใจเพื่ออุดมคติ อันยิ่งใหญ่ ที่เป็นหลักประจำใจของตน บุคคลที่มีจริยธรรมในขั้นนี้ นับว่าเป็นผู้มีจริยธรรมในขั้นสูงสุด บุคคลแต่ละคน จะมีหรือไม่มีการพัฒนา หรือมีการพัฒนาเร็วช้าต่างกัน เราสามารถวัดระดับจริยธรรม ของบุคคลได้ โดยดูจากเหตุผลเชิงจริยธรรมที่บุคคลนั้นให้ และเราสามารถที่จะส่งเสริมให้บุคคลมีพัฒนา ระดับจริยธรรมให้สูงขึ้นกว่าเดิมได้ โดยการเปิดโอกาสให้บุคคลเรียนรู้จากการตัดสินใจทางจริยธรรมและ อภิปรายร่วมกับผู้อื่น การได้แสดงความคิดเห็นและอภิปรายร่วมกับผู้อื่น จะทำให้บุคคลที่มีเหตุผล เชิงจริยธรรมต่ำ เรียนรู้การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นสูงขึ้น

2.2) การสอนหรือการพัฒนาจริยธรรมตามทฤษฎีการพัฒนาการทาง จริยธรรม สามารถทำได้หลายวิธี ได้แก่

(1) ระดับการพัฒนาการทางจริยธรรมและขั้นของการใช้เหตุผล เชิงจริยธรรม เด็กในช่วงอายุต่าง ๆ จะมีพัฒนาการทางจริยธรรมไปตามลำดับขั้น และเด็กในชั้นเรียน แต่ละคนจะมีขั้นของการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่เท่ากัน ดังนั้น ครูจึงสอนจริยศึกษาให้เด็กทุกคน เหมือนกันไม่ได้ ครูจำเป็นต้องวิเคราะห์เด็กก่อนว่าเขามีสันเหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นใด แล้วจึงช่วยนำ ให้เขาได้พัฒนาขึ้นในขั้นสูงอีก 1 ขั้น โดยการพยายามจัดประสบการณ์ทางสังคม ให้เหมาะสมกับ พัฒนาการขั้นนั้น

(2) พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลเกิดขึ้นได้จากการที่ได้มีโอกาส ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และสภาพแวดล้อมการได้มีปฏิสัมพันธ์ดังกล่าว จะช่วยให้บุคคลเข้าใจความคิดเห็น ของบุคคลอื่นมากขึ้น ซึ่งเขาจะสามารถนำมาใช้ในการพิจารณาเพื่อตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะ ปัญหาจริยธรรม ดังนั้น การให้เด็กเข้ากลุ่มทางสังคมต่างๆ จะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้บทบาทของตนเอง และของผู้อื่น อันจะช่วยให้เขาได้พัฒนาจริยธรรมในขั้นสูงขึ้นไป อย่างรวดเร็ว

(3) ครูสามารถช่วยกระตุ้นพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กให้สูงขึ้น ได้ โดยการช่วยให้เด็กได้ฝึกกับปัญหาความขัดแย้งเชิงจริยธรรมบ่อย ๆ และฝึกให้เด็กได้วิเคราะห์ อภิปรายโต้แย้งกันและตัดสินใจ โดยพิจารณาความเห็นรวมทั้งกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทางสังคมด้วย เรื่องที่ นำมาใช้ในการอภิปรายอาจเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน หรือเป็นเรื่องที่ครูสมมุติขึ้นก็ได้ แต่ สถานการณ์ควรมีลักษณะใกล้เคียงกับความเป็นจริงของผู้เรียน และควรเป็นปัญหาที่สามารถใช้เหตุผล เชิงจริยธรรมในระดับที่ตรงกับพัฒนาการทางจริยธรรมที่เป็นอยู่ของผู้เรียนและในระดับที่สูงกว่าการ เสนอสถานการณ์ปัญหานั้น อาจใช้สื่อ เช่น ภาพสไลด์ ฟิล์มสคริป หรือวิดีโอทัศน์ ช่วยให้นักเรียนเกิด ความเข้าใจในปัญหาชัดเจนขึ้น หรือหากใช้วิธีการแสดงบทบาทสมมุติประกอบ ก็จะช่วยช่วยให้ผู้เรียนเกิด

ความเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น ในการตัดสินใจและอภิปรายร่วมกันนั้น อาจนำกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และเทคนิคอภิปรายกลุ่มแบบต่าง ๆ เข้ามาช่วยให้การอภิปรายมีประสิทธิภาพขึ้น

(4) วิธีที่ครูสามารถช่วยกระตุ้นพัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนให้สูงขึ้นได้อีกวิธีหนึ่ง คือ การช่วยจัดบรรยากาศในห้องเรียนและในโรงเรียนให้เอื้อต่อการที่เด็กจะสามารถแสดงความคิดเห็น อภิปรายโต้แย้ง เกี่ยวกับปัญหาขัดแย้งเชิงจริยธรรมกับเพื่อน ๆ ได้ อย่างเปิดเผย บรรยากาศในที่นี้ หมายถึง บรรยากาศของเสรีภาพ ในการพูดแสดงความคิดเห็น การได้รับการยอมรับ และความปลอดภัยจากการถูกลงโทษ วิพากษ์วิจารณ์ และการกล่าวหาต่าง ๆ

2.3) การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมโดยการให้สังเกตตัวแบบตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Cognitive Theory) กระบวนการเรียนรู้เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม แต่ไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภายนอกเท่านั้น กระบวนการเริ่มต้นจากการเปลี่ยนแปลงภายใน โดยไม่จำเป็นต้องมีการแสดงออก (Acquisition) การเรียนรู้ส่วนใหญ่ของคนเกิดขึ้นจากการสังเกตจากตัวแบบ ซึ่งจะสามารถถ่ายทอด ทั้งความคิดและการแสดงออกได้พร้อม ๆ กัน และตัวแบบนี้ทำหน้าที่ 3 ลักษณะด้วยกัน คือ อาจทำหน้าที่ส่งเสริม หรือยับยั้งการเกิดหรือตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic Model) ได้แก่ ตัวแบบที่เสนอผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ การ์ตูน หรือหนังสือ นวนิยาย เป็นต้น การเรียนรู้จากตัวแบบนี้ประกอบด้วยกระบวนการ 4 กระบวนการ คือ กระบวนการตั้งใจ (Attention Processes) กระบวนการเก็บจำ (Retention Processes) กระบวนการกระทำ (Production Processes) และกระบวนการจูงใจ (Motivational Processes) ซึ่งการเรียนรู้ในแต่ละกระบวนการจะเป็นอย่างไร ขึ้นอยู่กับปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล (Personal) ปัจจัยทางสภาพแวดล้อม (Environmental) และปัจจัยทางพฤติกรรม (Behavioral) การสอนหรือพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมต่าง ๆ โดยใช้การสังเกตตัวแบบนี้ควรดำเนินการเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

(1) กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความใส่ใจและตั้งใจสังเกตตัวแบบ

(2) การเสนอตัวแบบ ตัวแบบจะต้องมีลักษณะเด่นชัด ไม่

สลับซับซ้อนจนเกินไป เป็นตัวแบบที่มีคุณค่า มีประโยชน์ สามารถดึงดูดจิตใจ และทำให้ผู้สังเกตพึงพอใจ

(3) การช่วยให้ผู้เรียนเก็บจำตัวแบบ โดยใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น

การจัดทำเป็นรหัส หรือโครงสร้างให้จำได้ง่าย การซักซ้อมลักษณะของตัวแบบในความคิด และการซักซ้อมด้วยการกระทำ

(4) การจูงใจให้ผู้เรียนปฏิบัติโดยการช่วยให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าหรือเห็นผลที่น่าพอใจของการปฏิบัติ รวมทั้งการช่วยให้ผู้เรียนได้รับรู้ความสามารถของตน และเรียนรู้วิธีการกับตนเอง

(5) การลงมือหรือปฏิบัติโดยช่วยให้ผู้เรียนได้ลงมือทำการสังเกตการกระทำของตนเอง ให้ผู้เรียนได้ข้อมูลป้อนกลับ และให้ผู้เรียนได้เทียบเคียงการกระทำของตนกับภาพ

ตัวแบบในความคิด

2.4) การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยใช้หลักการสอนด้านจิตพิสัย ได้แก่

(1) หลักการสอนด้านจิตพิสัย ได้จำแนกจุดมุ่งหมายทางการศึกษา ออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ จุดมุ่งหมายทางด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) หรือด้านความรู้ ความเข้าใจ จุดมุ่งหมายทางด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) หรือ ด้านการปฏิบัติ การกระทำ และ จุดหมายทางด้านจิตพิสัย (Affective Domain) หรือ ด้านจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึก และเจตคติทางด้าน จิตพิสัย จำแนกจุดมุ่งหมาย ได้เป็น 5 ระดับ ซึ่งอธิบายขั้นตอนสำคัญของการเกิดเจตคติ และพัฒนา ลักษณะนิสัย ดังนี้

(1.1) ขั้นการรับรู้ (Perceiving or Receiving) การที่บุคคล จะเกิดการพัฒนาลักษณะนิสัยใด ๆ ได้ บุคคลนั้นต้องมีโอกาสได้รับรู้และใส่ใจในเรื่องนั้น ๆ ก่อน ดังนั้น หากเราต้องการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมหรือค่านิยมใด ๆ ให้แก่บุคคล เราจึงต้องพยายามจัดสิ่งเร้า หรือสถานการณ์ที่ช่วยให้บุคคลนี้เกิดการรับรู้ และความสนใจในคุณธรรมจริยธรรมหรือค่านิยมนั้น ๆ

(1.2) ขั้นตอบสนอง (Responding) แม้บุคคลได้รับรู้ และเกิดความสนใจในสิ่งนั้นแล้ว แต่หากไม่มีโอกาสได้ตอบสนองต่อสิ่งนั้น ความสนใจนั้นก็จะได้ไม่ได้รับการพัฒนาเป็นลักษณะนิสัย ดังนั้น ในการสอนจำเป็นต้องพยายามให้บุคคลนั้นได้มีโอกาสตอบสนอง ต่อสิ่งนั้นและเกิดความพึงพอใจ ซึ่งจะช่วยให้บุคคลนั้นพัฒนาความสนใจที่มีอยู่ให้มากขึ้น

(1.3) ขั้นการเห็นคุณค่า (Valuating) หากบุคคลมีโอกา สตอบสนองต่อสิ่งใดแล้วได้รับผลเป็นที่พึงพอใจ บุคคลนั้นก็จะเริ่มเห็นคุณค่าของสิ่งนั้น ดังนั้น หากเรา สามารถจัดประสบการณ์ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ให้บุคคลนั้นจะได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติตาม คุณธรรม จริยธรรมหรือค่านิยมนั้น บุคคลนั้นก็จะได้เห็นคุณค่าของการปฏิบัติและปฏิบัติด้วยความเต็มใจ

(1.4) ขั้นจัดระบบ (Organizing) การที่บุคคลเห็นคุณค่า ของคุณธรรมจริยธรรมหรือค่านิยมใด ๆ แล้วจะสามารถพัฒนาขึ้นไปเป็นลักษณะนิสัยได้นั้น บุคคลนั้น จะต้องมีการนำไปปฏิบัติ หรือนำไปใช้ในระบบชีวิตของตน จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้บุคคลนั้น ๆ ได้ก้าวไปสู่ขั้นสูงสุดของการพัฒนาทางจิตพิสัยคือขั้นการพัฒนาเป็นลักษณะนิสัย

(1.5) ขั้นการพัฒนาเป็นลักษณะนิสัย (Characterization) บุคคลที่สามารถปฏิบัติตนตามคุณธรรมจริยธรรมหรือค่านิยมที่ยึดถือในวิถีการดำเนินชีวิตของตนอย่าง สม่าเสมอ ในที่สุดก็จะพัฒนาถึงขั้นการเป็นลักษณะนิสัยของตน ซึ่งนับเป็นขั้นสูงสุดของการพัฒนา ทางด้านจิตพิสัย

สรุปได้ว่า การปลูกฝังและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมใด ๆ ให้แก่บุคคล เพื่อให้เป็นลักษณะนิสัยของบุคคลนั้น สามารถทำได้ ดังนี้

- (1) จัดสิ่งเร้าให้บุคคลนั้นได้รับรู้และเกิดความสนใจในเรื่องที่ต้องการปลูกฝัง

(2) จัดกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่ช่วยให้บุคคลนั้นได้มีการตอบสนองในเรื่องนั้น และเกิดความพึงพอใจ

(3) ช่วยให้นักเรียนเห็นคุณค่าของเรื่องนั้น โดยการช่วยให้เห็นประโยชน์ และได้รับประโยชน์ หรือเกิดความพึงพอใจที่มากพอเพียง

(4) ช่วยให้มีโอกาสจัดระเบียบในการนำเรื่องนั้นไปใช้ในระบบชีวิตของตนและให้การเสริมแรงอย่างเหมาะสม การพัฒนาทางสติปัญญาและคุณธรรมจริยธรรมจะเกิดขึ้นพร้อมกับการพัฒนาของแต่ละบุคคล ทางด้านร่างกาย สติปัญญา ของมนุษย์ ซึ่งผู้มีวุฒิภาวะสูง ก็จะสามารถรับรู้คุณธรรมจริยธรรมได้มากและต่อเนื่องตามลำดับ ดังนั้น การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม แก่นักเรียน จำเป็นจะต้องวางแผนในการสร้างเสริมและพัฒนาให้เหมาะสมกับวัยและสติปัญญาของนักเรียนแต่ละช่วงวัย

สรุปได้ว่า ทั้งด้านสติปัญญา ด้านคุณธรรมจริยธรรม เกิดขึ้นพร้อมกับการพัฒนาทางด้านร่างกายและสติปัญญาของแต่ละบุคคล ซึ่งยังมีวุฒิภาวะสูงก็จะสามารถรับรู้และพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมได้มากและต่อเนื่องตามลำดับ ดังนั้น การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน จำเป็นจะต้องวางแผนในการเสริมสร้างและพัฒนาให้เหมาะสมกับวัยและสติปัญญาของนักเรียนด้วย

3. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

3.1 ความหมายคุณลักษณะอันพึงประสงค์

มีผู้กล่าวถึงความหมายของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2552: 5-45) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง ลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน อันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการ ในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ 8 ประการ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง ลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน อันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการ ในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึกสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2552 ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ 8 ประการ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ

สรุปได้ว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ หมายถึง คุณธรรม ความดี ที่สังคมเห็นว่าถูกต้อง ดีงาม และต้องการให้เกิดกับผู้เรียนและนำไปถือปฏิบัติเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก

3.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน เป็นลักษณะที่นักเรียนแสดงออกมา ทางพฤติกรรม ด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายด้านรวมกัน ซึ่งจะแบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้ (วิโรจน์ ศรีโกศา และคณะ, 2544: 4-17)

3.2.1 พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เป็นการแสดงออกทางการเรียนรู้ ได้แก่ ความสนใจการเรียน รักการเรียนรู้ ตัวบ่งชี้คือการมาโรงเรียน การเข้าเรียน การร่วมกิจกรรม การส่งงาน ในรายวิชาต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอชอบค้นคว้าตัวบ่งชี้คือการเข้าห้องสมุดการซักถามครู การอ่านตำรา วิชาการต่าง ๆ

3.2.2 จิตพิสัย (Affective Domain) เป็นการแสดงออกทางด้านความคิดด้านจิตใจ ได้แก่ การมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน ตัวบ่งชี้ คือ การเข้าเรียนตามกำหนดเวลาในตารางเรียน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ตัวบ่งชี้ คือ การรู้จักคิดทำในสิ่งใหม่เป็นประโยชน์มีคุณค่าด้านใดด้านหนึ่ง รวมทั้งไม่ทำความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น ความอดทนอดกลั้น ตัวบ่งชี้ คือ การรู้จักข่มจิตใจ รอเวลาเพื่อให้โอกาสแก่ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นได้ เกิดความพร้อมในตัวของตัวเอง ตัวบ่งชี้ คือ การเข้าคิวซื้ออาหาร ความรับผิดชอบ ตัวบ่งชี้ คือ เมื่อได้รับมอบหมายงานแล้วสามารถปฏิบัติดูแลกิจการนั้น ๆ ไปจนแล้วเสร็จจนกระทั่งถึงการส่งมอบงาน และพร้อมรับผลแห่งการกระทำที่เกิดขึ้นแห่งตน ตัวบ่งชี้ คือ การทำงานสำเร็จตามกำหนดเวลา ความเสียสละ ตัวบ่งชี้ คือ การทำความสะอาดบริเวณเขตรับผิดชอบ การทำความสะอาดห้องน้ำของโรงเรียน มีนิสัยรักความสะอาด ตัวบ่งชี้ คือ การดูแลความสะอาดของร่างกายและเครื่องแต่งกาย การรู้จักทำความสะอาดบริเวณที่ตนทำกิจกรรม เช่น การทำความสะอาดบริเวณรับประทานอาหาร หลังจากรับประทานอาหารแล้วเสร็จ การเก็บเครื่องมือทำความสะอาด อุปกรณ์ทำความสะอาดพื้นในบริเวณปฏิบัติกิจกรรมที่เกี่ยวกับทักษะทางช่างต่าง ๆ มีความสามารถในการแก้ไขปัญหา ตัวบ่งชี้ คือ สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในระหว่างการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างลงตัวและสงบสุข ความมีมนุษยสัมพันธ์ ตัวบ่งชี้ คือ การรู้จักทักทายสนทนา พูดคุยกับบุคคลอื่นด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใสอย่างมีความสุข ความสามัคคี ตัวบ่งชี้ คือ ทำกิจกรรมเป็นทีม อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ทะเลาะเบาะแว้ง ไม่มีเรื่องบาดหมางใจกันในหมู่เพื่อนฝูงหรือทีมงาน เคารพกฎระเบียบของส่วนร่วม ตัวบ่งชี้ คือ การปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางโรงเรียนรวมทั้งสภานักเรียน รู้จักประหยัดเห็นคุณค่าของทรัพยากร ตัวบ่งชี้ คือ การใช้น้ำใช้ไฟฟ้าอย่างพอเหมาะ ไม่เปิดน้ำเปิดไฟฟ้าทิ้งไว้ การนำทรัพยากรกลับมาใช้ใหม่ในรูปแบบต่าง ๆ การรู้จักใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ตัวบ่งชี้ คือ การหากิจกรรมที่เป็นประโยชน์ทำอยู่ตลอดเวลาและสม่ำเสมอ

3.2.3 ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เป็นการแสดงออกทางด้านทักษะทางกาย ได้แก่ การทำงานร่วมกัน ตัวบ่งชี้ คือ การทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ การทำงานได้ตามกำหนดเวลา ตัวบ่งชี้ คือ การส่งงานตรงตามเวลาที่กำหนด การเป็นคนช่างสังเกต ตัวบ่งชี้ คือ สามารถระบุข้อแตกต่างของสิ่งของ วิธีการ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง มีความสามารถในการรวบรวมและจัดจำแนกประเภทข้อมูล ตัวบ่งชี้ คือ สามารถรวบรวมข้อมูลตามที่กำหนดให้ได้อย่างครบถ้วนและสามารถแยกประเภทจัดหมวดหมู่ของข้อมูลที่ได้อย่างเป็นระบบ มีความสอดคล้องกัน และถูกต้อง มีความละเอียดรอบคอบ ตัวบ่งชี้ คือ สามารถใช้เครื่องมือช่างตวงวัดได้อย่างถูกต้อง ตรงตามประเภทและความสามารถปริมาณของที่ต้องการวัด

3.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 5) ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ไว้ 8 ประการ ดังนี้

- 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- 2) ซื่อสัตย์สุจริต
- 3) มีวินัย
- 4) ใฝ่เรียนรู้
- 5) อยู่อย่างพอเพียง
- 6) มุ่งมั่นในการทำงาน
- 7) รักความเป็นไทย
- 8) มีจิตสาธารณะ

ข้อที่ 1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ ธำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย ศรัทธายึดมั่นในศาสนาและเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ผู้ที่รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ คือ ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ มีความสามัคคีปรองดอง ภูมิใจเชิดชูความเป็นชาติไทย ปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่ตนนับถือและแสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

ตัวชี้วัด

1. เป็นพลเมืองดีของชาติ
2. ธำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย
3. ศรัทธา ยึดมั่น และปฏิบัติตนตามหลักศาสนา
4. เคารพ เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

ข้อที่ 2 ซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในความถูกต้อง

ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองและผู้อื่น ทั้งทางกาย วาจา ใจ ผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต คือ ผู้ที่ประพฤติตรงตามความเป็นจริงทั้งทางกาย วาจา ใจและยึดหลักความจริงความถูกต้อง ในการดำเนินชีวิต มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด

ตัวชี้วัด

1. ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเอง ทั้งทางกาย วาจา ใจ
2. ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อผู้อื่น ทั้งทางกาย วาจา ใจ

ข้อที่ 3 มีวินัย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม ผู้ที่มีวินัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม เป็นปกติวิสัย ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

ตัวชี้วัด

1. ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม

ข้อที่ 4 ใฝ่เรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายาม ในการเรียน แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ผู้ที่ใฝ่เรียนรู้ คือ ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม บันทึกความรู้ วิเคราะห์สรุปเป็นองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอดเผยแพร่ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ตัวชี้วัด

1. ตั้งใจเพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้
2. แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม สรุปเป็นองค์ความรู้ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ข้อที่ 5 อยู่อย่างพอเพียง หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการดำเนินชีวิต อย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุข ผู้ที่อยู่อย่างพอเพียง คือ ผู้ที่ดำเนินชีวิตอย่างประมาณตน มีเหตุผล รอบคอบ ระมัดระวัง อยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความรับผิดชอบ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ มีการวางแผนป้องกันความเสี่ยง และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

ตัวชี้วัด

1. ดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม
2. มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ข้อที่ 6 มุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ

และรับผิดชอบในการทำหน้าที่ การงาน ด้วยความเพียรพยายามและอดทน เพื่อให้งานสำเร็จตาม เป้าหมายผู้ที่มุ่งมั่นในการทำงาน คือ ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมาย ด้วยความเพียรพยายาม ทุ่มเท กำลังกาย กำลังใจในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จ ลุล่วงตามเป้าหมายที่กำหนด ด้วยความรับผิดชอบ และมีความภาคภูมิใจในผลงาน

ตัวชี้วัด

1. ตั้งใจและรับผิดชอบในหน้าที่การงาน
2. ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

ข้อที่ 7 รักความเป็นไทย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความภาคภูมิใจ

เห็นคุณค่า ร่วมอนุรักษ์ สืบทอดภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรม ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ผู้ที่รักความเป็นไทย คือ ผู้ที่มีความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ชื่นชม มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สืบทอด เผยแพร่ภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย มีความกตัญญูต่เวที ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารอย่างถูกต้องเหมาะสม

ตัวชี้วัด

1. ภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย

และมีความกตัญญูต่เวที

2. เห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม
3. อนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาไทย

ข้อที่ 8 มีจิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรม หรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคม ด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น โดยไม่หวังผลตอบแทน ผู้ที่มีจิตสาธารณะ คือ ผู้ที่มีลักษณะเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันความสุข ส่วนตนเพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม เข้าใจเห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม ด้วยร่างกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา ร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดในชุมชน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

ตัวชี้วัด

1. ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน
2. เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม

สรุปได้ว่า ลักษณะทางกายภาพ กริยา ท่าทาง หรือพฤติกรรมที่นักเรียนยึดถือปฏิบัติที่พึงมี ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

- 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- 2) ซื่อสัตย์สุจริต

- 3) มีวินัย
- 4) ใฝ่เรียนรู้
- 5) อยู่อย่างพอเพียง
- 6) มุ่งมั่นในการทำงาน
- 7) รักความเป็นไทย
- 8) มีจิตสาธารณะ

3.4 การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

กรีซ อัมโฆซัน (2535: 11) ได้กล่าวว่า วิธีการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์สามารถทำได้ 3 วิธี

1) การพัฒนาโดยการศึกษา (Development by Education) เป็นประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีวัตถุประสงค์ มุ่งเน้นการเพิ่มพูนความรู้และสติปัญญาของแต่ละบุคคล เพื่อเตรียมการให้บุคคลมีความสามารถ ความพร้อมที่จะปฏิบัติงานใดๆในอนาคต ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นการพัฒนาที่ต้องใช้ระยะเวลาและการลงทุนที่สูงกว่าการพัฒนารูปแบบอื่น

2) การพัฒนาโดยการฝึกอบรม (Development by Training) เป็นประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีวัตถุประสงค์ให้บุคคลมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะความชำนาญ และทัศนคติที่ดีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จะส่งผลให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานหรือหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นการพัฒนาตามหลักสูตรเฉพาะเรื่อง ใช้ระยะเวลาสั้น ๆ โดยมีรูปแบบการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมที่หลากหลาย

3) การพัฒนาในงาน (Development in Career) เป็นประสบการณ์การเรียนรู้ที่มุ่งส่งเสริมความสามารถโดยทั่วไปให้แก่บุคลากร เพื่อให้มีความรอบรู้ เสริมสร้างศักยภาพในการปฏิบัติงานที่ผู้ปฏิบัติงานมีหน้าที่หรือยึดถือเป็นอาชีพ ซึ่งจะเป็นส่วนเสริมสร้างและพัฒนาให้งานหรือองค์การมีประสิทธิภาพ สร้างความมั่นคงและความเชื่อถือให้เกิดขึ้นแก่สถาบัน การพัฒนาอาจใช้ระยะเวลาสั้น ๆ หรือทำต่อเนื่องก็ได้ ความสำเร็จในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคคลขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

3.1) สมรรถภาพด้านบุคคล (Personal Competence) การตระหนักรู้ในตนเอง คือ ความสามารถในการควบคุมตนเอง ได้รู้จุดเด่น จุดด้อย มีความมั่นใจในคุณค่าและความสามารถในตนเอง

3.2) การจัดระเบียบวินัยในตนเอง มีความมั่นคงในอารมณ์ มองโลกในแง่ดี มีมาตรฐานในความซื่อสัตย์ ยึดมั่นในหลักจริยธรรม มุ่งมั่นเอาใจใส่ต่อหน้าที่ มีความยืดหยุ่นปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้ เป็นผู้ที่ยืดหยุ่นต่อการเรียนรู้ใหม่ ๆ มองหรือวิเคราะห์เหตุการณ์

ได้หลายแง่มุม สามารถฟังฟังได้ภายใต้ความกดดัน

3.3) การสร้างแรงจูงใจให้ตนเองเป็นผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Drive) มีมานะพยายามสูง ที่จะประสบผลสำเร็จในระดับดีเยี่ยม มีความมุ่งมั่นในการบรรลุเป้าหมาย มีความคิดริเริ่ม กล้าและพร้อมจะปฏิบัติงาน มีความตั้งใจที่จะบรรลุเป้าหมายแม้งานจะมีอุปสรรคและการถดถอย

กระทรวงศึกษาธิการ (2552: 3) การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้และการประเมินผู้เรียน เพื่อให้ผ่านเกณฑ์ตามที่โรงเรียนกำหนด ทุกระดับการศึกษา เมื่อโรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์แล้ว ครูที่รับผิดชอบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน ควรจะต้องดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน นิยาม ตัวชี้วัด พฤติกรรมบ่งชี้ และเกณฑ์การให้คะแนน เพื่อพิจารณาว่าตัวชี้วัดนั้น ครอบคลุม และสอดคล้องกับลักษณะธรรมชาติของวิชางานหรือกิจกรรม ที่รับผิดชอบหรือไม่อย่างไร

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวคิดทฤษฎี หลักการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาแนวปฏิบัติในการพัฒนาผู้เรียนว่าจะดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้วยวิธีใด ดังต่อไปนี้

1. บูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้
2. จัดในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
3. จัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์
4. ปลุกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยสอดแทรกในกิจวัตรประจำวันของโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 4 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนก่อนการพัฒนา

ขั้นตอนที่ 5 สร้างหรือเลือกเครื่องมือที่เหมาะสมและสอดคล้องกับแนวปฏิบัติที่เลือกดำเนินการตามขั้นตอนที่ 3

ขั้นตอนที่ 6 ดำเนินการพัฒนาผู้เรียนตามแนวทางที่กำหนดไว้และประเมินเป็นระยะ ๆ ผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ให้ปรับปรุงพัฒนา แล้วประเมินตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด

ขั้นตอนที่ 7 รายงานผลการพัฒนาต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ประการ เพื่อให้

สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ในการพัฒนา ผู้เรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์จำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน ครูประจำชั้น ผู้ปกครองและชุมชน ต้องร่วมมือกันปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง จึงต้องพิจารณาถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่สถานศึกษากำหนดให้จัดขึ้น แล้วส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งอาจดำเนินการพัฒนาด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น บูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ จัดในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยสอดแทรกในกิจวัตรประจำวัน แนวปฏิบัติในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น สามารถพัฒนาได้โดยการนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตัวชี้วัด และพฤติกรรมบ่งชี้ที่วิเคราะห์ไว้ ไปบูรณาการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โครงการต่าง ๆ และกิจวัตรประจำวันของผู้เรียน

สรุปได้ว่า การพัฒนาและการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เป็นไปตามนโยบายดังกล่าว และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ หลักการและจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินการเลื่อนชั้นเรียนและจบการศึกษาระดับต่าง ๆ โดยยึดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 5)

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

4. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.1 ความหมายของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2541) ได้กล่าวถึง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า เป็นวิธีคิดแบบตะวันออกที่มองว่า ทฤษฎีกับสิ่งรอบข้างมีความอิงอาศัยกัน เป็นแนวความคิดที่ก้าวพ้น เพดานความคิดแบบตะวันตก ซึ่งมีอิทธิพลต่อทฤษฎีและวิธีการปฏิบัติทางการพัฒนาที่เป็นมา ซึ่งมักจะ เป็นแบบนิยมเอกภาพ ความเป็นหนึ่งแบบฉบับเดียวหรือเป็นแบบทวินิยม ที่ไม่เป็นแบบนี้ก็เป็นแบบนั้น มีทางเลือกเพียงสองด้าน ในขณะที่วิธีคิดตามทฤษฎีใหม่เป็นแบบพหุนิยม มีความหลากหลายผสมกันไป แทนที่จะเป็นการพัฒนาไปสู่การส่งออกอย่างเดียว กลับมองในมิติอื่น ๆ ด้วย เช่น มองถึงความพอเพียง พออยู่ พอกิน เป็นเป้าหมาย

ประเวศ วะสี (2542) ได้กล่าวถึงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า เศรษฐกิจพอเพียง คือ เศรษฐกิจที่มีรูปแบบเป็นทางสายกลางหรือเศรษฐกิจแบบมัชฌิมาปฏิปทา เพราะเชื่อมโยง ทุกเรื่องเข้ามด้วยกัน ทั้งเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ที่จริงคำว่าเศรษฐกิจ เป็นคำที่มีความหมายในทางที่ดี ที่หมายถึงความเจริญ ที่เชื่อมโยงกาย ใจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม เข้าด้วยกัน แต่ไม่ได้นำเอาคำว่า เศรษฐกิจ ไปใช้ในลักษณะที่แยกส่วน ที่หมายถึงการแสวงหาเงินเท่านั้น เมื่อแยกส่วนกัน ทำลายส่วนอื่น ๆ จนเสียสมดุลและวิกฤต

บุญเสริม บุญเจริญผล (2543, อ้างถึงใน พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์, 2549) ได้กล่าวถึง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงว่า เป็นวิธีการเลี้ยงชีวิตแบบรู้จักพอ ด้วยการพยายามผลิตสินค้า ขึ้นมาเอง ให้เพียงพอสำหรับการกินและการใช้ของคนในครอบครัว หากผลิตได้เหลือกินเหลือใช้ จึงนำไปขาย แต่หากผลิตได้ไม่พอ ก็ต้องซื้อบ้าง มิได้มุ่งผลิตเพื่อขายเพียงอย่างเดียว นอกจากนั้นการผลิตและการบริโภค ต้องอยู่ในหลักของความพอดี รู้จักพอในการผลิตและการบริโภค

ไสว บุญมา (2543) ได้กล่าวถึง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า เศรษฐกิจพอเพียง เป็นความหมายทางปรัชญาการดำเนินชีวิต ซึ่งมีความหมายกว้างและลึกแตกต่างกันในแต่ละบุคคล โดยในความหมายของคำว่า พอเพียง ในด้านการดำเนินชีวิต มีความหมายสำคัญยิ่งกว่า ความหมายทางด้านเศรษฐกิจ ทั้งนี้ เพราะมนุษย์จะไม่มีความรู้สึกพอเพียงในด้านจิตใจ ซึ่งมีฐานอยู่บนหลักเกณฑ์ทางศีลธรรมจรรยา อีกนัยหนึ่ง คือ การพัฒนาเศรษฐกิจจะไม่สำเร็จและยั่งยืน หากฐานทางสังคมและการเมืองไม่มั่นคง แต่จะมั่นคงได้ก็ต่อเมื่อสมาชิกในสังคมปฏิบัติตนตามหลักเกณฑ์ของส่วนรวมซึ่งวางอยู่บนกรอบของศีลธรรม

สุเมธ ตันติเวชกุล (2544) ได้กล่าวถึง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ เป็นแนวทางที่เน้นการบูรณาการในชีวิต สร้างระบบชีวิตที่มีความสอดคล้องกับความเป็นจริงและความเป็นไทย ดังนั้น พระราชดำริในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

จึงสามารถใช้เป็นเครื่องควบคุมความขาดสติและยังคิดอันเนื่องมาจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว เนื้อแท้ของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ คือ ความพอประมาณที่ตั้งอยู่บนความซื่อสัตย์โดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น ความมีเหตุผล ซึ่งทำให้ไม่ขาดสติ ไม่ฟุ้งเฟ้อและรู้จักสามัคคี ซึ่งเกิดจากความรัก ความเมตตา ความเอื้ออาทรต่อกัน อันเกิดผลในทางสร้างสรรค์ต่อสังคม

กรมส่งเสริมการเกษตร (2546, อ้างถึงใน พลัง สิทธิถาวร, 2548) ได้กล่าวถึงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

ปิยะ หล่อไกรลาศ (2546) ได้กล่าวถึง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า เป็นแนวคิดหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจ ที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ซึ่งอาจมองได้หลายลักษณะ เช่น

1. เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสามารถของชุมชนเมือง รัฐ ประเทศ หรือภูมิภาคหนึ่ง ๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดเพื่อเลี้ยงสังคมนั้น ๆ ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยต่าง ๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ

2. เศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคล นั่นคือ ความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างไม่เดือดร้อน มีความเป็นอยู่อย่างประมาณตน ตามฐานะ ตามอัตภาพและที่สำคัญไม่หลงไปตามกระแสวัตถุนิยม โดยเป้าหมายที่สำคัญ คือ ให้ประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้ สร้างรากฐานที่แข็งแรง มั่นคง และอยู่ในสังคมอย่างสงบสุขและสร้างความมั่นคงทางจิตใจ

จากที่กล่าวมา จึงสรุปความหมายของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ให้อยู่บนความพอประมาณ มีเหตุมีผล และมีภูมิคุ้มกันในตนเอง ภายใต้งานไขว่คว้าความรู้คู่คุณธรรม

4.2 องค์ประกอบของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ดังนี้

1. กรอบแนวคิด “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลาและเป็นการมองโลกในเชิงระบบ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤต เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติตนบนทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. คำนิยาม “ความพอเพียง” จะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อม ๆ กัน ดังนี้

3.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่

เปิดเผยตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

3.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น จากการกระทำนั้นอย่างรอบคอบ

3.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ การเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

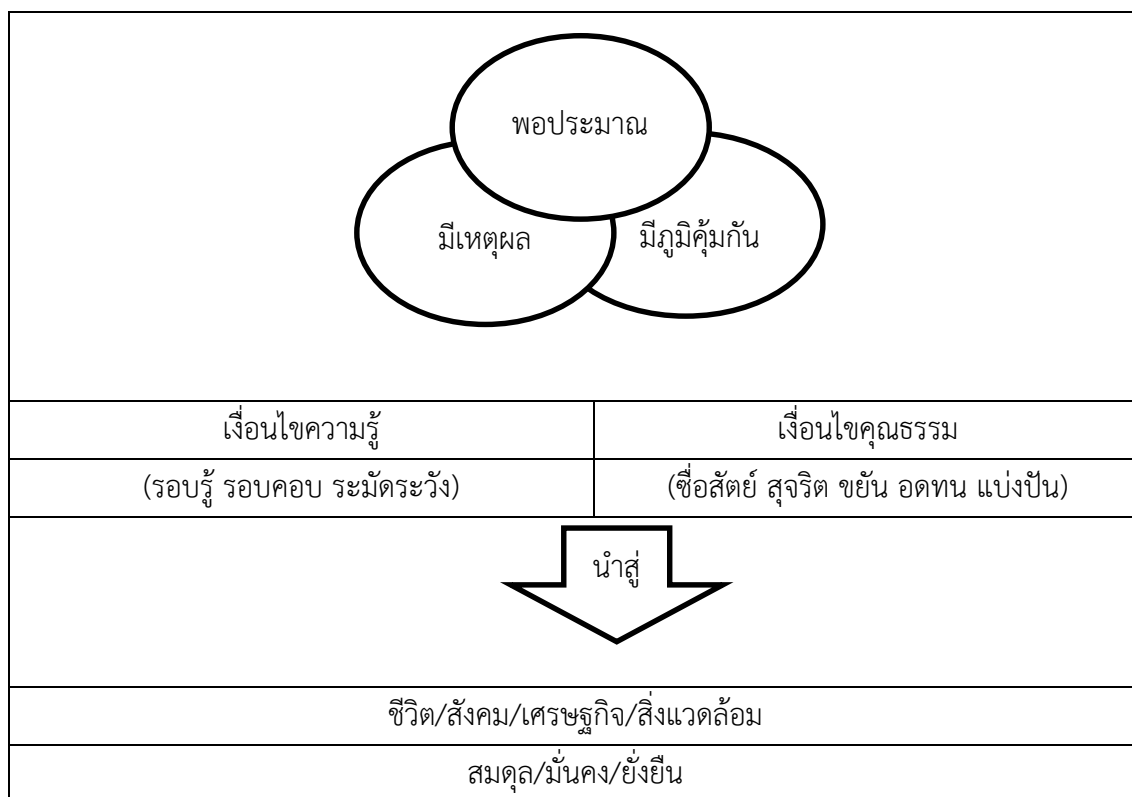
4. เงื่อนไขการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

4.1 เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

4.2 เงื่อนไขคุณธรรมที่ต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญา ในการดำเนินชีวิต

5. แนวทางปฏิบัติและผลที่คาดว่าจะได้รับจากการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้เทคโนโลยี

จากการวิเคราะห์ความหมายข้างต้น ทำให้สามารถสรุปองค์ประกอบของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งแสดงเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

ภาพประกอบที่ 2 องค์ประกอบและเงื่อนไขแห่งหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ที่มา (คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ, 2550)

สรุปได้ว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ปรัชญาที่เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต
ให้อยู่บนความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตนเอง ภายใต้เงื่อนไขความรู้ คู่คุณธรรม
สามารถนำไปประยุกต์ใช้ชีวิตประจำวันได้ทุกระดับและทุกสาขาอาชีพ

4.3 คุณลักษณะตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เมื่อพิจารณาจากคำนิยามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์
ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น คือ คนที่มีความพอเพียง ซึ่งหมายถึง บุคคลนั้นจะต้องมี
คุณลักษณะ 3 ประการ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ซึ่งเกิดขึ้น
บนพื้นฐานของเงื่อนไข 2 ประการ คือ ความรู้และคุณธรรม

ชัยรินทร์ ชัยวิสิทธิ์ (2545) ได้ให้คำจำกัดความในการวิจัยเกี่ยวกับลักษณะของคน
ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยแยกคุณลักษณะ 3 ประการ ตามคำนิยามของปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง คือ

1) มีความพอประมาณ หมายถึง ยึดถือวิถีไทย อยู่แต่พอดี ไม่ฟุ่มเฟือยอย่างไร้ประโยชน์ ไม่ยึดวัตถุเป็นที่ตั้ง ยึดทางสายกลาง และอยู่กินตามฐานะ

2) มีเหตุผล หมายถึง การใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

3) มีภูมิคุ้มกัน หมายถึง มีการเติบโตอย่างค่อยเป็นค่อยไป ไม่ใช่หลักลงทุนเชิงการพนันซึ่งตั้งอยู่บนความเสี่ยง หรือการกู้เงินมาลงทุนโดยหวังรวยอย่างรวดเร็ว ซึ่งคุณลักษณะตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 3 ประการ จะเกิดขึ้นอย่างไม่สมบูรณ์ ถ้าไม่มีเงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรมพื้นฐาน นอกจากนี้ จากการศึกษาค้นคว้า มีเอกสารที่กล่าวถึงลักษณะของคนที่ดีดำเนินชีวิตตามแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวม เช่น เอกสารของเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545: 93-94 อ้างถึงใน สหทัยา พลปัทพี, 2548: 11) ระบุคุณสมบัติของคนที่ดีดำเนินชีวิต ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

- 1) ขยัน อดทน และทุ่มเท ทำงานหนัก
- 2) มีระเบียบวินัย
- 3) มีความซื่อสัตย์
- 4) มีวิสัยทัศน์
- 5) ทำสิ่งต่าง ๆ อย่างดีเลิศ
- 6) รักการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- 7) มีจิตสำนึกประชาธิปไตย
- 8) เห็นคุณค่าในเอกลักษณ์ความเป็นไทย
- 9) มีจิตสำนึกเพื่อผู้อื่นและส่วนรวม
- 10) ประหยัด อดออม

และจากเอกสารของสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2543: 5) ที่ระบุคุณสมบัติของคนที่ดีดำเนินชีวิตตามแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

- 1) มีความรอบรู้ที่เหมาะสม
- 2) มีความรอบคอบ
- 3) มีความซื่อสัตย์สุจริต
- 4) มีความอดทน
- 5) มีความเพียรพยายาม
- 6) มีสติ
- 7) มีปัญญา

นอกจากนี้ทีศนา แคมมณี (2542 อ้างถึงใน สมศักดิ์ ลาดี, 2543: 37-38) ยังกล่าวถึงการดำรงชีวิตในระดับที่อยู่รอด พออยู่ พอกิน และอยู่ดี นั้น บุคคลจำเป็นที่จะต้องมีความสมบัติ ดังนี้

- 1) รู้จักฟังตนเอง
- 2) ดำรงชีวิตอย่างมีอิสรภาพ
- 3) มีความสามารถในการบริหารจัดการรู้จักคิด รู้จักระบบ
- 4) มีความขยัน อดทน ไม่ท้อถอย
- 5) มีความสามัคคี มีการแสวงหาความร่วมมือ มีการรวมกลุ่ม และมีความสามารถในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเป็นคณะ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อทุกฝ่าย
- 6) มีการศึกษาข้อมูล ข้อความรู้ และนำมาใช้ปฏิบัติงานและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ
- 7) รู้จักการอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูล
- 8) รู้จักพัฒนาตนเองขึ้นตามลำดับ
- 9) สามารถนำความรู้หลักการแนวคิดหรือทฤษฎีต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ (ชัยรินทร์ ชัยวิสิทธิ์, 2542: 17-18) คือ
  - 1) ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดความฟุ่มเฟือย อยู่ในการดำรงชีพอย่างจริงจัง
  - 2) ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง สุจริต แมต់กอยู่ในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีพก็ตาม
  - 3) ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกันในทางการค้าขาย ประกอบอาชีพแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรงในอดีต
  - 4) ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยากครั้งนี้ โดยต้องขวนขวายใฝ่หาความรู้ ให้เกิดมีรายได้เพิ่มพูนขึ้นจนถึงขั้นพอเพียง เป็นเป้าหมายสำคัญ
  - 5) ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่วให้หมดสิ้นไป ทั้งนี้ ด้วยสังคมไทยที่ล่มสลายลงในครั้งนี้ เพราะยังมีบุคคลจำนวนไม่น้อยที่ดำเนินการโดยปราศจากละอายต่อแผ่นดิน

5. การประเมินความพึงพอใจ

มนต์ชัย เทียนทอง (2548: 318) กล่าวถึง การหาความพึงพอใจ หรือความพอใจ เป็นอีกวิธีหนึ่ง ที่นิยมใช้ในการประเมินผลด้านคุณภาพ ในลักษณะภาพรวมของบทเรียนที่ไม่ซับซ้อน ซึ่งเป็นการสอบถามความรู้สึกหรือความชอบเกี่ยวกับบทเรียนที่พัฒนาขึ้น ซึ่งไม่มีเกณฑ์พิจารณาว่า ควรสอบถามในประเด็นใด หรือมีกรอบของประเด็นคำถามอย่างไร เนื่องจากเป็นการสอบถามในภาพรวม อย่างไรก็ตาม แนวทางที่ใช้ในการกำหนดประเด็นคำถาม ที่นิยมใช้มีอยู่ 2 แนวทาง ดังนี้

1. แนวทางการประเมินภาพรวมทั่ว ๆ ไป เช่น สอบถามเกี่ยวกับส่วนนำเข้าส่วน ประมวลผลและส่วนที่แสดงผล โดยพิจารณารายละเอียดแต่ละส่วน ๆ ว่า มีข้อคำถามใดบ้างที่จะ

สอบถามผู้เรียน เกี่ยวกับความพึงพอใจในการใช้บทเรียน กล่าวได้ว่า แนวทางนี้เป็นแนวทางที่มีการใช้ ประเมินความพึงพอใจมากที่สุด

2. แนวทางการใช้ทฤษฎีประเมินผล อาจประยุกต์ใช้ CIPP Model หรือ Alkin Model เป็นต้น โดยสามารถนำทฤษฎีประเมินผลที่มีอยู่ มากำหนดกรอบในการประเมิน ความพึงพอใจของผู้เรียน เกี่ยวกับสาระ (Context) ส่วนนำเข้า (Input) ส่วนประมวลผล (Process) และผลผลิต (Product) เป็นต้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล จะนิยมใช้แบบสอบถามมากกว่าการสัมภาษณ์ โดยการกระทำ กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ใช้บทเรียนโดยตรง เพื่อประเมินความพึงพอใจหลังจากที่ทดลองใช้บทเรียนแล้ว ผลที่ได้จากการประเมินจะเป็นดัชนีบ่งชี้ความพึงพอใจของผู้เรียน สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ความพึงพอใจที่ได้จากแบบสอบถาม จะใช้ค่าเฉลี่ย มัชฐาน ฐานนิยม และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หรือ ใช้สถิติเปรียบเทียบ ความพึงพอใจของผู้เรียนแต่ละกลุ่มก็ได้

แบบประเมินความพึงพอใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า ซึ่งมี 5 ระดับ คือ พึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจมาก พึงพอใจปานกลาง พึงพอใจน้อย พึงพอใจน้อยที่สุด โดยกำหนดเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

พึงพอใจมากที่สุด	ให้คะแนน 5 คะแนน
พึงพอใจมาก	ให้คะแนน 4 คะแนน
พึงพอใจปานกลาง	ให้คะแนน 3 คะแนน
พึงพอใจน้อย	ให้คะแนน 2 คะแนน
พึงพอใจน้อยที่สุด	ให้คะแนน 1 คะแนน

ค่าเฉลี่ยที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินแต่ละข้อ แล้วเทียบเกณฑ์การประเมิน โดยใช้เกณฑ์การแปล ความหมายคะแนน ของ Likert ดังนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
ต่ำกว่า 1.50	หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สรุปได้ว่า การประเมินความพึงพอใจ เป็นการประเมินความรู้สึกนึกคิด ความชอบของบุคคล ที่มีต่อการทำงาน การปฏิบัติกิจกรรม การเรียนการสอน หรือบทเรียน เป็นวิธีหนึ่งที่นิยมใช้ในการ ประเมินผลด้านคุณภาพในลักษณะภาพรวมที่ไม่ซับซ้อน โดยมากมักใช้การวัดจากโดยใช้แบบสอบถาม/ แบบประเมิน

6. ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนไชยวานวิทยา

6.1 ประวัติโรงเรียนไชยวานวิทยา

โรงเรียนไชยวานวิทยา เดิมเป็นโรงเรียนราษฎร์ ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2500 ณ หมู่ที่ 2 ตำบลไชยวาน อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี มีนายเพ็ง ไชยวาน กำนันตำบลไชยวานเป็นเจ้าของและผู้จัดการ ต่อมาได้โอนกิจการให้ นายเพ็ง โปธิจินดา เรื่อยมาจนเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ. 2509 พระครูสุทธิสมณวัตร เจ้าคณะอำเภอไชยวานและเจ้าอาวาสวัดไชยনারถรราราม ได้รับอนุญาตให้เป็นเจ้าของ โดยนายเพ็ง โปธิจินดา ยังคงเป็นผู้จัดการเช่นเดิม เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ. 2520 เจ้าของและผู้จัดการได้ขอยุบเลิกกิจการ พร้อมทั้งได้โอนให้เป็นโรงเรียนของรัฐ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2520 และได้ย้ายมาตั้งอยู่ ณ เลขที่ 7 หมู่ 11 บ้านค่ายเสรี ตำบลไชยวาน อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี อันเป็นที่ตั้งปัจจุบัน บนเนื้อที่ 33 ไร่ 2 งาน 70 ตารางวา เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2520 สังกัดเดิม เมื่อปี พ.ศ. 2521 โอนมาสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และสุดท้ายได้โอนมาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ ในปี พ.ศ. 2547 จนถึงปัจจุบัน โรงเรียนไชยวานวิทยา จึงถือเอาวันที่ 7 กรกฎาคม ของทุกปี เป็นวันคล้ายวันสถาปนาโรงเรียนสืบมา นับถึงปีการศึกษา 2559 มีอายุการก่อตั้ง 39 ปี

สภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียนมีลักษณะเป็นพหุสังคม มีประชากรประมาณ 617 คน บริเวณใกล้เคียงโดยรอบโรงเรียน ได้แก่ บ้านค่ายเสรี วัดป่าสันติภาวนาส วัดไชยনারถรราราม วัดกู่แก้ว สถานีตำรวจไชยวาน ที่ว่าการอำเภอ เทศบาลตำบลไชยวาน สวนสาธารณะหนองไชยวาน อาชีพหลักของชุมชน คือ เกษตรกรรม การค้าและรับราชการ ส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ ประเพณีท้องถิ่นที่เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป คือ ประเพณีสงกรานต์ (สงกรานต์น้ำพระ) ที่วัดกู่แก้ว วิทยาราม ประเพณีบุญบั้งไฟของเทศบาลตำบลไชยวาน

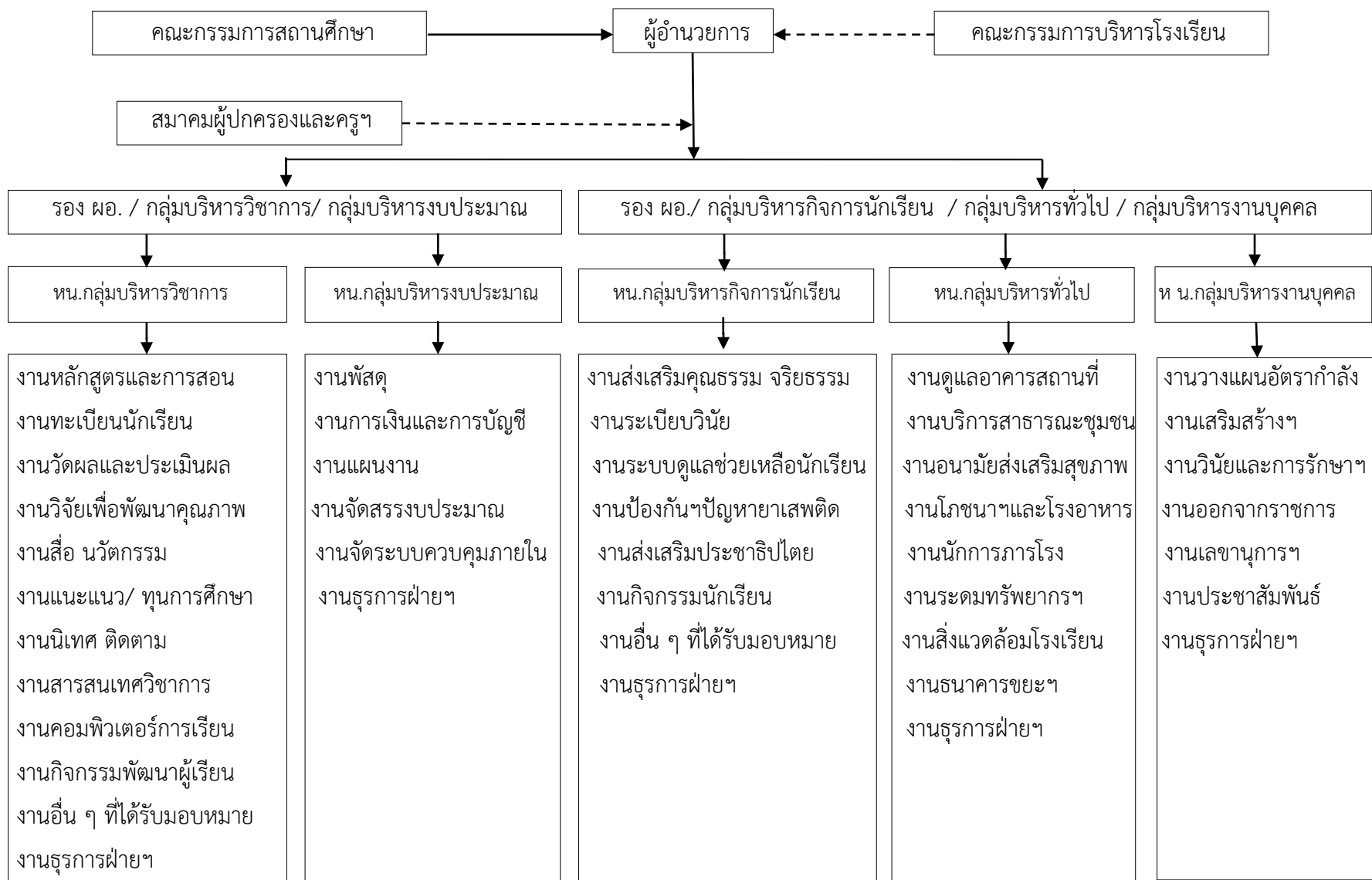
ในพื้นที่เขตบริการประกอบด้วย 4 ตำบล ได้แก่ ตำบลไชยวาน ตำบลหนองหลัก ตำบลโพนสูง และตำบลคำเลาะ มีประชากรประมาณ 29,595 คน นับถือศาสนาพุทธร้อยละ 90 ภาพรวมของชุมชน ส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำไร่ ทำนา และเลี้ยงสัตว์ การคมนาคมในเขตให้บริการทางการศึกษาไม่สะดวก มีข้อจำกัดเกี่ยวกับเวลาและพาหนะ จึงไม่เอื้ออำนวยความสะดวกต่อการมาเรียนบ้างเป็นบางส่วน และสภาพเศรษฐกิจของประเทศส่งผลกระทบต่อรายได้ของผู้ปกครองบางส่วนสนับสนุนบุตรหลานให้ได้รับการศึกษาสูงขึ้นได้

โรงเรียนไชยวานวิทยา เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้หลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง มีนักเรียน 596 คน ข้าราชการครู 35 คน รองผู้อำนวยการ 2 คน

ผู้อำนวยการ 1 คน ในรอบ 4 ปีการศึกษาที่ผ่านมา มีนักเรียนเฉลี่ยปีการศึกษาละ 745 คน และคณาจารย์ ใน 4 ปีการศึกษาข้างหน้า จะมีนักเรียนเฉลี่ย ปีการศึกษาละ 640 คน

6.2 โครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนไชยวานวิทยา

โรงเรียนไชยวานวิทยาจัดโครงสร้างการบริหารงาน ดังปรากฏใน ภาพประกอบที่ 3

ภาพประกอบที่ 3 โครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนไชยวานวิทยา

6.3 ทิศทางของโรงเรียน

6.3.1 วิสัยทัศน์

โรงเรียนไชยวานวิทยา มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียน ให้มีสุขภาพแข็งแรง มีวินัยในตนเอง มีทักษะ ในการสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ ตลอดจนการใช้เทคโนโลยี เพื่อแสวงหาความรู้ อนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต

6.3.2 พันธกิจ

- 1) พัฒนาผู้เรียนให้มีสุขภาพกายที่แข็งแรงและสุขภาพจิตที่ดี มีวินัยในตนเอง
- 2) พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และบุคลากรในโรงเรียน เพื่อให้สามารถสืบค้นและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีทักษะในการสื่อสาร การคิดวิเคราะห์
- 3) พัฒนา ส่งเสริมศักยภาพครู ให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและบูรณาการหลักปรัชญาของหลักเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงเน้นให้ ผู้เรียนร่วมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น
- 4) เสริมสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผู้ปกครอง องค์กรภาครัฐและ เอกชน
- 5) พัฒนาสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ให้สะอาดสวยงาม ร่มรื่น น่าเรียน

6.3.3 เป้าประสงค์

เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพ ตามเกณฑ์มาตรฐาน การศึกษาของชาติ ภายใต้บรรยากาศ สภาพแวดล้อมที่เป็นแหล่งเรียนรู้ สะอาด สวยงาม ร่มรื่น ตามมาตรฐานสากล

6.4 อัตลักษณ์ของสถานศึกษา

“ยิ้มง่าย ไหว้สวย”

6.5 ปรัชญาและคติพจน์

ปรัชญาของโรงเรียนคือ “ปัญญา โลกสมมี ปชฺโชโต” ปัญญาเป็นแสงสว่างในโลก คติพจน์ของโรงเรียน เน้นคุณธรรม นำภูมิรู้ ภูมิฐาน

6.6 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ

6.7 สัญลักษณ์ของโรงเรียน

อักษรย่อ	ช.ว.
ต้นไม้ประจำโรงเรียน	ต้นราชพฤกษ์
สีประจำโรงเรียน	ฟ้า ขาว

6.8 โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตรของโรงเรียนไชยวานวิทยา พ.ศ.2554 ฉบับปรับปรุง 2551 เรียง 8 กลุ่มสาระ และ 1 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

6.8.1 กลุ่มสาระ 8 กลุ่มสาระ ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม การงานอาชีพและเทคโนโลยี ศิลปะ สุขศึกษา และพลศึกษา ภาษาต่างประเทศ แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้แบ่งสาระออกเป็น 2 ประเภท คือ สาระการเรียนรู้พื้นฐานและสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม

6.8.2 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมลูกเสือเนตรนารี กิจกรรมชุมนุม กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

6.9 กระบวนการจัดการเรียนการสอน

โรงเรียนไชยวานวิทยา มีแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยกำหนดให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ยึดตามกรอบหลักสูตรสถานศึกษา ภายใต้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แล้วให้ผู้บริหารและกลุ่มบริหารงานวิชาการ พิจารณาความเหมาะสมจึงให้ครูผู้สอนดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ สำหรับการวัดและประเมินผล เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งมีทั้งการวัดผลและประเมินผลระหว่างเรียน (Formative Evaluation) เพื่อปรับปรุงหรือพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนและมีการวัดผล ประเมินผล เพื่อประมวลความรู้ (Summative Evaluation) โดยกำหนดเป็นการวัดและประเมินผลรายภาคเรียน สำหรับนักเรียนทุกระดับชั้น

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7.1 งานวิจัยในประเทศ

สร้อยทิพย์ ทองใหญ่ (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นแบบบูรณาการ “ชุมชนศรีธาตุกับเศรษฐกิจพอเพียง” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี ผลสรุปพบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 6 ข้อ คือ ความประหยัด ความซื่อสัตย์ ความมีเหตุผล ความอดทน ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน และความภูมิใจในท้องถิ่น

กนกกาญจน์ ฉวีวงศ์ (2552: 71-72) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการดำเนินชีวิต โดยใช้หลักการพึ่งตนเอง ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขต ภาษีเจริญ สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาการดำเนินชีวิตโดยใช้หลักการพึ่งตนเอง ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขต ภาษีเจริญ สังกัดกรุงเทพมหานคร ใน 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านจิตใจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยี และเศรษฐกิจ กลุ่มตัวอย่าง ของการวิจัยครั้งนี้ เป็นบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขต ภาษีเจริญ สังกัดกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2551 ซึ่งประกอบด้วย

- 1) ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 8 คน และครูผู้สอน จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้แบบบรรยายเป็นความเรียง ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารและครูผู้สอนพึ่งพาตนเองด้านจิตใจด้วยการปฏิบัติตนให้มีความสุขทางกายและทางใจ มีจิตสำนึกที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม ยึดถือหลักธรรมทางศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจ 2) ผู้บริหารและครูผู้สอนพึ่งพาตนเองด้านสังคมด้วยการใช้ชีวิตอย่างมีความสุขในครอบครัว มีการทำกิจกรรมและแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันร่วมมือกัน ในการทำงาน แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อให้การทำงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี 3) ผู้บริหารและครูผู้สอนพึ่งพาตนเองด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด ใช้ให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ดำรงอยู่ และนำวัสดุที่เหลือใช้มาทำให้เกิดประโยชน์ 4) ผู้บริหารและครูผู้สอนพึ่งพาตนเองด้านเทคโนโลยี โดยการเลือกและใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีการเรียนรู้แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับเทคโนโลยี มาใช้ในการศึกษา หาข้อมูล และการติดต่อสื่อสารที่รวดเร็ว และใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิต 5) ผู้บริหารและครูผู้สอนพึ่งพาตนเองด้านเศรษฐกิจด้วยการดำรงชีวิตอยู่อย่างพอเพียง พออยู่ พอกิน พอใช้ และดำรงชีวิตตามฐานะของตนเอง

สมพร นิ้วสกุลและคณะ (2552: 65) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามโครงการคุณธรรมนำความรู้ของสถานศึกษา ในเขตตรวจ

ราชการ ที่ 7 ประจำปีงบประมาณ 2552 แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมและการดำเนินเกี่ยวกับการประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามโครงการคุณธรรมนำความรู้ของสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่า สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา ครู อาจารย์ นักเรียน นักศึกษา ตัวแทนผู้ปกครองและผู้ที่ได้รับผิดชอบ เพื่อร่วมกันวิเคราะห์และกำหนดรูปแบบวิธีการประเมินผลให้หลากหลาย ครอบคลุม สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ เป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จ ตามที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนการสอน โครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ มีการประเมินพฤติกรรมของผู้เรียนและบุคลากรทางการศึกษา เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และนำมาปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานและ ประชาสัมพันธ์เผยแพร่แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้สถานศึกษาส่วนใหญ่เปิดเว็บไซต์ หรือตู้แสดงความคิดเห็น เพื่อรับฟังข้อมูล ข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้อง นำมาปรับปรุงหรือพัฒนา การดำเนินงาน

นอกจากนี้ สถานศึกษายังเชิญชวนคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ นักเรียน นักศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง มาร่วมพิจารณาปัญหา อุปสรรค และผลการดำเนิน โครงการคุณธรรมนำความรู้ที่ผ่านมา เพื่อศึกษาแนวทางในการปรับปรุง หรือพัฒนาการดำเนินงาน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน นักศึกษาและบุคลากร ทางการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ส่วนผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ ก็ให้มีสิทธิ์ซ่อมเสริมหรือเลือกกิจกรรมใหม่ รวมทั้งมีการปรับปรุงหรือพัฒนาอาคารสถานที่ให้เป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม ที่ทันสมัย น่าสนใจ โดยเน้นคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน และความ เหมาะสมสอดคล้องกับวัฒนธรรมประเพณีของไทย

สำเนียง ทันอินทรอาจ (2554: 54) ได้ดำเนินการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนนางอยโพชนาลัย กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการประเมิน ประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารโครงการ จำนวน 6 คน คณะกรรมการดำเนินโครงการ จำนวน 16 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 7 คน ครู จำนวน 9 คน นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 123 คน และผู้ปกครองของนักเรียนซึ่งเป็น ผู้ปกครองของนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 123 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 284 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ ใช้รูปแบบการประเมิน แบบ CIPP Model โดยแบบประเมินมี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 5 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 แบบสอบถามความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 และของโรงเรียน ฉบับที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสม หรือความเพียงพอของปัจจัยในการดำเนินโครงการ ฉบับที่ 3 แบบสอบถามกระบวนการดำเนินการตามโครงการ ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามขั้นตอน การดำเนินงานตามโครงการ ฉบับที่ 4 แบบสอบถามผลการดำเนินงานตามโครงการ และฉบับที่ 5 แบบสอบถามความพึงพอใจของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโครงการ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบการประเมินโครงการด้านผลผลิต ระหว่างก่อนและหลังดำเนินโครงการ โดยใช้ t-test แบบ Dependent Sample Test นำเสนอข้อมูลโดยใช้ตารางประกอบการอธิบายและพรรณนาวิเคราะห์

ทองหล่อ ห่อทอง (2554: 26) ได้ประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมโรงเรียนบ้านแม่ระมาดราษฎร์บำรุง ปีการศึกษา 2554 โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมโรงเรียนแม่ระมาดบำรุง 2) เพื่อประเมินความพึงพอใจด้านคุณธรรมจริยธรรมโรงเรียนแม่ระมาดราษฎร์บำรุง ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้ปกครอง ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนแม่ระมาดบำรุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 393 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 184 คน กำหนดขนาดโดยใช้ตารางของ เครซี่ มอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามสภาพแวดล้อมสำหรับครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แบบสอบถามปัจจัยเบื้องต้นของโครงการสำหรับครู แบบสอบถามกระบวนการดำเนินการสำหรับครู แบบสำรวจพฤติกรรมนักเรียนเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครู แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครอง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการประเมินโครงการ พบว่า การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมโรงเรียนบ้านแม่ระมาดราษฎร์บำรุง ด้านสภาพแวดล้อมของโครงการ มีผลการประเมิน อยู่ในระดับมากที่สุดและผ่านเกณฑ์การประเมิน ด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการมีผลการประเมิน อยู่ในระดับมากที่สุดและผ่านเกณฑ์การประเมิน ด้านกระบวนการดำเนินโครงการ มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดและผ่านเกณฑ์การประเมิน ด้านผลผลิตของโครงการเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนที่มีคุณธรรมจริยธรรม ด้านการมีระเบียบวินัย และความรับผิดชอบ ร้อยละ 96.22 ด้านการมีความซื่อสัตย์ ร้อยละ 96.93 ด้านการมีความกตัญญูกตเวที ร้อยละ 96.78 ด้านการมีความเมตตากรุณาโอบอ้อมอารีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และไม่เห็นแก่ตัว ร้อยละ 97.59 ด้านมีความประหยัดและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ร้อยละ 97.22 และด้านการประเมินตนเองเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ร้อยละ 97.82 ผู้ปกครองและนักเรียนมีความพึงพอใจด้านคุณธรรมจริยธรรมโรงเรียนบ้านแม่ระมาดบำรุง ปีการศึกษา 2554 อยู่ในระดับมากที่สุดและผ่านเกณฑ์การประเมิน

ครองทรัพย์ เชิดชู (2556: 86) ได้ประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียน ตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์โรงเรียนบ้านพะไล ตำบลห้วยทะเล อำเภอเมือง จังหวัด นครราชสีมา มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการและ ด้านผลผลิต โดยใช้การประเมินตามรูปแบบซีปปี้ (CIPP Model) ซึ่งเป็นแนวคิดของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้บริหารและครู จำนวน 14 คน และนักเรียน จำนวน 128 คน เครื่องมือ ที่ใช้ในการประเมิน ประกอบด้วย เทคนิควิธีเปรียบเทียบน้ำหนักความสำคัญ (Paired Weighting Procedure = PWP) แบบทดสอบและแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบที (t-test)

จากการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ตามคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ โรงเรียนบ้านพะไล ตำบลห้วยทะเล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา สามารถสรุปผล การประเมินได้ดังนี้ 1) ด้านบริบทของโรงเรียน พบว่า หลังจากที่ได้ประชุมประเมินการปฏิบัติงาน ของโรงเรียน ในปีการศึกษา 2555 พบว่า การส่งเสริมการปลูกฝังระเบียบ วินัย คุณลักษณะอันพึง ประสงค์และคุณธรรม จริยธรรมตามวิถีวัฒนธรรมไทยให้กับนักเรียน เป็นจุดด้อยของโรงเรียน ผู้บริหาร และคณะครู จึงหาแนวทางปรับปรุงแก้ไข โดยค้นหาความต้องการจำเป็นและความเร่งด่วน คือ โครงการพัฒนาโรงเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนใน 4 ด้าน ที่มีปัญหา คือ สื่อสัต์ย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน 2) ผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้น เกี่ยวกับโครงการการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยภาพรวม พบว่า บุคลากร วัสดุอุปกรณ์และงบประมาณ มีความเหมาะสมอยู่ใน ระดับมาก 3) ผลการประเมิน กระบวนการในโครงการการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน เกี่ยวกับการวางแผนการบริหารโดยภาพรวมพบว่า การปฏิบัติตามแผนและการติดตามประเมินผลมีการ ปฏิบัติอยู่ใน ระดับมากที่สุด 4) ผลการประเมินผลผลิตของโครงการการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า (1) ด้านความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการสอน นักเรียน ให้มีคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยภาพรวมพบว่า ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ใน ระดับมาก (2) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยภาพรวมและรายด้านนักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังดำเนินโครงการมากกว่าก่อนดำเนินโครงการอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 (3) ด้านความพึงพอใจของครูที่มีต่อการอบรมโดยภาพรวม ครูมีความพึงพอใจต่อการอบรม เกี่ยวกับการสอนคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด

7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Bridges (1992: 669) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลของโรงเรียนกับ วิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนพบว่า ในโรงเรียนที่มีประสิทธิผลนั้น ผู้บริหาร โรงเรียนเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และพบว่าวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ของผู้บริหารโรงเรียนสามารถทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนได้

Lanier (1993: 1680-A) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาจริยธรรม ของนักเรียนชั้นที่ 11 และชั้นที่ 12 ในโรงเรียนชนบท โดยมีแนวคิดที่ว่าเด็กนักเรียนในชนบท ได้รับการอบรมให้คิดและปฏิบัติตามต่อกันมา ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ การทดลอง ได้แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ควบคุมให้ได้รับการฝึก ให้คำแนะนำและจัดประสบการณ์ สำหรับอีกกลุ่มหนึ่ง เป็นกลุ่มนักเรียนที่ประกอบด้วยนักเรียนในโรงเรียนระดับกลางจนถึงระดับสูงสุด ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญ

Calvin (1993: 284) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การรับรู้ของครูในเรื่องบทบาทและ ผลของการศึกษาจริยธรรม ในโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อการรับรู้ของครู คือ สภาพที่อยู่อาศัย ประสบการณ์ในการสอน การได้รับการอบรม เทคนิคการสอน จริยธรรมและความ เคารพศรัทธาในการปฏิบัติทางศาสนาของครู ซึ่งครูที่มีความเคร่งครัดทางศาสนาต่ำ จะมีการหลีกเลี่ยงต่อ การสอนจริยธรรมในห้องเรียน และยังพบว่าครูที่มีประสบการณ์สอนระหว่าง 11-25 ปี มีความเชื่อว่า ในโรงเรียน ต้องสอนจริยธรรมและค่านิยมแก่นักเรียนอย่างเพียงพอ

Hether (2001) ได้ศึกษาเรื่องเหตุผลทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย จากพื้นฐานการศึกษาที่หลากหลาย การวิจัยมุ่งประเด็นการศึกษาที่ว่า การจัดการศึกษา ของโรงเรียน Waldorf ส่งผลต่อการพัฒนาทางจริยธรรมของนักเรียนอย่างไร และระยะทางการวิจัยอยู่ ระหว่างที่ข้อมูลด้านจริยธรรมของนักเรียนกำลังตกต่ำและไม่เห็นด้วยกับวิธีการที่กำลังดำเนินการอยู่ การวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการสำรวจการพัฒนาเหตุผลจริยธรรมของนักเรียน แบบสำรวจมีชื่อว่าแบบทดสอบ ปัญหาทางจริยธรรม และได้ใช้ผลคะแนนเปรียบเทียบของโรงเรียน 3 แห่ง ในเมือง Waldorf คือ คะแนนจากโรงเรียนที่มีการสอนคุณธรรมทางศาสนา และคะแนนจากโรงเรียนที่อยู่นอกเมือง Waldorf ที่เป็นโรงเรียนเอกชน มีการทดสอบกลุ่มนักเรียนกลุ่มที่ 4 ที่มีนักเรียนไม่มากนัก ซึ่งเป็นนักเรียนที่จบ จากโรงเรียนในเมือง Waldorf และมาเข้าเรียนในโรงเรียนใหม่ที่เป็นโรงเรียนเอกชน ในการวิจัยเรื่อง “ความกตัญญูและความเป็นธรรม” พบว่า มีข้อจำกัดในการแสดงความกตัญญู ด้วยเหตุผลทางด้าน คุณธรรมหลายอย่าง แต่มีคุณธรรมสำหรับเหตุผลว่า ทำไมเราจึงต้องมีความกตัญญู การวิจัยพบว่า ความกตัญญูเป็นแกนของคุณธรรมด้วย ประการแรก คุณธรรมด้านความกตัญญู ปรากฏได้ในหลาย ๆ สถานการณ์ในชีวิตประจำวัน ความกตัญญูนี้เป็นเรื่องที่เรตอบแทนคนอื่น ทั้งที่เขาให้ประโยชน์และ

ทำความเข้าใจให้แก่เรา ประการที่สอง ความคิดในเรื่องความกตัญญู จะให้ความรู้แก่เราในเชิงทฤษฎี ความกตัญญูเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของอารมณ์ เพราะไม่มีใครจะมีความกตัญญูได้ หากไม่มีจิตสำนึกในเรื่องความกตัญญู เหตุผลในด้านจริยธรรมในเรื่องความกตัญญู จะส่งเสริมความสำคัญของจริยธรรมในชีวิตประจำวัน ความกตัญญูเป็นคุณธรรมที่เรามุ่งแต่การปฏิบัติ ในการให้การตอบแทน แต่ไม่ได้เน้นการสร้างจิตสำนึกและความรู้สึกที่มากพอ ประการสุดท้าย ความกตัญญูเป็นเรื่องสำคัญ และมีกระบวนการพัฒนา เป็นเรื่องที่ต้องหลีกเลี่ยงผลที่กระทบต่อเรา ทั้งทางร่างกายและทางจิตใจ ที่ทำลายความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอย่างมาก หากพฤติกรรมการกตัญญูลดลง ก็จะทำให้เกิดอันตราย

Allahviridiyani (2011: Abstract) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินอาจารย์ที่ปรึกษาของนักเรียนในอิหร่านมหาวิทยาลัยเตหะรานด้วยรูปแบบการประเมิน CIPP Model โดยตัวอย่างที่ใช้ทะเบียนนักเรียน จำนวน 20 ฉบับ จากการสุ่ม นักเรียนหญิง 10 คน นักเรียนชาย 10 คน ที่ปรึกษาของแต่ละมหาวิทยาลัย จำนวน 5 คน พบว่า ด้านบริบท มีผลเป็นที่น่าพอใจ ด้านปัจจัยนำเข้ามีผลเป็นที่น่าพอใจ ด้านกระบวนการมีผลเป็นที่น่าพอใจและด้านผลผลิต มีผลเป็นที่น่าพอใจ

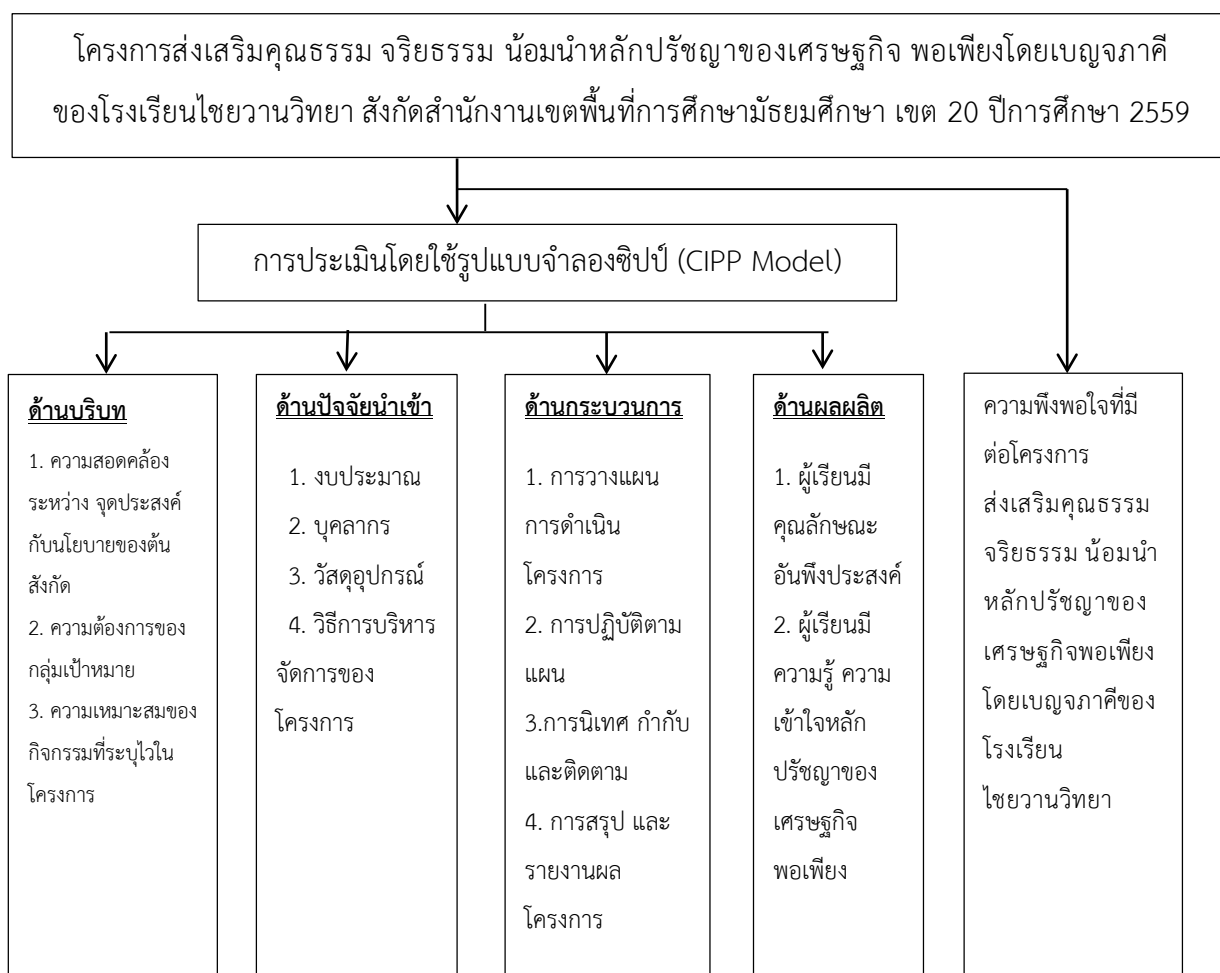
Mohebbi et al. (2011: 3,288) ได้ศึกษาเรื่องการประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model สำหรับการประเมินหลักสูตรการศึกษาในระดับปริญญาโทสาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์ อิหร่าน มหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์ พบว่า ด้านบริบทของหลักสูตรการศึกษาจะดำเนินการโดยการประเมินของการฝึกอบรมมีเป้าหมายและความต้องการในระดับภูมิภาคและความเป็นมืออาชีพ ให้บริการทางวิชาการในทางการแพทย์มหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์ ได้คะแนน 3.20 อยู่ในระดับปานกลาง ด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร ผลการประเมินได้คะแนน 3.43 อยู่ในระดับปานกลาง ด้านกระบวนการของหลักสูตร ได้คะแนน 3.19 อยู่ในระดับปานกลาง ด้านผลผลิตของหลักสูตร ได้คะแนน 3.38 อยู่ในระดับปานกลาง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ประเมินได้นำแนวคิด หลักการและแนวทางการประเมินโครงการดังกล่าว มาใช้สำหรับประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา โดยการประยุกต์รูปแบบการประเมินแบบซีบีพี (CIPP Model) ซึ่งประกอบด้วย การประเมิน 4 ด้าน คือ 1) การประเมินด้านบริบท เป็นการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับนโยบายของต้นสังกัด ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและความเหมาะสมของกิจกรรมที่ระบุไว้ในโครงการ 2) การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า เป็นการตรวจสอบความพร้อมในด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และวิธีการบริหารจัดการโครงการ 3) การประเมินด้านกระบวนการ เป็นการตรวจสอบความเหมาะสมของการวางแผนการดำเนินโครงการ การปฏิบัติตามแผน การประเมิน การนิเทศ กำกับและติดตาม การสรุปและรายงานผลโครงการ และ 4) การประเมินด้านผลผลิต เป็นการตรวจสอบผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามโครงการ ซึ่งประกอบด้วย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ความรู้

ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา

8. สรุปกรอบแนวคิดการประเมินโครงการ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้รายงานสนใจที่จะประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ปีการศึกษา 2559 โดยใช้รูปแบบจำลองซิปปี้ (CIPP Model) ตามกรอบการประเมินทั้ง 4 ด้าน ดังภาพประกอบที่ 3

ภาพประกอบที่ 3 กรอบแนวคิดการประเมินโครงการ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการ

การประเมินครั้งนี้เป็นการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินแบบจำลองซิปป์ (CIPP Model) ซึ่งผู้ประเมินได้กำหนดวิธีการดำเนินการประเมิน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การวิเคราะห์ประเด็นการประเมิน ตัวบ่งชี้และแหล่งข้อมูล
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนไชยวานวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 1,245 คน ประกอบด้วย

- 1) ผู้บริหาร จำนวน 3 คน
- 2) ครู จำนวน 35 คน
- 3) นักเรียนโรงเรียนไชยวานวิทยา จำนวน 596 คน
- 4) ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 596 คน
- 5) คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 15 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 กลุ่มตัวอย่างของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนไชยวานวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 514 คน ที่กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จรูป ของ Krejcie and Morgan (ภาควิชาวิจัยและพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553: 35; อ้างถึงใน Krejcie and

Morgan ,1970: 607-610) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) และวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีรายละเอียดการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.2.1.1 กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 2 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.2.1.2 กลุ่มครูได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้เข้าร่วมโครงการและครูผู้รับผิดชอบโครงการจำนวน 29 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.2.1.3 กลุ่มนักเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน จำนวน 234 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีระดับชั้นเป็นชั้น (Strata) และมีห้องเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) ได้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 6 ห้อง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 1 การสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling)

ระดับชั้น	จำนวนนักเรียน (คน)	จำนวนห้อง (ห้อง)	สุ่มได้	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง
ม.1	117	3	ม.1/2	39
ม.2	101	3	ม.2/2	38
ม.3	102	3	ม.3/1	36
ม.4	94	2	ม.4/1	45
ม.5	87	3	ม.5/3	33
ม.6	85	2	ม.6/1	43
รวม	596	16	6 ห้อง	234

1.2.1.4 กลุ่มผู้ปกครองนักเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 234 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นผู้ปกครองของนักเรียนที่ถูกคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ในข้อ 1.2.1.3

1.2.1.5 กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนไชยวานวิทยา ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาจำนวน 15 คน รายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม
น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา

สถานะ	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
ผู้บริหาร	3	2
ครู	35	29
นักเรียน	596	234
ผู้ปกครอง	596	234
คณะกรรมการสถานศึกษา	15	15
รวม	1,245	514

2. การวิเคราะห์ประเด็นการประเมิน ตัวบ่งชี้ และแหล่งข้อมูล

ผู้ประเมินได้กำหนดกรอบแนวคิดในการประเมินในภาพรวม หลังจากนั้นได้กำหนดประเด็นหรือตัวบ่งชี้แหล่งข้อมูล เครื่องมือ/วิธีการประเมิน และการวิเคราะห์ เพื่อนำไปสู่การจัดทำเครื่องมือดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 กรอบการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา

วัตถุประสงค์การประเมิน	ประเด็น/ตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ/วิธีการประเมิน	การวิเคราะห์
1. เพื่อประเมินด้านบริบท	ความสอดคล้องของนโยบาย วัตถุประสงค์ และเป้าหมายโครงการ ความต้องการ ความจำเป็นและความคาดหวังต่อโครงการ	- ผู้บริหาร - ครู - ผู้ปกครอง - คณะกรรมการสถานศึกษา	- แบบสอบถาม - ศึกษาเอกสาร	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เพื่อประเมินด้านปัจจัยนำเข้า	ความเหมาะสมและความพร้อมของบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และรูปแบบของกิจกรรมตามโครงการ	- ผู้บริหาร - ครู - ผู้ปกครอง - คณะกรรมการสถานศึกษา	- แบบสอบถาม - ศึกษาเอกสาร	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 3 กรอบการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา (ต่อ)

วัตถุประสงค์ การประเมิน	ประเด็น/ตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ/วิธีการ ประเมิน	การวิเคราะห์
3. เพื่อประเมิน ด้าน กระบวนการ	การวางแผน การดำเนินงาน ตามกิจกรรม การนิเทศ ติดตาม ผลการดำเนินงาน การประเมินผล การปรับปรุงแก้ไข	- ผู้บริหาร - ครู - นักเรียน - ผู้ปกครอง - คณะกรรมการ สถานศึกษา	- แบบสอบถาม - ศึกษาเอกสาร	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
4. เพื่อประเมิน ด้านผลผลิต	- คุณลักษณะที่พึง ประสงค์ - ความรู้ความเข้าใจ เรื่องหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง - พฤติกรรมหลังเข้าร่วม โครงการ	- ผู้บริหาร - ครู - นักเรียน - ผู้ปกครอง - คณะกรรมการ สถานศึกษา	- แบบสอบถาม - แบบวัด/ แบบทดสอบ	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
5. เพื่อประเมิน ความพึงพอใจ ของนักเรียนใน การเข้าร่วม โครงการฯ	- ความพึงพอใจของ นักเรียนที่มีต่อโครงการฯ	- นักเรียน	- แบบสอบถาม	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน

ระยะเวลาในการประเมินโครงการ

การดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ได้กำหนดระยะเวลาในการดำเนินโครงการ ดังนี้

ตารางที่ 4 ระยะเวลาในการประเมินโครงการโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ที่	รายการประเมิน	ระยะเวลาการประเมิน
1	ประเมินด้านบริบทของโครงการฯ	มิถุนายน 2559
2	ประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการฯ	สิงหาคม 2559
3	ประเมินด้านกระบวนการของโครงการฯ	ธันวาคม 2559
4	ประเมินด้านผลผลิตของโครงการฯ	มกราคม 2560
6	วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์สำหรับนักเรียนโรงเรียนไชยวานวิทยา	มกราคม 2560
7	ทดสอบความรู้ความเข้าใจ เรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	มกราคม 2560
8	ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการ ฯ	กุมภาพันธ์ 2560

3. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน มีทั้งหมด 7 ฉบับ ดังนี้

1. แบบสอบถามการประเมิน ด้านบริบทของโครงการ
2. แบบสอบถามการประเมิน ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ
3. แบบสอบถามการประเมิน ด้านกระบวนการของโครงการ
4. แบบสอบถามการประเมิน ด้านผลผลิตของโครงการ
5. แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
6. แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
7. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือสำหรับใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อใช้ในการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ผู้ประเมินได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. แบบสอบถามประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา จำนวน 4 ฉบับ ดำเนินการสร้าง ดังนี้
  - 1.1 ศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิดทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - 1.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเครื่องมือวิจัยและประเมิน

1.3 กำหนดกรอบและแนวคิดการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ในด้านบริบท
ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิตของโครงการ

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามการประเมินด้านบริบท แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินด้านบริบท เป็นแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 11 ข้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการ
เป็นแบบปลายเปิด จำนวน 1 ข้อ

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า เป็นแบบมาตรา
ส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการ
เป็นแบบปลายเปิด จำนวน 1 ข้อ

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามการประเมินด้านกระบวนการ แบ่งเป็น 3 ตอน
ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินด้านกระบวนการ เป็นแบบมาตรา
ส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการ
เป็นแบบปลายเปิด จำนวน 1 ข้อ

ฉบับที่ 4 แบบสอบถามการประเมินด้านผลผลิต แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินด้านผลผลิต เป็นแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 14 ข้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการ
เป็นแบบปลายเปิด จำนวน 1 ข้อ

1.4 นำเครื่องมือที่สร้างไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ด้านการศึกษา ด้านการวัด
และประเมินผลด้านคุณธรรม จำนวน 5 ท่าน ได้แก่

- 1) ดร.อดิศักดิ์ มุ่งชู ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20
- 2) นายธีรวุฒิ พิทักษ์ชนม์ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

3) นายสุจินต์ ขาวแก้ว ผู้อำนวยการโรงเรียนอุตรพิทยานุกูล

4) ดร.รุ่งทิวา จันทร์วัฒนวงษ์ อาจารย์ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

5) ผศ.ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ รองคณะบดีฝ่ายบริหารและแผน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตรวจสอบและแก้ไขด้านเนื้อหาให้เกิดความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสมด้านภาษาและความชัดเจนของคำถาม แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (Index of Item-Objective Congruence : IOC) โดยกำหนดเกณฑ์การประเมิน ดังนี้ (พงวรรัตน์ ทวีรัตน์, 2543: 117)

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือไม่

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

นำคะแนนการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิมาคำนวณดัชนีความสอดคล้องจากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

$\sum R$ หมายถึง คะแนนรวมความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

N หมายถึง จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด

โดยกำหนดเกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือมีค่าตั้งแต่ .50 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 65) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามการประเมินด้านบริบทของโครงการ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามการประเมินด้านกระบวนการของโครงการ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

ฉบับที่ 4 แบบสอบถามการประเมินด้านผลผลิตของโครงการ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

1.5 นำแบบสอบถามทั้ง 4 ฉบับ ไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1951 อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543: 200) ซึ่งได้ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้ง 4 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามการประเมิน ด้านบริบทของโครงการ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .833

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามการประเมิน ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .819

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามการประเมิน ด้านกระบวนการของโครงการ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .782

ฉบับที่ 4 แบบสอบถามการประเมิน ด้านผลผลิตของโครงการ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .866

1.6 นำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ฉบับที่ 5 แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์สำหรับนักเรียน โดยใช้เครื่องมือของ ศรีจิตรา ลิขิตเรืองศิลป์ (2559) จำนวน 1 ฉบับ มี 8 ตอน ดังนี้คือ

ตอนที่ 1 แบบวัด ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ แบบปรนัย 6 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ มีค่า IOC ระหว่าง 0.6-1.00 และความเที่ยงเท่ากับ 0.81

ตอนที่ 2 แบบวัด ด้านซื่อสัตย์สุจริต แบบปรนัย 6 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ มีค่า IOC ระหว่าง 0.6-1.00 และความเที่ยงเท่ากับ 0.88

ตอนที่ 3 แบบวัด ด้านมีวินัย แบบปรนัย 6 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ มีค่า IOC ระหว่าง 0.6-1.00 และความเที่ยงเท่ากับ 0.87

ตอนที่ 4 แบบวัดด้านใฝ่เรียนรู้ แบบปรนัย 6 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ มีค่า IOC ระหว่าง 0.6-1.00 และความเที่ยงเท่ากับ 0.87

ตอนที่ 5 แบบวัดด้านอยู่อย่างพอเพียง แบบปรนัย 6 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ มีค่า IOC ระหว่าง 0.6-1.00 และความเที่ยงเท่ากับ 0.89

ตอนที่ 6 แบบวัดด้านมุ่งมั่นในการทำงาน แบบปรนัย 6 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ มีค่า IOC ระหว่าง 0.6-1.00 และความเที่ยงเท่ากับ 0.89

ตอนที่ 7 แบบวัดด้านรักความเป็นไทย แบบปรนัย 6 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ มีค่า IOC ระหว่าง 0.6-1.00 และความเที่ยงเท่ากับ 0.87

ตอนที่ 8 แบบวัด ด้านมีจิตสาธารณะ แบบปรนัย 6 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ มีค่า IOC ระหว่าง 0.6-1.00 และความเที่ยงเท่ากับ 0.90

ฉบับที่ 6 แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา
2. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. กำหนดกรอบการสร้างเครื่องมือวัดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. สร้างแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ
5. นำเครื่องมือไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ซึ่งเป็นกลุ่มเดิมที่ตรวจสอบคุณภาพด้านเนื้อหาของแบบสอบถาม โดยให้ตรวจสอบด้านเนื้อหาให้เกิดความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ความเหมาะสมด้านภาษา และความชัดเจนของคำถาม แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (Index of Item-Objective congruence : IOC) โดยกำหนดเกณฑ์การประเมิน ดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543: 117)

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือไม่

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์นำ

คะแนนการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิมาคำนวณดัชนีความสอดคล้องจากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

$\sum R$ หมายถึง คะแนนรวมความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

N หมายถึง จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด

โดยกำหนดเกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือมีค่าตั้งแต่ .50 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 65) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.8-1.00

6. นำแบบทดสอบที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน

7. นำแบบทดสอบที่ทดลองใช้มาวิเคราะห์เพื่อหาความยากและอำนาจจำแนก โดยคัดเลือกที่มีความยากระหว่าง 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนกที่มีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์พบว่าแบบทดสอบมีความยากอยู่ระหว่าง 0.50-0.75 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.23-0.68 ได้คัดเลือกแบบทดสอบไว้ใช้จำนวน 20 ข้อ

8. นำแบบทดสอบจำนวน 20 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียน จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้วิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson Method) (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2549: 80-81) โดยใช้สูตร KR-20 ดังนี้

$$r_n = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{s^2} \right]$$

$$s^2 = \frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ r_n แทน ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัด

n แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

p แทน สัดส่วนของจำนวนคนที่ทำข้อสอบได้ทั้งหมด

q แทน $1 - p$

s^2 แทน ค่าความแปรปรวนของข้อสอบทั้งฉบับ

N แทน จำนวนผู้ที่เข้าสอบทั้งหมด

ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.86

ฉบับที่ 7 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ

3. กำหนดกรอบแนวทางการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านเอกสารโครงการ ด้านครูผู้สอน ด้านกิจกรรม ตามโครงการ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล และด้านภาพรวมของโครงการ

4. สร้างเครื่องมือแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการให้ครอบคลุม 6 ด้าน ตามนิยามเชิงปฏิบัติการซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ

5. นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ด้านการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล ด้านคุณธรรม จำนวน 5 คน ตรวจสอบและปรับแก้ให้เกิดความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา ความเหมาะสมด้านภาษา และความชัดเจนของคำถาม แล้วนำมาวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (Index of Item-Objective congruence : IOC) โดยกำหนดเกณฑ์การประเมิน ดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543: 117)

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือไม่

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์นำ

คะแนนการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิมาคำนวณดัชนีความสอดคล้องจากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

$\sum R$ หมายถึง คะแนนรวมความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

N หมายถึง จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด

โดยกำหนดเกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือมีค่าตั้งแต่ .50 ขึ้นไป

(บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 65) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00

6. นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ได้ปรับแก้ แล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

7. นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ไปทดลองใช้มาวิเคราะห์ เพื่อหาความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1951 อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543: 200) ซึ่งได้ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.832

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ประเมินได้ดำเนินการตามขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้ประเมินดำเนินการสอบถามผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และ คณะกรรมการสถานศึกษา รวมจำนวน 514 คน โดยใช้แบบสอบถาม 4 ฉบับ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียน

ครู นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา จะได้ตอบแบบสอบถามทั้ง 4 ฉบับ ส่วนนักเรียน จะได้ทำแบบสอบถามเฉพาะฉบับที่ 3 และฉบับที่ 4

2. ผู้ประเมินดำเนินการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์สำหรับนักเรียน จำนวน 234 คน โดยแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีทั้งหมด 8 ตอน ใช้เวลาตอนละ 30 นาที รวมทั้งสิ้น 240 นาที

3. ผู้ประเมินดำเนินการทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้แบบทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ใช้เวลา 30 นาที

4. ผู้ประเมินดำเนินการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียน ไชยวานวิทยา

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลข้อมูล

1. ผู้ประเมินนำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง ดังนี้

1.1 คำนวณหาค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.2 ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม มาตราส่วนประมาณค่าใช้การหาค่าเฉลี่ย

และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.2.1 การแจกแจงความถี่แต่ละระดับ และการกำหนดค่าน้ำหนักมาตราส่วน ของข้อคำถาม ดังต่อไปนี้

5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

4 หมายถึง เห็นด้วยมาก

3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

1.2.2 การหาค่าเฉลี่ยของแต่ละระดับ ด้วยการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย โดยกำหนดช่วงค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเพื่อแปลผลตามเกณฑ์ของ เบสท์ (Best, 1981: 82) มีรายละเอียด ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มีความเห็นตามผลการประเมินอยู่ในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีความเห็นตามผลการประเมินอยู่ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง มีความเห็นตามผลการประเมินอยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีความเห็นตามผลการประเมินอยู่ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง มีความเห็นตามผลการประเมินอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

2. การวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ผู้ประเมินนำแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่มีความสมบูรณ์ มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง ดังนี้

ตัวเลือกในแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แบบปรนัย 6 ตัวเลือก แต่ละตัวเลือกจะมีคะแนนระหว่าง 1-6 คะแนน

คะแนนรวมในแต่ละตอน สามารถนำคะแนนที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ปกติ ที่ระบุไว้ดังนี้

94 – 120 คะแนน แปลว่า มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับ สูงมาก

82 – 93 คะแนน แปลว่า มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับ สูง

70 – 81 คะแนน แปลว่า มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับ ปานกลาง

59 – 69 คะแนน แปลว่า มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับ ต่ำ

20 – 58 คะแนน แปลว่า มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับ ต่ำมาก

3. การทดสอบแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้ประเมินนำแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีความสมบูรณ์มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง ดังนี้

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แบบปรนัย 4 ตัวเลือก โดยมีการให้คะแนน คือ ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิด ได้ 0 คะแนน

คะแนนรวมในแต่ละตอน สามารถนำคะแนนที่ได้ มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ปกติที่ระบุไว้ ดังนี้

18 – 20 คะแนน แปลว่า มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับ สูงมาก

15 – 17 คะแนน แปลว่า มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับ สูง

11 – 14 คะแนน แปลว่า มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับ ปานกลาง

8 – 10 คะแนน แปลว่า มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับ ต่ำ

ต่ำกว่า 7 คะแนน แปลว่า มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับ ต่ำมาก

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที (T-test Dependent Samples)

4. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาณีของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ผู้ประเมินนำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ที่มีความสมบูรณ์มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง ดังนี้

การแจกแจงความถี่แต่ละระดับและการกำหนดค่าน้ำหนักมาตราส่วนของข้อคำถามดังต่อไปนี้

- 5 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก
- 3 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย
- 1 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

การหาค่าเฉลี่ยของแต่ละระดับ ด้วยการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย โดยกำหนดช่วงค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็น เพื่อแปลผลตามเกณฑ์ของ เบสท์ (Best, 1981: 82) มีรายละเอียดดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ	มาก
ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ	น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา นำเสนอผลการวิเคราะห์ โดยแบ่งเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวมของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านบริบทของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยนำเข้าของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านกระบวนการดำเนินงานของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลผลิตของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความพึงพอใจที่มีต่อโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยภาพรวมของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ผลการวิเคราะห์การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ด้วยแบบจำลองซีบีพี (CIPP Model) ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิตของโครงการ ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวม มีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยภาพรวมของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา พิจารณาเป็นรายด้านโดยภาพรวม

ที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านบริบท (n = 280)	4.16	0.52	มาก
2	ด้านปัจจัยนำเข้า (n = 280)	4.08	0.53	มาก
3	ด้านกระบวนการ (n = 514)	4.13	0.65	มาก
4	ด้านผลผลิต (n = 514)	4.08	0.58	มาก
เฉลี่ยรวม		4.11	0.57	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ผลการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$ S.D.= 0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือด้านบริบท ($\bar{X} = 4.16$ S.D.= 0.52) รองลงมาได้แก่ ด้านกระบวนการ ($\bar{X} = 4.13$ S.D.= 0.65) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ($\bar{X} = 4.08$ S.D.= 0.53) และด้านผลผลิต ($\bar{X} = 4.08$ S.D.= 0.58)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยภาพรวมของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา พิจารณาตามกลุ่มตัวอย่าง

ที่	ผู้ประเมิน	ด้านบริบท		ด้านปัจจัยนำเข้า		ด้านกระบวนการ		ด้านผลผลิต		เฉลี่ยรวม		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	ผู้บริหารและครู (n=31)	4.22	0.50	4.10	0.46	4.08	0.61	4.11	0.62	4.13	0.55	มาก
2	คณะกรรมการสถานศึกษา (n=15)	4.21	0.52	4.10	0.53	4.19	0.70	4.05	0.53	4.14	0.57	มาก
3	ผู้ปกครองนักเรียน (n=234)	4.03	0.55	4.02	0.61	4.27	0.68	4.12	0.63	4.11	0.62	มาก
4	นักเรียน (n=234)	-	-	-	-	4.00	0.59	4.06	0.54	4.03	0.57	มาก
เฉลี่ย		4.16	0.52	4.08	0.53	4.13	0.65	4.08	0.58	4.11	0.57	มาก

จากตาราง 6 พบว่า ผลการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$ S.D.= 0.57) และทุกกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากไม่ต่างกัน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านบริบทของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ด้านบริบทของโครงการฯ

ที่	รายการประเมิน	ผู้บริหารและครู (n=31)		คณะกรรมการ สถานศึกษา (n=15)		ผู้ปกครองนักเรียน (n=234)		เฉลี่ยรวม (n = 280)		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ กำหนดวัตถุประสงค์สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.52	0.68	4.27	0.70	4.13	0.67	4.31	0.68	มาก
2	วัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจน	4.35	0.61	4.13	0.64	3.87	0.57	4.12	0.61	มาก
3	วัตถุประสงค์ของโครงการนำไปสู่การปฏิบัติได้	4.13	0.56	4.27	0.59	3.86	0.62	4.09	0.59	มาก

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ด้านบริบทของโครงการฯ (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	ผู้บริหารและครู (n=31)		คณะกรรมการ สถานศึกษา (n=15)		ผู้ปกครองนักเรียน (n=234)		เฉลี่ยรวม (n = 280)		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
4	วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ มีความสอดคล้องและเหมาะสม	4.35	0.49	4.53	0.52	4.05	0.49	4.31	0.50	มาก
5	โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ ช่วยปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่นักเรียน	4.16	0.37	4.20	0.41	4.12	0.50	4.16	0.43	มาก
6	โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ ทำให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม	4.10	0.47	4.20	0.41	4.16	0.50	4.15	0.46	มาก

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ด้านบริบทของโครงการฯ (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	ผู้บริหารและครู (n=31)		คณะกรรมการ สถานศึกษา (n=15)		ผู้ปกครองนักเรียน (n=234)		เฉลี่ยรวม (n = 280)		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
7	โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ ทำให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.13	0.50	4.40	0.51	4.16	0.50	4.23	0.51	มาก
8	โครงการมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาของโรงเรียนในปัจจุบัน	4.29	0.46	4.27	0.46	4.26	0.44	4.27	0.45	มาก
9	โรงเรียนมีการให้ความรู้ความเข้าใจ ในการดำเนินกิจกรรมตามโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ	4.23	0.56	4.13	0.64	3.83	0.64	4.06	0.61	มาก

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคิของโรงเรียนไชยวานวิทยา ด้านบริบทของโครงการฯ (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	ผู้บริหารและครู (n=31)		คณะกรรมการ สถานศึกษา (n=15)		ผู้ปกครองนักเรียน (n=234)		เฉลี่ยรวม (n = 280)		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
10	ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน ให้การสนับสนุนการดำเนิน กิจกรรมตามโครงการ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงฯ	4.13	0.50	4.00	0.53	3.88	0.61	4.00	0.55	มาก
11	ผู้บริหารบุคลากรนักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เห็นความสำคัญของโครงการ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงฯ	4.13	0.34	3.93	0.26	3.99	0.53	4.02	0.38	มาก
เฉลี่ย		4.22	0.50	4.21	0.52	4.03	0.55	4.16	0.52	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ด้านบริบทของโครงการฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$ S.D.= 0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ กำหนดวัตถุประสงค์สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการมีความสอดคล้องและเหมาะสม ($\bar{X} = 4.31$ S.D.= 0.50) รองลงมา คือ โครงการมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาของโรงเรียนในปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.27$ S.D.= 0.45) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน ให้การสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมตามโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ ($\bar{X} = 4.00$ S.D.= 0.55)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านปัจจัยนำเข้าของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการฯ

ที่	รายการประเมิน	ผู้บริหารและครู (n=31)		คณะกรรมการ สถานศึกษา (n=15)		ผู้ปกครอง นักเรียน (n=234)		เฉลี่ยรวม (n = 280)		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	โรงเรียนมีการแต่งตั้งบุคลากรที่รับผิดชอบโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.10	0.30	3.93	0.26	4.00	0.54	4.01	0.37	มาก
2	บุคลากรที่รับผิดชอบในการดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ มีจำนวนเพียงพอ	4.06	0.36	4.00	0.38	4.01	0.55	4.02	0.43	มาก

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการฯ (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	ผู้บริหารและครู (n=31)		คณะกรรมการ สถานศึกษา (n=15)		ผู้ปกครอง นักเรียน (n=234)		เฉลี่ยรวม (n = 280)		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
3	บุคลากรที่รับผิดชอบโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ มีจำนวนเพียงพอ มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินโครงการ	4.23	0.50	4.27	0.59	4.23	0.42	4.24	0.50	มาก
4	มีงบประมาณเพียงพอในการดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ	4.13	0.56	4.20	0.68	4.12	0.46	4.15	0.57	มาก
5	วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ มีความเพียงพอและเหมาะสม	4.03	0.41	3.93	0.46	3.88	0.71	3.95	0.53	มาก

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการฯ (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	ผู้บริหารและครู (n=31)		คณะกรรมการ สถานศึกษา (n=15)		ผู้ปกครอง นักเรียน (n=234)		เฉลี่ยรวม (n = 280)		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
6	วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ มีความเหมาะสม	4.03	0.41	3.93	0.46	3.88	0.71	3.95	0.53	มาก
7	รูปแบบของการจัดกิจกรรมตามโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้	4.00	0.45	3.87	0.52	3.85	0.67	3.91	0.55	มาก
8	กิจกรรมของโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ มีความเหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน	4.16	0.52	4.33	0.62	4.21	0.62	4.23	0.59	มาก

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการฯ (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	ผู้บริหารและครู (n=31)		คณะกรรมการ สถานศึกษา (n=15)		ผู้ปกครอง นักเรียน (n=234)		เฉลี่ยรวม (n = 280)		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
9	กิจกรรมของโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ มีความสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน	4.16	0.52	4.33	0.62	4.21	0.62	4.23	0.59	มาก
10	การปฏิบัติกิจกรรมของโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ โรงเรียนมีการประสานงานร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ	4.13	0.56	4.20	0.68	3.84	0.79	4.06	0.68	มาก
เฉลี่ย		4.10	0.46	4.10	0.53	4.02	0.61	4.08	0.53	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ด้านปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$ S.D.= 0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บุคลากรที่รับผิดชอบโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ มีจำนวนเพียงพอมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินโครงการ ($\bar{X} = 4.24$ S.D.= 0.50) รองลงมา คือ กิจกรรมของโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.23$ S.D.= 0.59) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ที่สุด คือ รูปแบบของการจัดกิจกรรมตามโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ ($\bar{X} = 3.91$ S.D.= 0.55)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านกระบวนการดำเนินงานของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ด้านกระบวนการของโครงการฯ

ที่	รายการประเมิน	ผู้บริหารและครู (n=31)		คณะกรรมการสถานศึกษา (n=15)		นักเรียน (n=234)		ผู้ปกครองนักเรียน (n=234)		เฉลี่ยรวม (n = 280)		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ วางแผนดำเนินงานที่ชัดเจน	4.06	0.68	4.13	0.83	4.04	0.74	3.62	0.66	3.96	0.73	มาก

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ด้านกระบวนการของโครงการฯ (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	ผู้บริหารและครู (n=31)		คณะกรรมการ สถานศึกษา (n=15)		นักเรียน (n=234)		ผู้ปกครอง นักเรียน (n=234)		เฉลี่ยรวม (n = 280)		แปล ผล
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
2	บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์วางแผนดำเนินงานและการจัดกิจกรรมตามโครงการ	4.16	0.58	4.33	0.62	4.14	0.73	3.79	0.73	4.10	0.67	มาก
3	โรงเรียนได้ดำเนินการตามโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ เป็นไปตามแผนปฏิบัติการที่วางไว้	4.10	0.65	4.20	0.77	4.53	0.66	4.29	0.71	4.28	0.70	มาก
4	การดำเนินงานครบทุกกิจกรรมและเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด	4.10	0.60	4.20	0.68	4.46	0.66	4.06	0.53	4.20	0.62	มาก
5	มีการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานของโครงการ	3.90	0.54	4.07	0.70	4.34	0.64	4.04	0.52	4.09	0.60	มาก

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ด้านกระบวนการของโครงการฯ (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	ผู้บริหารและครู (n=31)		คณะกรรมการ สถานศึกษา (n=15)		นักเรียน (n=234)		ผู้ปกครอง นักเรียน (n=234)		เฉลี่ยรวม (n = 280)		แปล ผล
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
6	มีการประเมินผลและสรุปผลการดำเนินงานของโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ ต่อโรงเรียนและหน่วยงานอื่น	4.00	0.58	4.07	0.70	4.09	0.58	4.01	0.49	4.04	0.59	มาก
7	มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	4.23	0.62	4.33	0.62	4.28	0.77	4.20	0.47	4.26	0.62	มาก
เฉลี่ย		4.08	0.61	4.19	0.70	4.27	0.68	4.00	0.59	4.13	0.65	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ด้านกระบวนการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$ S.D.= 0.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ โรงเรียนได้ดำเนินการตามโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ฯ เป็นไปตามแผนปฏิบัติการที่วางไว้ ($\bar{X} = 4.28$ S.D.= 0.70) รองลงมา คือ มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.26$ S.D.= 0.62) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ วางแผนดำเนินงานที่ชัดเจน ($\bar{X} = 3.96$ S.D.= 0.73)

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านผลผลิตของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านผลผลิตของการประเมินโครงการฯ เรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนและความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านผลการดำเนินงานของโครงการฯ นำเสนอในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ด้านผลผลิตของโครงการฯ

ที่	รายการประเมิน	ผู้บริหารและครู (n=31)		คณะกรรมการสถานศึกษา (n=15)		นักเรียน (n=234)		ผู้ปกครองนักเรียน (n=234)		เฉลี่ยรวม (n = 514)		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	หลังนักเรียนเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ นักเรียนมีความขยัน ตั้งใจเรียนและปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น	4.16	0.69	4.07	0.70	4.19	0.78	4.17	0.45	4.15	0.66	มาก

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ด้านผลผลิตของโครงการฯ (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	ผู้บริหารและครู (n=31)		คณะกรรมการ สถานศึกษา (n=15)		นักเรียน (n=234)		ผู้ปกครอง นักเรียน (n=234)		เฉลี่ยรวม (n = 514)		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
2	หลังนักเรียนเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ นักเรียนเป็นผู้ประหยัด ออมและใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็นเพิ่มมากขึ้น	4.23	0.62	4.20	0.56	4.31	0.72	4.16	0.44	4.22	0.59	มาก
3	หลังนักเรียนเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ นักเรียนมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่นเพิ่มมากขึ้น	4.16	0.58	4.07	0.46	4.29	0.74	4.16	0.44	4.17	0.56	มาก

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ด้านผลผลิตของโครงการฯ (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	ผู้บริหารและครู (n=31)		คณะกรรมการสถานศึกษา (n=15)		นักเรียน (n=234)		ผู้ปกครองนักเรียน (n=234)		เฉลี่ยรวม (n = 514)		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
4	หลังนักเรียนเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ นักเรียนดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น	3.97	0.71	3.80	0.68	3.91	0.71	4.03	0.51	3.93	0.65	มาก
5	หลังนักเรียนเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ นักเรียนใช้เหตุผลในการตัดสินใจอย่างรอบคอบในการดำเนินชีวิตประจำวัน	3.94	0.73	3.80	0.68	3.91	0.71	3.88	0.60	3.88	0.68	มาก

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ด้านผลผลิตของโครงการฯ (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	ผู้บริหารและครู (n=31)		คณะกรรมการ สถานศึกษา (n=15)		นักเรียน (n=234)		ผู้ปกครอง นักเรียน (n=234)		เฉลี่ยรวม (n = 514)		ผล
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
6	หลังนักเรียนเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสังคม	4.23	0.62	4.20	0.56	4.20	0.68	4.14	0.43	4.19	0.57	มาก
7	หลังนักเรียนเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ นักเรียนพอใจในการใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ หลูหรา	4.16	0.69	4.00	0.65	4.18	0.59	4.14	0.43	4.12	0.59	มาก

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ด้านผลผลิตของโครงการฯ (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	ผู้บริหารและครู (n=31)		คณะกรรมการ สถานศึกษา (n=15)		นักเรียน (n=234)		ผู้ปกครอง นักเรียน (n=234)		เฉลี่ยรวม (n = 514)		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
8	หลังนักเรียนเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ นักเรียนมีการหารายได้ระหว่างเรียนเพื่อแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายในครอบครัว	4.06	0.68	4.13	0.83	4.04	0.74	3.62	0.66	3.96	0.73	มาก
9	หลังนักเรียนเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ นักเรียนรู้จักเลือกซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค เฉพาะที่มีความจำเป็นต้องใช้และพอเหมาะกับความต้องการ	4.10	0.47	4.20	0.41	4.16	0.50	4.04	0.71	4.13	0.52	มาก

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ด้านผลผลิตของโครงการฯ (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	ผู้บริหารและครู (n=31)		คณะกรรมการสถานศึกษา (n=15)		นักเรียน (n=234)		ผู้ปกครองนักเรียน (n=234)		เฉลี่ยรวม (n = 514)		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
10	หลังนักเรียนเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ นักเรียนรู้จักใช้ทรัพยากร เช่น น้ำ ไฟฟ้า อย่างประหยัด	4.23	0.62	4.20	0.56	4.14	0.43	4.20	0.68	4.19	0.57	มาก
11	หลังนักเรียนเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ นักเรียนนำอาหารจากบ้านมารับประทานที่โรงเรียนโดยคำนึงถึงความประหยัด	4.06	0.73	3.93	0.70	4.02	0.73	3.99	0.61	4.00	0.69	มาก

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ด้านผลผลิตของโครงการฯ (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	ผู้บริหารและครู (n=31)		คณะกรรมการสถานศึกษา (n=15)		นักเรียน (n=234)		ผู้ปกครองนักเรียน (n=234)		เฉลี่ยรวม (n = 514)		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
12	หลังนักเรียนเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ นักเรียนมีการจัดทำบัญชีรายรับ - รายจ่ายประจำวัน และทำอย่างต่อเนื่อง	3.94	0.63	4.00	0.00	4.18	0.46	3.96	0.44	4.02	0.38	มาก
13	หลังนักเรียนเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ นักเรียนมีการออมเงินเป็นประจำ	4.13	0.34	3.93	0.26	3.99	0.53	4.06	0.67	4.03	0.45	มาก

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ด้านผลผลิตของโครงการฯ (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	ผู้บริหารและครู (n=31)		คณะกรรมการ สถานศึกษา (n=15)		นักเรียน (n=234)		ผู้ปกครอง นักเรียน (n=234)		เฉลี่ยรวม (n = 514)		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
14	หลังนักเรียนเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ นักเรียนนำหลักศาสนายึดเหนี่ยวจิตใจและการดำรงชีวิต	4.13	0.62	4.20	0.41	4.22	0.48	4.26	0.50	4.20	0.50	มาก
	เฉลี่ย	4.11	0.62	4.05	0.53	4.12	0.63	4.06	0.54	4.08	0.58	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ด้านผลผลิตของโครงการฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$ S.D.= 0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ หลังนักเรียนเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ นักเรียนเป็นผู้ประหยัดอดออมและใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็นเพิ่มมากขึ้น ($\bar{X} = 4.22$ S.D.= 0.59) รองลงมา คือ มีหลังนักเรียนเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ นักเรียนนำหลักศาสนายึดเหนี่ยวจิตใจและการดำรงชีวิต ($\bar{X} = 4.20$ S.D.= 0.50) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ หลังนักเรียนเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ นักเรียนใช้เหตุผลในการตัดสินใจอย่างรอบคอบในการดำเนินชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 3.88$ S.D.= 0.68)

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน นำเสนอในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
กลุ่มตัวอย่าง (n = 234)

ตอนที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	112.33	2.42	ระดับสูงมาก
2	ด้านซื่อสัตย์สุจริต	99.47	3.23	ระดับสูงมาก
3	ด้านมีวินัย	96.77	3.21	ระดับสูงมาก
4	ด้านใฝ่เรียนรู้	95.86	2.75	ระดับสูงมาก
5	ด้านอยู่อย่างพอเพียง	92.74	3.34	ระดับสูง
6	ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน	92.11	3.70	ระดับสูง
7	ด้านรักความเป็นไทย	100.34	2.85	ระดับสูงมาก
8	ด้านมีจิตสาธารณะ	97.55	2.26	ระดับสูงมาก
รวมเฉลี่ย		98.40	2.97	ระดับสูงมาก

จากตารางที่ 11 พบว่า ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงมาก ($\bar{X} = 98.40$ S.D.= 2.97) เมื่อพิจารณาเป็นด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูงมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ($\bar{X} = 112.33$ S.D.= 2.42) รองลงมา คือ ด้านรักความเป็นไทย ($\bar{X} = 100.34$ S.D.= 2.85) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ($\bar{X} = 92.11$ S.D.= 3.70)

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน นำเสนอในตารางที่ 12 และตารางที่ 13

ตารางที่ 12 ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา (n = 234)

คะแนน	คะแนนก่อนเข้าร่วมโครงการ	คะแนนหลังเข้าร่วมโครงการ
คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)	12.43	17.26
ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	1.41	1.12

จากตารางที่ 12 พบว่า ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา พบว่า ก่อนเข้าร่วมโครงการนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เท่ากับ 12.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.41 คะแนน และหลังเข้าร่วมโครงการนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เท่ากับ 17.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.12

ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา โดยการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบหลังเข้าร่วมโครงการและการทดสอบก่อนเข้าร่วมโครงการ โดยใช้สถิติทดสอบที่ (T-test Dependent Samples) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดัง ตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา

กลุ่ม	N	$\bar{X}$	S.D.	t - test	Df	Sig.
ก่อนเข้าร่วมโครงการ	234	12.43	1.41	48.382*	233	.000
หลังเข้าร่วมโครงการ	234	17.26	1.12			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 13 พบว่า ผลคะแนนทดสอบก่อนเข้าร่วมโครงการ มีค่าเฉลี่ย 12.43 คะแนน และคะแนนทดสอบหลังเข้าร่วมโครงการ มีค่าเฉลี่ย 17.26 คะแนน โดยเปรียบเทียบผลต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบหลังเข้าร่วมโครงการสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเข้าร่วมโครงการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านความพึงพอใจที่มีต่อโครงการส่งเสริมคุณธรรม
จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ตารางที่ 14 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการส่งเสริมคุณธรรม

จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคี

ของโรงเรียนไชยวานวิทยา (n =234)

ที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านเอกสารโครงการ	4.12	0.73	มาก
2	ด้านครูผู้สอน	4.02	0.70	มาก
3	ด้านกิจกรรมตามโครงการ	4.10	0.72	มาก
4	ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้	4.64	0.51	มากที่สุด
5	ด้านการวัดและประเมินผล	4.17	0.73	มาก
6	ด้านภาพรวมของโครงการ	4.03	0.71	มาก
รวม		4.18	0.68	มาก

จากตารางที่ 14 พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา มีระดับความพึงพอใจระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$ S.D.= 0.68) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.64$ S.D.= 0.51) รองลงมา ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.17$ S.D.= 0.73) และด้านเอกสารโครงการ ($\bar{X} = 4.12$ S.D.= 0.73) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านครูผู้สอน ($\bar{X} = 4.02$ S.D.= 0.70)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

โครงการส่งเสริมคุณธรรมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ปีการศึกษา 2559 ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ทางการประเมิน ดังนี้

1. เพื่อประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ซึ่งมีวัตถุประสงค์ย่อย ดังนี้

1.1 เพื่อประเมินด้านบริบทของโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา

1.2 เพื่อประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา

1.3 เพื่อประเมินด้านกระบวนการของโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา

1.4 เพื่อประเมินด้านผลผลิตของโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา

2. เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ในการประเมินครั้งนี้ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์สำหรับนักเรียน แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที (t-test)

สรุปผล

การประเมินโครงการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ปีการศึกษา 2559 มีผลสรุปของการประเมิน ดังนี้

1. ผลการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$ S.D.= 0.57)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือด้านบริบท ($\bar{X} = 4.16$ S.D.= 0.52) รองลงมาได้แก่ ด้านกระบวนการ ($\bar{X} = 4.13$ S.D.= 0.65) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ($\bar{X} = 4.08$ S.D.= 0.53) และด้านผลผลิต ($\bar{X} = 4.08$ S.D.= 0.58)

1.1 ผลการประเมินด้านบริบทของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$ S.D.= 0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ กำหนดวัตถุประสงค์สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการมีความสอดคล้องและเหมาะสม ($\bar{X} = 4.31$ S.D.= 0.50) รองลงมา คือ โครงการมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาของโรงเรียนในปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.27$ S.D.= 0.45) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน ให้การสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมตามโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ ($\bar{X} = 4.00$ S.D.= 0.55)

1.2 ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$ S.D.= 0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ บุคลากรที่รับผิดชอบโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ มีจำนวนเพียงพอมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินโครงการ ($\bar{X} = 4.24$ S.D.= 0.50) รองลงมา คือ กิจกรรมของโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.23$ S.D.= 0.59) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ที่สุด คือ รูปแบบของการจัดกิจกรรมตามโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ ($\bar{X} = 3.91$ S.D.= 0.55)

1.3 ผลการประเมินด้านกระบวนการของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$ S.D.= 0.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ โรงเรียนได้ดำเนินการตามโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ เป็นไปตามแผนปฏิบัติการที่วางไว้ ($\bar{X} = 4.28$ S.D.= 0.70) รองลงมา คือ มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.26$ S.D.= 0.62) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ วางแผนดำเนินงานที่ชัดเจน ($\bar{X} = 3.96$ S.D.= 0.73)

1.4 ผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

($\bar{X} = 4.08$ S.D.= 0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ หลังนักเรียนเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ นักเรียนเป็นผู้ประหยัดอดออมและใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็นเพิ่มมากขึ้น ($\bar{X} = 4.22$ S.D.= 0.59) รองลงมา คือ หลังนักเรียนเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ นักเรียนนำหลักศาสนายึดเหนี่ยวจิตใจและการดำรงชีวิต ($\bar{X} = 4.20$ S.D.= 0.50) ส่วนข้อที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ หลังนักเรียนเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ นักเรียนใช้เหตุผลในการตัดสินใจ อย่างรอบคอบในการดำเนินชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 3.88$ S.D.= 0.68)

2. การวัดด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การทดสอบความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียน มีดังนี้

2.1 ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงมาก ($\bar{X} = 98.40$ S.D.= 2.97) เมื่อพิจารณาเป็นด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูงมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ($\bar{X} = 112.33$ S.D.= 2.42) รองลงมา คือ ด้านรักความเป็นไทย ($\bar{X} = 100.34$ S.D.= 2.85) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ($\bar{X} = 92.11$ S.D.= 3.70)

2.2 ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา พบว่า ก่อนเข้าร่วมโครงการนักเรียนมี คะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ เท่ากับ 12.43 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.407 คะแนน และหลังเข้าร่วมโครงการนักเรียนมี คะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เท่ากับ 17.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.117 และผลคะแนนทดสอบก่อนเข้าร่วมโครงการ มีค่าเฉลี่ย 12.43 คะแนน และคะแนนทดสอบหลังเข้าร่วมโครงการ มีค่าเฉลี่ย 17.26 คะแนน โดยเปรียบเทียบผลต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบหลังเข้าร่วมโครงการ สูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเข้าร่วมโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

2.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$ S.D.= 0.68) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.64$ S.D.= 0.51) รองลงมา ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.17$ S.D.= 0.73) และด้านเอกสารโครงการ ($\bar{X} = 4.12$ S.D.= 0.73) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านครูผู้สอน ($\bar{X} = 4.02$ S.D.= 0.70)

อภิปรายผล

จากผลสรุปของการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านบริบท รองลงมา ได้แก่ ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัยนำเข้า ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านผลผลิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Allahviridiyani (2011: Abstract) ที่ศึกษาเรื่องการประเมินอาจารย์ที่ปรึกษาของนักเรียนในอิหร่านมหาวิทยาลัยเตหะรานด้วยรูปแบบการประเมิน CIPP Model โดยตัวอย่างที่ใช้ทะเบียนนักเรียน จำนวน 20 ฉบับ จากการสุ่ม นักเรียนหญิง 10 คน นักเรียนชาย 10 คน ที่ปรึกษาของแต่ละมหาวิทยาลัย จำนวน 5 คน พบว่า ด้านบริบท มีผลเป็นที่น่าพอใจ ด้านปัจจัยนำเข้า มีผลเป็นที่น่าพอใจ ด้านกระบวนการมีผลเป็นที่น่าพอใจและด้านผลผลิต มีผลเป็นที่น่าพอใจ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mohebbi et al. (2011: 3,288) ได้ศึกษาเรื่องการประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model สำหรับการประเมินหลักสูตรการศึกษาในระดับปริญญาโทสาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์อิหร่าน มหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์ พบว่า ด้านบริบทของหลักสูตรการศึกษาจะดำเนินการโดยการประเมินของการฝึกอบรมมีเป้าหมายและความต้องการในระดับภูมิภาคและความเป็นมืออาชีพ ให้บริการทางวิชาการในทางการแพทย์มหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์ ได้คะแนน 3.20 อยู่ในระดับปานกลาง ด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร ผลการประเมินได้คะแนน 3.43 อยู่ในระดับปานกลาง ด้านกระบวนการของหลักสูตร ได้คะแนน 3.19 อยู่ในระดับปานกลาง ด้านผลผลิตของหลักสูตร ได้คะแนน 3.38 อยู่ในระดับปานกลาง ผู้ประเมินแยกอภิปรายผลรายด้าน ดังนี้

1. ด้านบริบทโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ กำหนดวัตถุประสงค์สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และโครงการมีความสอดคล้องและเหมาะสม รองลงมา คือโครงการมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาของโรงเรียนในปัจจุบัน ที่ผลการประเมินออกมาเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายตามแนวทางการพัฒนาประเทศ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550) ซึ่งเป็นแผนที่ได้อัญเชิญแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศ ให้โรงเรียนดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งโรงเรียนได้ดำเนินการเป็นโครงการต่อเนื่องมาทุก ๆ ปี จึงมีวัตถุประสงค์ของโครงการชัดเจน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน ให้การสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ ๆ นั้น แสดงว่าควรนำกิจกรรมของโครงการด้านนี้มาศึกษา ทบทวน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Stufflebeam and Shinkfield (2007: 336) องค์กรหรือหน่วยงานจะใช้ผลจากการประเมินด้านบริบท เพื่อช่วยจัดลำดับความสำคัญและกำหนดเป้าหมาย

สำหรับโครงการนั้น แต่ถ้าเป็นการประเมินด้านบริบทระหว่างหรือหลังดำเนินโครงการหรือสิ่งแทรกแซงอื่น ๆ องค์กรและหน่วยงานมักจะดำเนินการและจัดทำรายงานการประเมินด้านบริบทควบรวมไปกับการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต กรณีนี้การประเมินด้านบริบท จึงมีประโยชน์สำหรับการตัดสินใจกำหนดเป้าหมายของโครงการ และช่วยให้ผู้รับบริการได้ประเมินว่าโครงการหรือสิ่งแทรกแซงดังกล่าวมีคุณประโยชน์ตอบสนอง หรือเป็นไปตามความต้องการ จำเป็นของกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพร ฉั่วสกุลและคณะ (2552: 65) ที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามโครงการคุณธรรมนำความรู้ของสถานศึกษา ในเขตตรวจราชการ ที่ 7 ประจำปีงบประมาณ 2552 สถานศึกษาเชิงชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ นักเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้อง มาร่วมพิจารณาปัญหา อุปสรรค และผลการดำเนินโครงการคุณธรรม นำความรู้ที่ผ่านมา เพื่อศึกษาแนวทางในการปรับปรุง หรือพัฒนาการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน

2. ด้านปัจจัยนำเข้าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือบุคลากรที่รับผิดชอบโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ มีจำนวนเพียงพอ มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินโครงการ รองลงมาคือกิจกรรมของโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือรูปแบบของการจัดกิจกรรมตามโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ ที่ผลการประเมินออกมาเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนมีบุคลากรพอติดตามเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด จึงทำให้มีบุคลากรโดยรวมเพียงพอ ส่งผลให้โรงเรียนมีบุคลากรที่รับผิดชอบโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ จำนวนเพียงพอด้วย และโครงการนี้ก็เป็นโครงการต่อเนื่อง จึงทำให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินโครงการ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือรูปแบบของการจัดกิจกรรมตามโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนเปิดโอกาสให้นำรูปแบบมาใช้ในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายแต่ในโครงการนี้ มิได้นำรูปแบบการจัดกิจกรรมมาใช้อย่างหลากหลาย การกำหนดรูปแบบการจัดกิจกรรมสอดคล้องกับงานวิจัยของทองหล่อ ห่อทอง (2554: 26) ที่ประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมโรงเรียนบ้านแม่ระมาดราษฎร์บำรุง ปีการศึกษา 2554 รายงานการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมโรงเรียนแม่ระมาดราษฎร์บำรุง ผลการประเมินโครงการพบว่า การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมโรงเรียนบ้านแม่ระมาดราษฎร์บำรุง ปีการศึกษา 2554 ด้านปัจจัยเบื้องต้น ของโครงการมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด และผ่านเกณฑ์การประเมิน

3. ด้านกระบวนการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียน

ได้ดำเนินการตามโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๓ เป็นไปตามแผนปฏิบัติการที่วางไว้ รองลงมา คือ มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ส่วนข้อที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วางแผนดำเนินงานที่ชัดเจน ที่ผลการประเมินออกมาเช่นนี้ อาจเป็นเพราะเหตุผลเช่นเดียวกับผลการอภิปราย ข้อที่ 1 กล่าวคือ โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๓ เป็นโครงการที่โรงเรียนดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้การดำเนินการเป็นไปตามแผนปฏิบัติการที่วางไว้ และมีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๓ วางแผนดำเนินงานที่ชัดเจน อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนสร้างการรับรู้ในเรื่องการวางแผนงานดำเนินโครงการ ๓ ไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย สมพร ฉั่วสกุลและคณะ (2552: 65) ที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามโครงการคุณธรรมนำความรู้ของสถานศึกษา ในเขตตรวจราชการ 7 ประจำปีงบประมาณ 2552 โดยภาพรวมพบว่า สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา ครู อาจารย์ นักเรียน นักศึกษา ตัวแทนผู้ปกครอง และผู้ที่รับผิดชอบ เพื่อร่วมกันวิเคราะห์และกำหนดรูปแบบ วิธีการประเมินผลให้หลากหลาย ครอบคลุม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จตามที่กำหนดไว้

4. ด้านผลผลิตของโครงการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ หลังนักเรียนเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๓ นักเรียนเป็นผู้ประหยัดอดออมและใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็นเพิ่มมากขึ้น รองลงมา คือ หลังนักเรียนเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง๓ นักเรียนนำหลักศาสนายึดเหนี่ยวจิตใจและการดำรงชีวิต ที่ผลการประเมินออกมาเช่นนี้ อาจเป็นเพราะนักเรียนได้รับการพัฒนาจากกิจกรรมของโครงการ ชี้ให้เห็นถึงระดับความสำเร็จของโครงการ ๓ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ นักเรียนใช้เหตุผลในการตัดสินใจ อย่างรอบคอบในการดำเนินชีวิตประจำวัน อาจเป็นเพราะกิจกรรมของโครงการยังไม่เหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของครองทรัพย์ เชิดชู (2556: 86) ที่ประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โรงเรียนบ้านพะไล ตำบลหัวทะเล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ผลการประเมินผลผลิต ของโครงการการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า (1) ด้านความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการสอนนักเรียน ให้มีคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยภาพรวม พบว่าครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะสงฆ์อยู่ในระดับมาก (2) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยภาพรวมและรายด้าน

นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังดำเนินโครงการมากกว่าก่อนดำเนินโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ผลการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง โดยภาพรวมของทุกด้านอยู่ใน ระดับสูงมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ รองลงมา คือ ด้านรักความเป็นไทย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ที่ผลการประเมินออกมาเช่นนี้ อาจเป็นเพราะกิจกรรมของโครงการยังไม่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสร้อยทิพย์ ทองใหญ่ (2551: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นแบบบูรณาการ “ชุมชนศรัทธากับเศรษฐกิจพอเพียง” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี ผลสรุป พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 6 ข้อ คือ ความประหยัด ความซื่อสัตย์ ความมีเหตุผล ความอดทน ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน และความภูมิใจในท้องถิ่น

6. ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาติของโรงเรียนไชยวานวิทยา พบว่า ผลคะแนนทดสอบก่อนเข้าร่วมโครงการ มีค่าเฉลี่ย 12.43 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 62.15 และคะแนนทดสอบหลังเข้าร่วมโครงการ มีค่าเฉลี่ย 17.26 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 86.30 โดยเปรียบเทียบผลต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบหลังเข้าร่วมโครงการสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเข้าร่วมโครงการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าร้อยละของผลการทดสอบ ชี้ให้เห็นว่า นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและนำมาใช้ในชีวิตประจำวันมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกนกกาญจน์ ฉวีวงศ์ (2552: 71-72) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการดำเนินชีวิตโดยใช้หลักการพึ่งตนเองตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของบุคลากรโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตภาษีเจริญ สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า 1) ผู้บริหารและครูผู้สอนพึ่งพาตนเอง ด้านจิตใจด้วยการปฏิบัติตนให้มีความสุขทางกายและทางใจ มีจิตสำนึกที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม ยึดถือหลักธรรมทางศาสนา เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจ 2) ผู้บริหารและครูผู้สอนพึ่งพาตนเองด้านสังคม ด้วยการใช้ชีวิตอย่างมีความสุขในครอบครัว มีการทำกิจกรรมและแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมมือกันในการทำงานแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อให้การทำงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี 3) ผู้บริหารและครูผู้สอนพึ่งพาตนเองด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด ใช้ให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้ดำรงอยู่ และนำวัสดุที่เหลือใช้มาทำให้เกิดประโยชน์ 4) ผู้บริหารและครูผู้สอนพึ่งพาตนเองด้านเทคโนโลยี โดยการเลือกและใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีการเรียนรู้ แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษาหาข้อมูลและการติดต่อสื่อสารที่รวดเร็วและ ใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์

ในการดำเนินชีวิต 5) ผู้บริหารและครูผู้สอนพึงพาตนเองด้านเศรษฐกิจ ด้วยการดำรงชีวิตอยู่อย่างพอเพียง พออยู่ พอกิน พอใช้ และดำรงชีวิตตามฐานะของตนเอง

7. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา มีความพึงพอใจระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ รองลงมา ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผลและด้านกิจกรรมตามโครงการ แสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องของการดำเนินโครงการตามแผนงานที่กำหนด มีสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมและสะดวกต่อการใช้งาน มีการวัดและประเมินผลอย่างชัดเจน ตรงประเด็น ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านครูผู้สอน โครงการควรทบทวนเรื่อง ความเชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและการจัดกิจกรรมของครูที่ร่วมโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทองหล่อ ห่อทอง (2554: 26) ที่ได้ประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมโรงเรียนบ้านแม่ระมาดราษฎร์บำรุง ปีการศึกษา 2554 พบว่า ร้อยละ 97.82 ผู้ปกครองและนักเรียนมีความพึงพอใจ ด้านคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนบ้านแม่ระมาดบำรุง ปีการศึกษา 2554 อยู่ในระดับมากที่สุด และผ่านเกณฑ์การประเมิน

ข้อเสนอแนะ

การประเมินโครงการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการประเมินไปปรับประยุกต์ใช้

1.1 ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมากและวัตถุประสงค์โครงการสอดคล้องกับนโยบายฯ และสภาพปัญหาของโรงเรียนในปัจจุบัน จึงสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสถานศึกษาที่มีบริบทใกล้เคียงกัน

1.2 การประเมินด้านบริบท ควรทบทวน ปรับปรุง กิจกรรมของโครงการบางกิจกรรม ให้เป็นกิจกรรมที่ ส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามาสนับสนุนการดำเนินงานโครงการให้มากขึ้น

1.3 การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ควรทบทวนรูปแบบการจัดกิจกรรมบางกิจกรรมว่า เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการและมีประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด และการประเมินโครงการนี้ มีความเพียงพอด้านบุคลากร โครงการอาจมีความเสี่ยงหากโรงเรียนมีบุคลากรไม่เพียงพอ

1.4 การประเมินด้านกระบวนการ ควรสร้างการรับรู้เกี่ยวกับรายละเอียดของโครงการ แผนงานแก่บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้ชัดเจน ทุกขั้นตอน

1.5 การประเมินด้านผลผลิต ควรทบทวน ปรับปรุง บางกิจกรรมที่เกี่ยวกับการใช้เหตุผล ในการตัดสินใจของนักเรียน

1.6 การวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ควรทบทวน ปรับปรุงกิจกรรมที่มุ่งเน้นการ มุ่งมั่นในการทำงาน อันเป็นคุณลักษณะที่สำคัญ จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของนักเรียนในอนาคต

1.7 ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียน การประเมินโครงการนี้ทำให้มีความเชื่อมั่นว่า นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและนำมาใช้ในชีวิตประจำวันมากขึ้นจริง

1.8 การประเมินความพึงพอใจ ควรมีกระบวนการฝึกอบรมพัฒนาครู คัดเลือกครูที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านกิจกรรมเข้าร่วมโครงการ

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1 รายงานการประเมินโครงการนี้ ทำให้ทราบว่า โครงการประสบผลสำเร็จและควรขยายโครงการให้ครอบคลุมในวงกว้างมากขึ้น

2.2 ควรยกระดับการมีส่วนร่วมในโครงการของผู้ปกครอง ชุมชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้มากขึ้น

3. ข้อเสนอแนะในการประเมินครั้งต่อไป

3.1 ควรยกระดับการมีส่วนร่วมในโครงการของผู้ปกครอง ชุมชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้มากขึ้นมีการประเมินการมีส่วนร่วมในโครงการ

3.3 มีการบูรณาการการประเมินกิจกรรมในทุกกลุ่มสาระ

3.4 ควรเพิ่มการพัฒนากระบวนการสารสนเทศของโครงการ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกกาญจน์ ฉวีวงศ์. (2552). "การศึกษาการดำเนินชีวิตโดยใช้หลักการพึ่งตนเองตามแนวปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตภาษีเจริญ
สังกัดกรุงเทพมหานคร". วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กรมวิชาการ. (2524). **คู่มือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย**. กรุงเทพฯ : กรมฯ
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2546). **แนวทางการบริหารราชการกรมส่งเสริมการเกษตรตามยุทธศาสตร์
การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ.2547-2550)**. กรุงเทพฯ :
- โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). **การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.
(ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองชุดที่ 8 โครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน)**. กรุงเทพฯ :
- _____. (2551). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ :
- โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ :
- โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- กรีซ อัมโภชน. (2535). **การสร้างหลักสูตรและโครงการฝึกอบรม**. เอกสารประกอบการบรรยายในการ
ฝึกอบรมหลักสูตรการบริหารงานฝึกอบรม สำนักฝึกอบรม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2545). **การคิดเชิงสร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ : ชัคเซสมิเดีย.
- คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. (2548). **เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร**. กรุงเทพฯ :
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- ครองทรัพย์ เชิดชู. (2556). **การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน
ตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์โรงเรียนบ้านพะไล ปีการศึกษา 2556**. โรงเรียนบ้านพะไล.
นครราชสีมา.
- จิระศักดิ์ สารรัตน์. (2551). **ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองและปฏิบัติการ : การประเมินโครงการ**.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรังสิต.
- จิตรจำนง รัตนสกุล. (2538). **การศึกษาเนื้อหาด้านคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนภาษาไทย-อังกฤษ**.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชม ภูมิภาค. (2525). **การศึกษาเพื่อคุณธรรม**. กรุงเทพฯ : เจริญวิทยการพิมพ์ .
- ชัยรินทร์ ชัยวิสิทธิ์. (2545). **การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างค่านิยมตาม
แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้นักเรียนและชุมชนด้วยโครงการอาชีพ**. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2541). **Good Governance** กับการปฏิรูปการศึกษา-การปฏิรูปการเมือง.

กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.

ชำเลื่อง วุฒิจันทร์. (2524). **คุณธรรมและพิธีกรรม**. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา.

เชาว์ อินโย. (2553). **การประเมินโครงการ Program Evaluation**. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

โชติ เพชรชื่น. (2524). **เทคนิคการประเมินหลักสูตร**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ทิตนา แชมณี. (2542). **ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด**. กรุงเทพฯ :

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี.

_____. (2546). **การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ**.

กรุงเทพฯ : เสริมสินพีรพรส ชิสมเทียม.

ทองหล่อ ห่อทอง. (2554). **รายงานการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม**

โรงเรียนแม่ระมาดบำรุง. โรงเรียนแม่ระมาดบำรุง. ตาก.

นันทนีย์ กมลศิริพิชัยพร. (2549). **การพัฒนาที่ยั่งยืน**. จันทบุรี : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

นิตา ชูโต. (2538). **การประเมินโครงการ**. พิมพ์ครั้งที่ 4 . กรุงเทพฯ : พี.เอ็น.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2549). **พื้นฐานการวิจัยการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กทม. สิ้นธุ์ :

ประสานการพิมพ์.

บุญเสริม บุญเจริญผล. (2543). **“แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง”**. วิชาการการเศรษฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกริก.

ประชุม รอดประเสริฐ. (2539). **การบริหารโครงการ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์.

ประภาศรี สีอำไพ. (2544). **พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :

สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประเวศ วะสี. (2542). **วิสัยทัศน์ของกระบวนการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิชาการ,

2(1), หน้า 8 - 11.

ปิยะ หล่อไกรลาศ. (2546). **เศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพฯ : เอเชียแปซิฟิกส์พรินติ้ง.

พลัง สิทธิถาวร. (2548). **ภูมิทัศน์ท้องถิ่นกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ในจังหวัดน่าน**. วิทยานิพนธ์

ปริญญาภูมิสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภูมิสถาปัตยกรรม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 7.

กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- พิชิต ฤทธิจรูญ. (2555). **หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ :
 เข้าท์ ออฟ เคอร์มีส์ท์.
- พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์. (2549). ฐานข้อมูลกลุ่ม/องค์การ/พื้นที่ ที่ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง
 ในการดำเนินชีวิต. **วารสารประชาคมวิจัย**. ปีที่ 12 ฉบับที่ 67 (พ.ค.-มิ.ย.2549) หน้า 10-14.
- พิสนุ ฟองศรี. (2550). **วิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : บริษัทพอเพอร์ตี จำกัด.
 _____ . (2551). **วิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : บริษัทพอเพอร์ตี จำกัด.
 _____ . (2553). **เทคนิควิธีประเมินโครงการ**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : ด้านสุทธาการพิมพ์.
- ภาควิชาวิจัยและพัฒนากการศึกษา. (2553). **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กาศสินธุ์ :
 ประสานการพิมพ์. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มนต์ชัย เทียนทอง. (2548). **สถิติและวิธีการวิจัยทางเทคโนโลยีสารสนเทศ**. กรุงเทพฯ :
 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2546). **การประเมินโครงการ แนวคิดและแนวปฏิบัติ**. พิมพ์ครั้งที่ 3.
 กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ :
 อักษรเจริญทัศน์การพิมพ์.
 _____ . (2556). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554**. พิมพ์ครั้งที่ 2.
 กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์จำกัด.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
 สุวีริยาสาส์น.
- วิชาการ. (2558). **คู่มือนักเรียนโรงเรียนไชยวานวิทยา**. โรงเรียนไชยวานวิทยา : อุดรธานี.
- วีโรจน์ ศรีโกศาและคณะ. (2544). **จากหลักการสู่การปฏิบัติการประกันคุณภาพภายนอก
 ตามมาตรฐานการศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กิจเจริญ.
- ศรีจิตรา ลิขิตเรืองศิลป์. (2559). **การสร้างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์สำหรับนักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในเครือข่ายสงฆมณฑลกรุงเทพฯ**. วิทยานิพนธ์ปริญญา
 ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและประเมินทางการศึกษา ภาควิชาการศึกษา
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2543). **การสร้างความพึงพอใจและความสัมพันธ์กับลูกค้า**. กรุงเทพฯ.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2550). **เทคนิคการประเมินโครงการ**. พิมพ์ครั้งที่ 5. นนทบุรี : จตุพรดีไซน์.
 _____ . (2552). **เทคนิคการประเมินโครงการ**. พิมพ์ครั้งที่ 6. นนทบุรี : จตุพรดีไซน์.
- สมพร ฉั่วสกุลและคณะ. (2552). **เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ**. กรุงเทพฯ : ธรรมสาร.

- สมร วงศ์ลือเกียรติ. (2552). การประเมินโครงการ "Work and Travel USA": กรณีศึกษาผู้เข้าร่วมโครงการมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (Evaluation of "Work and Travel USA" Program: A Case Study of Participants from Chiang Mai University). การค้นคว้าแบบอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมศักดิ์ ลาดี. (2543). "การศึกษาการดำเนินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2540). **รวมบทความทางการประเมินโครงการ**. พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี.
- _____. (2549). **วิธีวิทยาการประเมินศาสตร์แห่งคุณค่า**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สหทยา พลปลัถพี. (2548). **การนำเสนอแนวทางการพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สร้อยทิพย์ ทองใหญ่. (2551). **การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นแบบบูรณาการ "ชุมชนศรีธาตุกับเศรษฐกิจพอเพียง" ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สฤต สันติเมทนีดล. (2540). **วิสัยทัศน์ประเทศไทยด้านการจราจรและขนส่งมุมมองของสมาคมนักเรียนทุนรัฐบาลไทย**. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองรัตน์พรินต์ติ้ง จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2522). **การเสริมสร้างวินัย คู่มือและแนวปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548). **การประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554**. กรุงเทพฯ : สำนักงานนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์และกระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **ถอดบทเรียนองค์ความรู้แนวทางการบริหารสถานศึกษาพอเพียง**. กรุงเทพฯ : สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.

- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). **แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำเนียง ทันอินทรอาจ. (2554). **การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนนางอยโพนปลาไหล**. โรงเรียนนางอยโพนปลาไหล : สกลนคร.
- สุขุมล เกษมสุข. (2548). **การปลูกฝังจริยธรรมแก่เด็ก**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุพัตร์ พิบูลย์ และกานดา นาคะเวช. (2545). **การประเมินความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการ. ในคณะกรรมการการผลิตและบริหารชุดวิชาการประเมินและการจัดการโครงการประเมิน. ประมวลสาระชุดวิชาการประเมินและการจัดโครงการประเมิน. หน่วยที่ 6-10. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.**
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2544). **การพัฒนาการเรียนรู้ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านนอแล อำเภอลำปาง จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- สุวิมล ติรกานันท์. (2543). **การประเมินโครงการ : แนวทางสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- _____. (2548). **การประเมินโครงการ : แนวทางสู่การปฏิบัติ**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไสว บุญมา. (2543). **“เศรษฐกิจพอเพียง : ภูมิปัญญาชาติไทย” กรอบแนวคิดทางทฤษฎีของเศรษฐกิจพอเพียง**. นนทบุรี : โอ้พระเจ้าพับลิชชิง.
- อนุรักษ ปัญญาวัฒน์ . (2553). **แนวคิดการประเมินโครงการ**. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Allahvirdiyani, K. (2011). **Evaluate implemented academic advisor of shahed students in Tehran State university through CIPP evaluation model**. Procedia Social and Behavioral Sciences. 15: 2996-2998.
- Bandura, A. (1997). **Self-efficacy : The exercise of control**. New York : W. H. Freeman and company.
- Best, J. W. (1981). **Research in education (4th ed.)**. New Jersey : Prentice Hall.
- Bridges, M. T. (1992). **Teachers perceptions of school effectiveness and principal vision**. Dissertation Abstracts Internationals, 50(03), 669-A

- Calvin, O. R. (1993). **Teacher perceptions Concerning their Role and the Efficacy of Moral Education in public Elementary Schools**. Dissertation Abstracts International. 53, 4191-A
- Daniel L. Stufflebeam. (2007). **Evaluation Theory, Models and Applications**. John Wiley and Son, Inc.
- Hether, Christine. A. (2001). **The Moral Reasoning of high School Seniors from Diverse Educational Setting**, Dissertation Abstracts International. 63(2) : 209-B. October.
- Allahviridiyani, K. (2011). **Evaluate implemented academic advisor of shahed students in Tehran State university through CIPP evaluation model**. Procedia Social and Behavioral Sciences. 15: 2996-2998.
- Kohlberg, L. (1969). **Development of Moral Character and Moral Ideology**. In M. T. Hoffman & L. W. Hoffman (Eds.) Review of Child Development Research. Hartford, C. T.: n.p.
- Lanier, S.P. (1993). **Promoting moral and conceptual development in rural adolescents (moral development, rural students, peer facilitators)**. Dissertation Abstracts International, 54(5), 1680-A. November.
- Longman, (2003). **Longman Dictionary of Contemporary English, The Living Dictionary**. (3rd ed.). Pearson Education Limited. Harlow, England.
- Mohebbi, N., & et al. (2011). **Application on CIPP model of evaluating the medical records education course at master of science level at Iranian medical sciences universities**. Procedia Social and Behavioral Sciences. 15: 3286-3290.
- Piaget, J. (1974). **Science of Education and the Psychology of the Child**. New York : Orion Press.
- Stufflebeam, D. L., & Shinkfield, A. J. (2007). **Evaluation theory, models and applications**. San Francisco : CA: Jossey-Bass.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

1. ดร.อดิศักดิ์ มุ่งชู	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20
2. นายธีรวุฒิ พิทักษ์ชน	ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะเชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20
3. นายสุจินต์ ขาวแก้ว	ผู้อำนวยการโรงเรียน วิทยฐานะเชี่ยวชาญ โรงเรียนอุดรพิทยานุกูล จังหวัดอุดรธานี
4. ดร.รุ่งทิวา จันทน์วัฒนวงษ์	อาจารย์สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
5. ผศ.ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ	อาจารย์สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ศธ 0425.10/ว267

โรงเรียนไชยวานวิทยา
ตำบลไชยวาน อำเภอไชยวาน
จังหวัดอุดรธานี 41290

10 มีนาคม 2559

เรื่อง ขอบขออนุญาตแต่งตั้งเป็นผู้เชี่ยวชาญ
เรียน นายอดิศักดิ์ มุ่งชู

ข้าพเจ้านายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน ตำแหน่งผู้อำนวยการ วิทยฐานะผู้อำนวยการพิเศษ
โรงเรียนไชยวานวิทยา อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา
เขต 20 ได้รายงานผลการดำเนินการโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา

เพื่อให้การจัดทำผลงานทางวิชาการสำเร็จได้ด้วยดี ข้าพเจ้าใคร่ขออนุญาต แต่งตั้งให้ท่าน
เป็นผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาในการจัดทำผลงาน ทางวิชาการ และ ขอขอบพระคุณท่าน
เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน)

ผู้อำนวยการโรงเรียนไชยวานวิทยา

กลุ่มบริหารวิชาการ

โทรศัพท์/โทรสาร. 042-265392

ที่ ศธ 0425.10/ว267

โรงเรียนไชยวานวิทยา
ตำบลไชยวาน อำเภอไชยวาน
จังหวัดอุดรธานี 41290

10 มีนาคม 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แต่งตั้งเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน นายธีรวุฒิ พิทักษ์ชน

ข้าพเจ้านายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน ตำแหน่งผู้อำนวยการ วิทยฐานะผู้อำนวยการพิเศษ
โรงเรียนไชยวานวิทยา อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา
เขต 20 ได้รายงานผลการดำเนินการโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา

เพื่อให้การจัดทำผลงานทางวิชาการสำเร็จได้ด้วยดี ข้าพเจ้าใคร่ขอความอนุเคราะห์ แต่งตั้งให้ท่าน
เป็นผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาในการจัดทำผลงาน ทางวิชาการ และ ขอขอบพระคุณท่าน
เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน)

ผู้อำนวยการโรงเรียนไชยวานวิทยา

กลุ่มบริหารวิชาการ

โทรศัพท์/โทรสาร. 042-265392

ที่ ศธ 0425.10/ว267

โรงเรียนไชยวานวิทยา
ตำบลไชยวาน อำเภอไชยวาน
จังหวัดอุดรธานี 41290

10 มีนาคม 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แต่งตั้งเป็นผู้เชี่ยวชาญ
เรียน นายสุจินต์ ขาวแก้ว

ข้าพเจ้านายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน ตำแหน่งผู้อำนวยการ วิทยฐานะผู้อำนวยการพิเศษ
โรงเรียนไชยวานวิทยา อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา
เขต 20 ได้รายงานผลการดำเนินการโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา

เพื่อให้การจัดทำผลงานทางวิชาการสำเร็จได้ด้วยดี ข้าพเจ้าใคร่ขอความอนุเคราะห์ แต่งตั้งให้ท่าน
เป็นผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาในการจัดทำผลงาน ทางวิชาการ และ ขอขอบพระคุณท่าน
เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน)

ผู้อำนวยการโรงเรียนไชยวานวิทยา

กลุ่มบริหารวิชาการ

โทรศัพท์/โทรสาร. 042-265392

ที่ ศธ 0425.10/ว267

โรงเรียนไชยวานวิทยา
ตำบลไชยวาน อำเภอไชยวาน
จังหวัดอุดรธานี 41290

10 มีนาคม 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แต่งตั้งเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ดร.รุ่งทิภา จันทร์วัฒนวงษ์

ข้าพเจ้านายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน ตำแหน่งผู้อำนวยการ วิทยฐานะผู้อำนวยการพิเศษ
โรงเรียนไชยวานวิทยา อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา
เขต 20 ได้รายงานผลการดำเนินการโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา

เพื่อให้การจัดทำผลงานทางวิชาการสำเร็จได้ด้วยดี ข้าพเจ้าใคร่ขอความอนุเคราะห์ แต่งตั้งให้ท่าน
เป็นผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาในการจัดทำผลงาน ทางวิชาการ และ ขอขอบพระคุณท่าน
เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน)

ผู้อำนวยการโรงเรียนไชยวานวิทยา

กลุ่มบริหารวิชาการ

โทรศัพท์/โทรสาร. 042-265392

ที่ ศธ 0425.10/ว267

โรงเรียนไชยวานวิทยา
ตำบลไชยวาน อำเภอไชยวาน
จังหวัดอุดรธานี 41290

10 มีนาคม 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แต่งตั้งเป็นผู้เชี่ยวชาญ
เรียน ผศ.ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณณ์

ข้าพเจ้านายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน ตำแหน่งผู้อำนวยการ วิทยฐานะผู้อำนวยการพิเศษ
โรงเรียนไชยวานวิทยา อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา
เขต 20 ได้รายงานผลการดำเนินการโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา

เพื่อให้การจัดทำผลงานทางวิชาการสำเร็จได้ด้วยดี ข้าพเจ้าใคร่ขอความอนุเคราะห์ แต่งตั้งให้ท่าน
เป็นผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาในการจัดทำผลงาน ทางวิชาการ และ ขอขอบพระคุณท่าน
เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน)

ผู้อำนวยการโรงเรียนไชยวานวิทยา

กลุ่มบริหารวิชาการ

โทรศัพท์/โทรสาร. 042-265392

ภาคผนวก ค

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

ฉบับที่ 1 การประเมินด้านบริบท

แบบสอบถาม

การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ปีการศึกษา 2559

คำชี้แจง :-

1. แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ปีการศึกษา 2559

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมิน ด้านบริบท

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริม

คุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ปีการศึกษา 2559 (ด้านบริบท)

เพื่อให้การประเมินโครงการครั้งนี้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ได้ จึงขอความกรุณาท่าน
ตอบแบบสอบถามทุกข้อ ตามสภาพความเป็นจริง และครบสมบูรณ์ทุกข้อ

ขอขอบคุณที่ท่านกรุณาให้ความร่วมมือเป็นอย่างดียิ่ง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน

ผู้ประเมิน ผู้บริหาร ผู้ปกครอง
 ครู คณะกรรมการสถานศึกษา

ตอนที่ 2 การประเมิน ด้านบริบท

คำชี้แจง โปรดพิจารณาคำถาม หรือข้อความอย่างละเอียด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในข้อ
 ที่ท่านเห็นตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาตอบ ดังนี้

5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก
 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	ด้านบริบท โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ กำหนดวัตถุประสงค์สอดคล้องกับนโยบายของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
2	วัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจน					
3	วัตถุประสงค์ของโครงการนำไปสู่การปฏิบัติได้					
4	วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ มีความสอดคล้องและเหมาะสม					
5	โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ ช่วยปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะ อันพึงประสงค์แก่นักเรียน					

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
6	โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ ทำให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม					
7	โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ ทำให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง					
8	โครงการมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหา ของโรงเรียนในปัจจุบัน					
9	โรงเรียนมีการให้ความรู้ความเข้าใจ ในการดำเนินกิจกรรมตามโครงการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงฯ					
10	ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนให้การสนับสนุน การดำเนินกิจกรรมตามโครงการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงฯ					
11	ผู้บริหาร บุคลากร นักเรียนและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญของโครงการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงฯ					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงาน ตามโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม
น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาณีของโรงเรียนไชยวานวิทยา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ปีการศึกษา 2559 (ด้านปริบท)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ฉบับที่ 2 การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า

แบบสอบถาม

การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ปีการศึกษา 2559

คำชี้แจง :-

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ปีการศึกษา 2559

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมิน ด้านปัจจัยนำเข้า

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ปีการศึกษา 2559 (ด้านปัจจัยนำเข้า)

เพื่อให้การประเมินโครงการครั้งนี้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ได้ จึงขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามทุกข้อตามสภาพความเป็นจริงและครบสมบูรณ์ทุกข้อ ขอขอบคุณที่ท่านกรุณาให้ความร่วมมือเป็นอย่างดียิ่ง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน

ผู้ประเมิน ผู้บริหาร ผู้ปกครอง
 ครู คณะกรรมการสถานศึกษา

ตอนที่ 2 การประเมิน ด้านปัจจัยนำเข้า

คำชี้แจง โปรดพิจารณาคำถามหรือข้อความอย่างละเอียด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในข้อ
 ที่ท่านเห็นตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาตอบ ดังนี้

5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก
 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	ด้านปัจจัยนำเข้า โรงเรียนมีการแต่งตั้งบุคลากรที่รับผิดชอบ โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ					
2	บุคลากรที่รับผิดชอบในการดำเนินโครงการ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ มีจำนวนเพียงพอ					
3	บุคลากรที่รับผิดชอบโครงการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงฯ มีจำนวนเพียงพอ มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินโครงการ					
4	มีงบประมาณเพียงพอในการดำเนินโครงการ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ					

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
5	วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ดำเนินโครงการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงฯ มีความเพียงพอ					
6	วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ดำเนินโครงการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงฯ มีความเหมาะสม					
7	รูปแบบของการจัดกิจกรรมตามโครงการ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้					
8	กิจกรรมของโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงฯ มีความเหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน					
9	กิจกรรมของโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงฯ มีความสอดคล้องกับ สภาพของโรงเรียน					
10	การปฏิบัติกิจกรรมของโครงการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงฯ โรงเรียน มีการประสานงานร่วมมือกับชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม
น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ปีการศึกษา 2559 (ด้านปัจจัยนำเข้า)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ฉบับที่ 3 การประเมินด้านกระบวนการ
แบบสอบถาม

การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ปีการศึกษา 2559

คำชี้แจง :-

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูนักเรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ปีการศึกษา 2559

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมิน ด้านกระบวนการ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ปีการศึกษา 2559 (ด้านกระบวนการ)

เพื่อให้การประเมินโครงการครั้งนี้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ได้ จึงขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามทุกข้อตามสภาพความเป็นจริง และครบสมบูรณ์ทุกข้อ ขอขอบคุณที่ท่านกรุณาให้ความร่วมมือเป็นอย่างดียิ่ง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน

ผู้ประเมิน ผู้บริหาร นักเรียน
 ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา

ตอนที่ 2 การประเมิน ด้านกระบวนการ

คำชี้แจง โปรดพิจารณาคำถามหรือข้อความอย่างละเอียด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในข้อ
 ที่ท่านเห็นตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาตอบ ดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก
 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	ด้านกระบวนการ โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ มีการวางแผนดำเนินงานที่ชัดเจน					
2	บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วม ในการวิเคราะห์วางแผนดำเนินงาน และการจัดกิจกรรมตามโครงการ					
3	โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ ได้ดำเนินการเป็นไปตามแผนปฏิบัติการที่วางไว้					
4	การดำเนินงานครบทุกกิจกรรม					
5	การดำเนินงานเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด					
6	มีการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงาน ของโครงการ					

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
7	มีการประเมินผลและสรุปผลการดำเนินงานของโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ ต่อโรงเรียนและหน่วยงานอื่น					
8	มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ปีการศึกษา 2559 (ด้านกระบวนการ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ฉบับที่ 4 การประเมินด้านผลผลิต

แบบสอบถาม

การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ปีการศึกษา 2559

คำชี้แจง :-

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ปีการศึกษา 2559

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมิน ด้านผลผลิต

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริม

คุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดย

เบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 20 ปีการศึกษา 2559 (ด้านผลผลิต)

เพื่อให้การประเมินโครงการครั้งนี้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ได้ จึงขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามทุกข้อตามสภาพความเป็นจริง และครบสมบูรณ์ทุกข้อ

ขอขอบคุณที่ท่านกรุณาให้ความร่วมมือเป็นอย่างดียิ่ง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน

ผู้ประเมิน ผู้บริหาร นักเรียน
 ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมิน ด้านผลผลิต

คำชี้แจง โปรดพิจารณาคำถามหรือข้อความอย่างละเอียด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในข้อ

ที่ท่านเห็นตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาตอบ ดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	<p>ด้านผลผลิต</p> <p>หลังนักเรียนเข้าร่วมโครงการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงฯ นักเรียน มีความขยันตั้งใจเรียนและปฏิบัติงาน เพิ่มมากขึ้น</p>					
2	<p>หลังนักเรียนเข้าร่วมโครงการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงฯ นักเรียนเป็นผู้ประหยัด ออมและใช้จ่าย ในสิ่งที่จำเป็นเพิ่มมากขึ้น</p>					
3	<p>หลังนักเรียนเข้าร่วมโครงการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงฯ นักเรียนมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง และผู้อื่นเพิ่มมากขึ้น</p>					

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
4	หลังนักเรียนเข้าร่วมโครงการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงฯ นักเรียนดำเนินชีวิต อย่างเหมาะสม ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น					
5	หลังนักเรียนเข้าร่วมโครงการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงฯ นักเรียนใช้เหตุผล ในการตัดสินใจอย่างรอบคอบในการดำเนิน ชีวิตประจำวัน					
6	หลังนักเรียนเข้าร่วมโครงการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงฯ นักเรียนสามารถ ดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข ภายใต้การ เปลี่ยนแปลงของสังคม					
7	หลังนักเรียนเข้าร่วมโครงการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงฯ นักเรียนพอใจใน การใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ หรูหรา					
8	หลังนักเรียนเข้าร่วมโครงการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงฯ นักเรียน มีการหารายได้ระหว่างเรียนเพื่อแบ่งเบา ภาระค่าใช้จ่ายในครอบครัว					
9	หลังนักเรียนเข้าร่วมโครงการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงฯ นักเรียนรู้จักเลือก ซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคเฉพาะที่มี ความจำเป็นต้องใช้และพอเหมาะ กับความต้องการ					

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
10	หลังนักเรียนเข้าร่วมโครงการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงฯ นักเรียนรู้จักใช้ ทรัพยากร เช่น น้ำ ไฟฟ้า อย่างประหยัด					
11	หลังนักเรียนเข้าร่วมโครงการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงฯ นักเรียนนำอาหาร จากบ้านมารับประทานที่โรงเรียน โดยคำนึงถึงความประหยัด					
12	หลังนักเรียนเข้าร่วมโครงการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงฯ นักเรียนมีการ จัดทำบัญชี รายรับ – รายจ่าย ประจำวัน และจัดทำอย่างต่อเนื่อง					
13	หลังนักเรียนเข้าร่วมโครงการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงฯ นักเรียนมีการออมเงินเป็นประจำ					
14	หลังนักเรียนเข้าร่วมโครงการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงฯ นักเรียนนำหลัก ศาสนายึดเหนี่ยวจิตใจและการดำรงชีวิต					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม
น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ปีการศึกษา 2559 (ด้านผลิต)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์สำหรับนักเรียน
โรงเรียนไชยวานวิทยา ข้อ 1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์**

คำชี้แจง:-

1. แบบวัดฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้วัด คุณลักษณะอันพึงประสงค์
2. ขอให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ที่กำหนดให้ แล้วพิจารณาว่าตัวเลือกใด ตรงกับสิ่งที่นักเรียนคิดว่า จะปฏิบัติมากที่สุด แล้วทำเครื่องหมาย × ลงในกระดาษคำตอบเพียงตัวเลือกเดียว และกรุณาอย่าขีดเขียน หรือทำเครื่องหมายใด ๆ ลงในแบบวัดนี้
3. แบบวัดฉบับนี้ มี 5 หน้า รวม 22 ข้อ มีเวลาในการทำ 30 นาที กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

ตัวอย่าง

(0) ขณะที่อยู่ในช่วงพักกลางวัน ฉันได้เห็นสมาชิกขโมยของในลิ้นชักของเมษาที่อยู่ในห้อง หลังจากนั้นไม่นาน เมษาได้ไปฟ้องครูประจำชั้น ถ้านักเรียนเป็นฉันซึ่งมีสนใจเป็นเพื่อนสนิท นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร

- ก. บอกคุณครู เพราะเป็นหน้าที่ของนักเรียนที่ดี
- ข. บอกคุณครู เพราะจะได้ไม่ถูกเหมารวมว่าร่วมมือกับสมาชิกในการขโมย
- ค. บอกคุณครู เพราะสนใจสัญญาว่าจะให้รางวัลหากไม่บอกความจริง
- ง. บอกคุณครู เพราะทุกคนจะได้ชื่นชมว่าเราเป็นคนดี
- จ. บอกคุณครู เพราะจะได้นำตัวคนผิดไปลงโทษตามกฎหมายของโรงเรียน
- ฉ. บอกคุณครู เพราะถ้าไม่บอกเป็นการช่วยเหลือเพื่อนในทางที่ผิด และเพื่อนจะได้ไม่มีพฤติกรรมในการขโมยของคนอื่นอีก

กระดาษคำตอบ

ข้อที่	ก	ข	ค	ง	จ	ฉ
0			×			

ข้อคำถาม

1. ขณะที่สุชาเดินอยู่ริมถนนเพื่อไปโรงเรียน สุชาได้ยินเสียงเพลงชาติดังขึ้น ถ้านักเรียนเป็นสุชา นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร
  - ก. หยุดยืนตรง เพราะคนอื่นรอบข้างก็หยุดยืน
  - ข. หยุดยืนตรง เพราะหากไม่หยุดยืนจะถูกผู้อื่นตำหนิด้วยสายตา
  - ค. หยุดยืนตรง เพราะปฏิบัติจนเป็นนิสัยประจำ
  - ง. หยุดยืนตรง เพราะคิดว่าเป็นหน้าที่ของตนที่ต้องปฏิบัติ
  - จ. หยุดยืนตรง เพราะเป็นข้อปฏิบัติที่ดีของคนในสังคม
  - ฉ. หยุดยืนตรง เพราะคิดว่าเราเป็นคนไทยมีความภาคภูมิใจในชาติไทย
2. ยุทธการนั่งเล่นอยู่หน้าอาคารเรียนในตอนเช้ากับเพื่อน ๆ ขณะนั้นมีเสียงออกเรียกให้นักเรียนเข้าแถวเพื่อเคารพธงชาติของโรงเรียนดังขึ้น แต่เพื่อน ๆ ของยุทธการไม่กระตือรือร้นจะลุกไปเข้าแถวยืนตรงและร้องเพลงชาติ ถ้านักเรียนเป็นยุทธการ นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร
  - ก. ลุกขึ้น เดินไปเข้าแถวยืนตรงและร้องเพลงชาติ จะได้ไม่ถูกทำโทษ
  - ข. ลุกขึ้น เดินไปเข้าแถวยืนตรงและร้องเพลงชาติ ครูจะได้เพิ่มคะแนนความประพฤติให้
  - ค. ลุกขึ้น เดินไปเข้าแถวยืนตรงและร้องเพลงชาติ ครูจะเห็นว่า เป็นตัวอย่างที่ดี
  - ง. ลุกขึ้น เดินไปเข้าแถวยืนตรงและร้องเพลงชาติ เพราะเป็นหน้าที่ของนักเรียนที่ดี
  - จ. ลุกขึ้น เดินไปเข้าแถวยืนตรงและร้องเพลงชาติ เพราะเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องปฏิบัติ
  - ฉ. ลุกขึ้น เดินไปเข้าแถวยืนตรงและร้องเพลงชาติ เพื่อแสดงความภาคภูมิใจในการเป็นคนไทย
3. สุรชัยกำลังซื้ออุปกรณ์การเรียนกับเพื่อนและเห็นว่า มีเด็กนักเรียนคนหนึ่งกำลังขโมยปากกาออกจากสหกรณ์ ถ้านักเรียนเป็นสุรชัย นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร
  - ก. บอกเจ้าหน้าที่ เพราะกลัวคนคิดว่าตนเองสมรู้ร่วมคิด
  - ข. บอกเจ้าหน้าที่ เพราะอยากให้คนอื่นชมว่าเป็นคนดี
  - ค. บอกเจ้าหน้าที่ เพราะเป็นการช่วยรักษาผลประโยชน์แก่สหกรณ์
  - ง. บอกเจ้าหน้าที่ เพราะจะได้เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับผู้อื่นในการทำความดี
  - จ. บอกเจ้าหน้าที่ เพราะเป็นหน้าที่ของนักเรียน และพลเมืองที่ดีในการช่วยกันสอดส่องดูแลไม่ให้เกิดการกระทำผิดซึ่งจะเกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของส่วนรวม
4. ขณะนั้นชชากำลังเข้าแถวซื้ออาหารกลางวันอยู่นั้น จู่ ๆ ก็มีนักเรียนคนหนึ่งมาแทรกแถวตรงด้านหน้าของนัชชาเพื่อจะได้ซื้ออาหารก่อน ถ้านักเรียนเป็นนัชชา นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร
  - ก. บอกเพื่อนว่าให้กลับไปต่อท้ายแถว เพราะกลัวคนอื่น ๆ ตำหนิตนเองว่า ยินดีให้คนอื่นมาแทรกแถวได้
  - ข. บอกเพื่อนว่าให้กลับไปต่อท้ายแถว เพราะคนอื่นจะได้เห็นว่าเราเป็นคนดีรักษาระเบียบ

- ค. บอกเพื่อนว่าให้กลับไปต่อท้ายแถว เพราะคนอื่นก็รอต่อแถวเพื่อซื้ออาหารเหมือนกัน
- ง. บอกเพื่อนว่าให้กลับไปต่อท้ายแถว เพราะไม่อยากโดนเพื่อนนักเรียนคนนั้นเอาเปรียบ
- จ. บอกเพื่อนว่าให้กลับไปต่อท้ายแถว เพราะการเข้าแถวเป็นสิ่งที่ทุกคนพึงกระทำ
- ฉ. บอกเพื่อนว่าให้กลับไปต่อท้ายแถว เพราะถือว่าได้ทำในสิ่งที่ถูกต้องในการรักษาสิทธิ์และความเรียบร้อยของสังคม

5. ยุทธพงศ์กับคนที่ได้รับมอบหมายให้ไปทำรายงานเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ชาวต่างชาติร่วมกัน

ถ้านักเรียนเป็นคนที่ นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร

- ก. ช่วยยุทธพงศ์ทำ เพราะถ้าไม่ช่วยกลัวยุทธพงศ์จะไปฟ้องครู
- ข. ช่วยยุทธพงศ์ทำ เพราะเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจและได้ความรู้ด้วย
- ค. ช่วยยุทธพงศ์ทำ เพราะรายงานก็เป็นหน้าที่ของตนเช่นกัน
- ง. ช่วยยุทธพงศ์ทำ พร้อมแบ่งงานกันทำอย่างเท่าเทียมเพราะการทำงานเป็นกลุ่มต้องช่วยกันทำ จึงจะทำให้งานเสร็จเร็วและมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น
- จ. ช่วยยุทธพงศ์ทำ เพราะรายงานเป็นหนึ่งที่ได้รับมอบหมายด้วยกัน
- ฉ. ช่วยยุทธพงศ์ทำ เพราะยุทธพงศ์จะได้เห็นว่าตนเป็นคนมีความรับผิดชอบ

6. คุณครูให้นักเรียนช่วยกันจัดนิทรรศการวันแม่ ชมพูนุชได้นั่งทำงานในส่วนของตนเองเสร็จเรียบร้อย แต่ในขณะที่เดียวกันเพื่อนสนิทยังเหลืองานที่รับผิดชอบอยู่ ถ้านักเรียนเป็นชมพูนุช นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร

- ก. ช่วยเพื่อนทำงานในส่วนที่ยังไม่เสร็จ เพราะการจัดนิทรรศการเป็นหน้าที่ของนักเรียนทุกคน ที่จะต้องช่วยกันทำ
- ข. ช่วยเพื่อนทำงานในส่วนที่ยังไม่เสร็จ ถึงแม้ว่าจะมีการแบ่งหน้าที่กันแล้ว เพราะการร่วมมือร่วมใจช่วยกันทำงานจะทำให้งานเสร็จเร็วขึ้น และได้ผลงานที่ดีขึ้น
- ค. ถามเพื่อนว่ามีอะไรให้ช่วยหรือไม่ เพื่อนจะได้เห็นว่าเราน้ำใจ
- ง. ช่วยเพื่อนทำงานในส่วนที่ยังไม่เสร็จ เพราะอยากให้งานเสร็จเร็วขึ้น เพื่อจะได้เห็นน้อยน้อยลง
- จ. ถามเพื่อนว่ามีอะไรให้ช่วยหรือไม่ เพราะเพื่อนว่าจะอยากให้ช่วยเหลือ
- ฉ. ถามเพื่อนว่ามีอะไรให้ช่วยหรือไม่ เพราะครั้งหน้าเพื่อนจะได้ช่วยเราบ้าง

7. เพื่อน ๆ ในห้องช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียน เพื่อร่วมประกวดห้องเรียนในกิจกรรม 5 ส.

นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร

- ก. ช่วยทำความสะอาด เพราะเพื่อน ๆ ทุกคนในห้องก็ทำ
- ข. ช่วยทำความสะอาด เพราะอยากให้เพื่อน ๆ ยอมรับ และชื่นชม
- ค. ช่วยทำความสะอาด เพราะอยากให้ห้องเรียนได้รับรางวัล
- ง. ช่วยทำความสะอาด เพราะห้องเรียนถือเป็นสมบัติส่วนกลางที่ช่วยกันดูแล ทำความสะอาด
- จ. ช่วยทำความสะอาด เพราะกลัวเพื่อนในห้องตำหนิว่าไม่ให้ความร่วมมือ

- ฉ. ช่วยทำความสะอาด เพราะการทำความสะอาดห้องเรียนเป็นสิ่งที่ดีปฏิบัติและร่วมมือกัน จะทำให้ทุกคนเหนื่อยน้อยลงแต่งงานเสร็จเร็วขึ้น ห้องเรียนสะอาดเรียบร้อยมากขึ้น
8. เมื่อถึงประเพณีเข้าพรรษา คุณครูได้เชิญชวนนักเรียนที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมหล่อเทียนพรรษา และบริจาคทานถวายวัด หากนักเรียนเป็นชาวพุทธและได้รับการเชิญชวน นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร
- เข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ เพราะหากไม่เข้าร่วมจะแปลกจากเพื่อน ๆ
  - เข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ เพราะครูจะได้เห็นว่าเราให้ความร่วมมือ
  - เข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ เพราะเพื่อทุกคนก็เข้าร่วม
  - เข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ เพราะเป็นหน้าที่ของนักเรียนที่ต้องเชื่อฟังครู
  - เข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ เพราะเป็นกิจกรรมที่ชาวพุทธทุกคนต้องปฏิบัติ
  - เข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ เพราะกิจกรรมสนับสนุนความร่วมมือร่วมใจกันในการทำกิจกรรม
9. นริชต์เดินทางไปที่สวนศึกษาร่วมกับเพื่อน ๆ ในโรงเรียน เมื่อไปถึงโบราณสถานแห่งหนึ่ง ได้เห็นนักท่องเที่ยวต่างชาติคนหนึ่งทำท่าทางที่ไม่เหมาะสมต่อโบราณวัตถุในบริเวณนั้น ถ้านักเรียนเป็นนริชต์ นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร
- เดินเข้าไปตักเตือน เพราะครูมองอยู่
  - เดินเข้าไปตักเตือน คนรอบข้างจะได้มองว่าเราทำความดี
  - เดินเข้าไปตักเตือน เพราะคนรอบข้างต้องอยากให้เราทำแบบนี้แน่
  - เดินเข้าไปตักเตือน เพราะเป็นหน้าที่ของนักเรียนที่ดี
  - เดินเข้าไปตักเตือน เพราะเป็นสถานที่ส่วนรวม ควรปฏิบัติอย่างเหมาะสม
  - เดินเข้าไปตักเตือน เพราะคนไทยเคารพ และเป็นมรดกของชาติที่สร้างขึ้น
10. ในวิชาประวัติศาสตร์ คุณครูประจำวิชาให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชาติไทย ถ้านักเรียนเป็นราตรี นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร
- ออกมาแสดงความคิดเห็น เพราะต้องทำตามคำสั่งของคุณครู
  - ออกมาแสดงความคิดเห็น เพราะอาจได้คะแนนพิเศษที่ตนเองพึงได้รับ
  - ออกมาแสดงความคิดเห็น เพราะนักเรียนทุกคนก็แสดงความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าว
  - ออกมาแสดงความคิดเห็น เพราะหน้าที่ของนักเรียนคือตั้งใจศึกษาหาความรู้
  - ออกมาแสดงความคิดเห็น เพราะการแสดงความคิดเห็นนั้นจะเป็นความรู้ให้แก่ตนเองและเพื่อนนักเรียนคนอื่น ๆ
  - ออกมาแสดงความคิดเห็น เพราะทำให้ทุกคนได้รู้ว่าชาตินั้นมีความยิ่งใหญ่และน่ายกย่อง
11. ดลวัฒน์จับลูกนกจากรังนกที่อยู่ใต้ต้นไม้หน้าบ้านมาเล่น เมื่อคุณแม่มาเห็นเข้าจึงบอกให้ดลวัฒน์นำลูกนกไปคืนที่รังเพราะเป็นการทำบาป ถ้านักเรียนเป็นชาวพุทธ นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร
- นำลูกนกไปคืน เพราะกลัวว่าแม่จะหาว่าตนเองไม่เชื่อฟัง
  - นำลูกนกไปคืน เพราะอยากให้แม่ชื่นชมว่าเป็นเด็กที่อ่อนน้อมง่าย

- ค. นำลูกนกไปคืน เพราะแม่อยากให้นำไปคืน
- ง. นำลูกนกไปคืน เพราะหากเลี้ยงไว้เองลูกนกอาจจะตายได้
- จ. นำลูกนกไปคืน เพราะกลัวบาป
- ฉ. นำลูกนกไปคืน เพราะชาวพุทธทุกคนควรทำแต่ความดีไม่ควรทำบาปโดยการรังแกสัตว์
12. หากทางโรงเรียนได้จัดให้มีกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับศาสนาต่าง ๆ ที่โรงเรียน โดยขอความร่วมมือจากนักเรียนทุกคนให้เข้าร่วม นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร
- ก. เข้าร่วมกิจกรรม เพราะคุณครูจะได้ชื่นชมว่าตนเองเป็นนักเรียนน่ารัก
- ข. เข้าร่วมกิจกรรม เพราะตนเองจะได้ไม่ต้องเรียนหนังสือ
- ค. เข้าร่วมกิจกรรม เพราะกลุ่มเพื่อนของตนเองเข้าร่วมกันทุกคน
- ง. เข้าร่วมกิจกรรม เพราะในจิตสาธตธรรมนั้นมีหน้าที่ดังกล่าวที่นักเรียนพึงปฏิบัติระบุไว้
- จ. เข้าร่วมกิจกรรม เพราะมีความเลื่อมใสศรัทธาและหวังที่จะเป็นส่วนหนึ่งในการบำรุงพระพุทธศาสนา
- ฉ. เข้าร่วมกิจกรรม เพราะคุณครูและนักเรียนทุกคนเห็นว่าควรเข้าร่วมกิจกรรมนั้น
13. ระหว่างที่เดินทางไปซื้อของและต้องเดินผ่านตุ๋ยามอรุณีพบแม่ลูกคู่หนึ่งนั่งอยู่ข้างทางในสภาพที่หิวโหยและอดโรย ถ้านักเรียนเป็นอรุณี นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร
- ก. เข้าไปซักถามตามสมควร เพราะกลัวคนอื่นตำหนิว่าไร้น้ำใจ
- ข. เข้าไปซักถาม เพื่อให้ดูเป็นคนมีน้ำใจ
- ค. เข้าไปซักถาม เพราะหากเป็นคนอื่นเขาก็จะซักถามเหมือนกัน
- ง. เข้าไปซักถาม เพราะตนเป็นชาวพุทธต้องมีเมตตาต่อผู้อื่น
- จ. เข้าไปซักถามอย่างจริงใจ พร้อมช่วยเหลือเท่าที่ทำได้
- ฉ. เข้าไปซักถาม เพราะการช่วยเหลือผู้อื่นที่กำลังลำบากเท่าที่ตนเองช่วยได้เป็นสิ่งที่พึงปฏิบัติ
14. ยาวลักษณะมีความพยายามที่จะสอบให้ได้ ที่ 1 ของเทอมนี้ แต่หลังจากสอบเสร็จผลออกมาปรากฏว่า เพื่อนอีกคนสอบได้ที่ 1 ในห้อง ถ้านักเรียนเป็นยาวลักษณะ นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร
- ก. ยินดีกับเพื่อนคนนั้น เพื่อครั้งต่อไปเราจะได้มาปรึกษาได้
- ข. ยินดีกับเพื่อนคนนั้น เพื่อนคนอื่นจะได้ไม่มองว่าเราขี้น้อยใจ
- ค. ยินดีกับเพื่อนคนนั้น เพราะเพื่อนคนอื่นก็ไปยินดีเช่นกัน
- ง. ยินดีกับเพื่อนคนนั้น เพราะเป็นหน้าที่ของเพื่อนที่ดี
- จ. ยินดีกับเพื่อนคนนั้น เพราะได้ตามกฎเกณฑ์ของคะแนนที่สอบได้
- ฉ. ยินดีกับเพื่อนคนนั้นอย่างจริงใจ และมีความภาคภูมิใจที่เพื่อนของเราสอบได้ที่ 1
15. ทวีเดินทางไปโรงเรียนในตอนเช้า ขณะเดินอยู่ได้มีพระสงฆ์เดินผ่านมา ถ้านักเรียนเป็นทวี นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร
- ก. ยกมือขึ้นไหว้พอเป็นพิธี เพราะคนอื่นจะได้ไม่หาว่าเราไม่มีมารยาท

- ข. ยกมือขึ้นไหว้พอเป็นพิธีต่อหน้าผู้ใหญ่ผู้ใหญ่จะได้ชื่นชมว่าเราเป็นเด็กดี
- ค. ยกมือขึ้นไหว้ เพราะคนรอบข้างก็ทำแบบนี้
- ง. ยกมือขึ้นไหว้ เพราะเป็นมารยาทของชาวพุทธที่ต้องปฏิบัติ
- จ. ยกมือขึ้นไหว้ เพราะได้รับการสั่งสอนจากครอบครัวให้เคารพพระสงฆ์
- ฉ. ยกมือขึ้นไหว้ด้วยจิตใจที่ศรัทธาและนับถือพุทธศาสนาอย่างเต็มภาคภูมิ
16. ที่โรงเรียนของสุดาจัดให้มีการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการช่วยกันทำนุบำรุงเผยแผ่ศาสนา ภายในโรงเรียนทุกวันศุกร์คาบเรียนสุดท้าย โดยขอความร่วมมือให้ทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว ถ้านักเรียนเป็นสุดา นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร
- ก. เข้าร่วมกิจกรรม เพราะกลัวโดนครูตำหนิหากไม่เข้าร่วม
- ข. เข้าร่วมกิจกรรม เพราะอยากได้คะแนนจากครูเพิ่ม
- ค. เข้าร่วมกิจกรรม เพราะเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์
- ง. เข้าร่วมกิจกรรม เพราะเพื่อน ๆ ก็เข้าร่วมกิจกรรมเหมือนกัน
- จ. เข้าร่วมกิจกรรม เพราะถือเป็นโอกาสที่จะได้ความรู้เกี่ยวกับศาสนาและสามารถนำไปใช้ประโยชน์หรือถ่ายทอดไปยังผู้อื่นต่อไปได้
- ฉ. เข้าร่วมกิจกรรม เพราะการทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับศาสนาเป็นกิจกรรมที่ช่วยทำให้จิตใจสงบ คลายเครียดได้
17. ทางสำนักงานเขตได้ขอความร่วมมือให้โรงเรียนส่งนักเรียนเข้าร่วมเดินเทิดพระเกียรติ ซึ่งทางโรงเรียนได้มอบหมายให้ปาลิดาเป็นผู้เข้าร่วมเดินเทิดพระเกียรติในครั้งนี้ ถ้านักเรียนเป็นปาลิดา นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร
- ก. เข้าร่วมเดินครั้งนี้จะได้ไม่ถูกหักคะแนนความประพฤติ
- ข. เข้าร่วมเดินครั้งนี้ เพราะเห็นแก่ชื่อเสียงของโรงเรียน
- ค. เข้าร่วมเดินครั้งนี้ เพราะทุกคนที่ได้รับมอบหมายต่างเข้าร่วมครบทุกคน
- ง. เข้าร่วมเดินครั้งนี้ เพราะเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของคุณครู
- จ. เข้าร่วมเดินครั้งนี้ เพราะภาคภูมิใจที่ตนเองได้เป็นส่วนหนึ่งในการเทิดพระเกียรติครั้งนี้
- ฉ. เข้าร่วมเดินครั้งนี้ เพราะได้สัญญากับคุณครูและเพื่อนทุกคนไว้แล้ว
18. คุณครูได้สั่งงานให้ภูมิเดชกับเพื่อนในกลุ่มจัดนิทรรศการ เนื่องในโอกาสครบรอบการครองราชย์สมบัติ ถ้านักเรียนเป็นภูมิเดช นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร
- ก. ช่วยเพื่อนจัดบอร์ด จะได้ไม่ถูกหาว่าไม่มีความรับผิดชอบ
- ข. ช่วยเพื่อนจัดบอร์ด ครูจะเห็นว่ามีส่วนร่วมในการจัดบอร์ด
- ค. ช่วยเพื่อนจัดบอร์ด เพราะเพื่อนคนอื่น ๆ ก็ทำกันหมด
- ง. ช่วยเพื่อนจัดบอร์ด เพื่อให้งานสำเร็จทันเวลา
- จ. ช่วยเพื่อนจัดบอร์ด เพื่อให้ทุกคนได้คะแนนเท่าเทียมกัน

ฉ. ช่วยเพื่อนจัดบอร์ดด้วยความตั้งใจพร้อมปรึกษาช่วยเหลือและทำงานอย่างเต็มที่เพราะจัดบอร์ดเนื่องในโอกาสครบรอบการครองราชย์สมบัติถือเป็นการแสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

19. ณิชกานต์ได้มีโอกาสเดินทางไปดูโครงการตามแนวพระราชดำริการปลูกหญ้าแฝกเมื่อได้รับฟังที่มาและวัตถุประสงค์ของโครงการแล้ว ถ้านักเรียนเป็นณิชกานต์ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร

- ก. รู้สึกเฉย ๆ แต่ทำสีหน้าซาบซึ้ง เพราะครูจะได้ไม่ต่อว่า
- ข. รู้สึกเฉย ๆ แต่ทำสีหน้าซาบซึ้ง เพื่อนๆจะได้ชื่นชมว่าเราสนใจในการปลูกหญ้าแฝก
- ค. รู้สึกซาบซึ้ง เพราะคนรอบข้างคงอยากให้เรา รู้สึกแบบนี้
- ง. รู้สึกซาบซึ้ง เพราะคนอื่นก็คงรู้สึกเช่นเดียวกับเรา
- จ. รู้สึกซาบซึ้ง เพราะช่วยให้สังคมเกษตรกรดีขึ้น
- ฉ. รู้สึกซาบซึ้งเพราะเป็นพระมหากษัตริย์คุณต่อเกษตรกรและสิ่งแวดล้อมอย่างหาที่เปรียบไม่ได้

20. เนื่องในโอกาสวันจักรี ทางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้ให้นักเรียนทุกคนเขียนเรียงความเรื่อง “พระมหากษัตริย์คุณแห่งราชวงศ์จักรี” นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร

- ก. เขียนให้มีสิ่ง เพราะจะได้ไม่ถูกคุณครูหักคะแนน
- ข. เขียนส่งตามกำหนด ครูจะได้ให้คะแนนเต็ม
- ค. เขียนส่งตามกำหนด เพราะตนเองจะได้ฝึกทักษะการเขียนเพิ่มเติม
- ง. เขียนส่งตามกำหนด เพราะเป็นหน้าที่ของนักเรียนที่ดี
- จ. เขียนส่งตามกำหนด เพราะการเขียนเรียงความเป็นทางหนึ่ง ที่แสดงออกถึงความจงรักภักดี
- ฉ. เขียนส่งตามกำหนด เพราะเป็นส่วนหนึ่งที่ได้บรรยายถึงความซาบซึ้งในพระมหากษัตริย์คุณของทุกพระองค์

*****

เกณฑ์การให้คะแนนของแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์
สำหรับนักเรียนโรงเรียนไชยวานวิทยา

	ข้อ 1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์							ข้อ 2 ซื่อสัตย์สุจริต					
	ตัวเลือก/คะแนน							ตัวเลือก/คะแนน					
ข้อ	ก	ข	ค	ง	จ	ฉ	ข้อ	ก	ข	ค	ง	จ	ฉ
1	2	1	3	4	5	6	1	4	1	2	3	5	6
2	1	2	3	4	5	6	2	2	1	3	4	5	6
3	1	2	3	5	6	4	3	2	1	3	4	5	6
4	1	2	3	4	5	6	4	1	4	2	3	5	6
5	1	2	4	5	6	3	5	1	2	3	4	5	6
6	5	6	2	4	3	1	6	1	2	3	4	5	6
7	2	3	4	5	1	6	7	1	6	2	3	5	4
8	1	2	3	4	5	6	8	1	2	3	4	5	6
9	1	2	3	4	5	6	9	1	2	3	4	5	6
10	1	2	3	4	5	6	10	1	3	2	4	5	6
11	1	2	3	4	5	6	11	1	2	3	4	5	6
12	1	2	3	4	6	5	12	1	3	2	4	5	6
13	1	2	3	4	5	6	13	1	2	3	4	5	6
14	1	2	3	4	5	6	14	1	2	3	4	5	6
15	1	2	3	4	5	6	15	1	2	3	4	5	6
16	1	2	4	3	6	5	16	2	1	3	5	4	6
17	1	2	3	4	6	5	17	1	2	3	4	5	6
18	1	2	3	4	5	6	18	2	1	3	5	4	6
19	1	2	3	4	5	6	19	1	2	3	4	5	6
20	1	2	3	4	5	6	20	1	2	3	6	4	5

แบบทดสอบ

เรื่องความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน

คำสั่ง:- ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

1. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ

ก. พอประมาณ สมดุล มีเหตุผล	ข. มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน พอไปวัดไปวา
ค. พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน	ง. มีเหตุผล มั่นคง ยืนได้ด้วยตนเอง
2. ข้อใดต่อไปนี้เป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในช่วงภาวะเศรษฐกิจของประเทศตกต่ำ

ก. นิตยาสังฆจรถยนต์รุ่นใหม่ที่น่าเข้ามาจากยุโรป	ข. จันทิมานั่งรถประจำทางมาทำงานแทนการขับรถส่วนตัว
ค. สาวิตรีเดินทางไปพักผ่อนต่างประเทศเป็นประจำทุกเดือน	ง. พรรณทิภาสั่งซื้อเครื่องสำอางของต่างประเทศทางอินเทอร์เน็ต
3. การปฏิบัติตามหลักความพอเพียง ควรเริ่มจากที่ใด

ก. ตนเอง	ข. เพื่อน
ค. ครอบครัว	ง. ประเทศ
4. ทฤษฎีใหม่ หมายถึงอะไร

ก. หลักการบริหารประเทศแบบใหม่	ข. หลักการบริหารเศรษฐกิจแบบใหม่
ค. หลักการบริหารจัดการที่ดินและน้ำเพื่อการเกษตร	ง. หลักการบริหารจัดการด้านอุตสาหกรรมและการเกษตร
5. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่สำคัญที่สุด คืออะไร

ก. การจัดการ	ข. การพึ่งตนเอง
ค. การรวมกลุ่มของชาวบ้าน	ง. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความสามัคคี
6. ความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง ข้อใด

ก. กล้าเสี่ยงในการลงทุน	ข. ยอมรับสภาพสังคมได้ทั้งสภาพดีและไม่ดี
ค. มีความพร้อมที่จะเผชิญต่อผลกระทบและการเปลี่ยนแปลง	ง. ดูแลรักษาสุขภาพให้แข็งแรงอยู่เสมอ

7. ข้อใด มีข้อ การจัดแบ่งพื้นที่การเกษตร ตามวิธีการเกษตรทฤษฎีใหม่
ก. สระน้ำ	ข. พื้นที่อยู่อาศัย
ค. พื้นที่อุตสาหกรรม	ง. พื้นที่ทำไร่ทำสวน
8. อัตราส่วนการแบ่งพื้นที่การเกษตรทฤษฎีใหม่ คือ ข้อใด
ก. 10 : 30 : 30 : 30	ข. 30 : 10 : 30 : 30
ค. 30 : 30 : 10 : 30	ง. 30 : 30 : 30 : 10
9. นักเรียนสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการเรียน อย่างไร
ก. เน้นการพึ่งพาตนเองเป็นสำคัญ
ข. ไม่ทำความเดือดร้อนให้บุคคลอื่น
ค. ปฏิบัติตนในลักษณะการพออยู่พอกิน
ง. ถูกทุกข้อ
10. ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การดำเนินชีวิตและการพัฒนาประเทศ ควรยึดหลักใด
ก. อิทธิบาท 4	ข. สังคหัตถ์ 4
ค. ทางสายกลาง	ง. หิริ - โอตตัปปะ
11. ในการดำรงชีวิต นักเรียน ต้องดำเนินการอย่างไร จึงจะเหมาะสมและดีที่สุด
ก. การพึ่งตนเอง	ข. การพึ่งบิดามารดา
ค. การให้ผู้อื่นช่วยเหลือ	ง. คอยพระเจ้าประทานให้
12. สิ่งใด เป็นเป้าหมายสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง
ก. ความหรรษา	ข. ความพุ่มเฟิย
ค. ความอยู่ดีกินดี	ง. ความเป็นเอกภาพ
13. เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาในการดำรงชีวิตของคนกลุ่มใด
ก. นักเรียน	ข. เกษตรกร
ค. ข้าราชการ	ง. ทุกกลุ่มอาชีพ
14. แนวความคิดเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจพอเพียง เป็นพระราชดำริในพระมหากษัตริย์พระองค์ใด
ก. พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
ข. พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ค. พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช
ง. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช
15. การผลิตและการบริโภคในข้อใดเป็นไปตามแนวทางพระราชดำริ "เศรษฐกิจพอเพียง" มากที่สุด
-	
--
ก. การผลิต การบริโภคสินค้าและบริการที่ผลิตขึ้น จากทรัพยากรในประเทศ
ข. การผลิตสินค้าและบริการให้เพียงพอแก่การบริโภคของประชาชนในประเทศ

เฉลย

ข้อที่	คำตอบ	ข้อที่	คำตอบ
1	ค	11	ก
2	ข	12	ค
3	ก	13	ง
4	ค	14	ง
5	ข	15	ก
6	ค	16	ง
7	ค	17	ง
8	ง	18	ง
9	ง	19	ค
10	ค	20	ง

แบบประเมินความพึงพอใจโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญา

ของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความพึงพอใจดังนี้

5 = มากที่สุด   4 = มาก   3 = ปานกลาง   2 = น้อย   1 = น้อยที่สุด

กิจกรรม	ความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
ด้านเอกสารโครงการ					
1. เอกสารที่นักเรียนได้รับในการเข้าร่วมโครงการ มีความชัดเจนและน่าสนใจ					
2. เอกสารมีความทันสมัย					
3. เอกสารมีการจัดเรียงเนื้อหาจากง่ายไปหายาก					
ด้านครูผู้สอน					
4. ครูผู้สอนมีความเชี่ยวชาญในเนื้อหา					
5. ครูผู้สอนมีความเชี่ยวชาญในการจัดกิจกรรม					
ด้านกิจกรรมตามโครงการ					
6. โครงการมีการจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ					
7. โครงการมีการเปิดโอกาสให้เรียนรู้จากการปฏิบัติ					
8. โครงการให้อิสระในการแสดงความคิดเห็น					
9. โครงการมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้อย่างเพียงพอ					
ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้					
10. โครงการมีสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย น่าสนใจ					
11. โครงการมีความสะดวกต่อการเรียนรู้					
ด้านการวัดและประเมินผล					
12. มีการวัดและประเมินผลตรงกับความเป็นจริง					
13. มีเครื่องมือการวัดและประเมินผลตรงกับวัตถุประสงค์					
14. มีเครื่องมือการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย					
15. มีประเมินผลอย่างยุติธรรม					
ด้านภาพรวมของโครงการ					
16. ได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
17. สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน					
18. นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผล					
19. ครูตั้งใจให้คำแนะนำนักเรียนในการทำกิจกรรม					
20. นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มขึ้น					

ภาคผนวก ง

ตัวอย่างโครงการ

ชื่อโครงการ : โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

โดยเบญจภาณีของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ลักษณะโครงการ : โครงการต่อเนื่อง

สนองกลยุทธ์โรงเรียน : 1. ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับผู้เรียนและวิถีทักษะการดำเนินชีวิตตาม

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สอดคล้องมาตรฐานการศึกษา :

1. มาตรฐานที่ 2 ตัวบ่งชี้ที่ 2.3, 2, 2.3, 2.4
2. มาตรฐานที่ 5 ตัวบ่งชี้ที่ 5.ต, 6.2, 2.3, 2.4
3. มาตรฐานที่ 13 ตัวบ่งชี้ที่ 13.3, 13.2
4. มาตรฐานที่ 15 ตัวบ่งชี้ที่ 15.1

ผู้รับผิดชอบโครงการ : นายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน ผู้อำนวยการโรงเรียนไชยวานวิทยา

กลุ่มงานที่รับผิดชอบ : กลุ่มบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนไชยวานวิทยา

หลักการและเหตุผล

สภาพสังคมในปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและหลากหลาย อันเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ แพร่หลายอย่างรวดเร็ว ทำให้แนวคิด วิถีชีวิต ค่านิยมของบุคคลในสังคมเกิดความเปลี่ยนแปลง เบี่ยงเบนไปจากหลักศีลธรรม จริยธรรมที่ดั้งเดิม ตามหลักธรรมของพุทธศาสนา ทั้งยังกลับชื่นชมวัฒนธรรมตะวันตกที่เน้นการบริโภควัตถุต่าง ๆ จนเกิดความสับสน ระบบสังคมที่เคยดั้งเดิมของไทย ได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อันสืบเนื่องมาจากการให้ความสำคัญในด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นการพัฒนาทางด้านวัตถุ มากกว่าพัฒนาสังคมในด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะการพัฒนาทางด้านจิตใจ จึงทำให้เกิดปัญหาความย่อหย่อนของคุณธรรม จริยธรรม มีการประพฤติปฏิบัติที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ส่งผลไปยังปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย อาทิ เกิดปัญหาทุจริตคอร์รัปชั่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาหย่าร้าง ปัญหานักเรียนทะเลาะวิวาท ปัญหาการรักร่วมเพศ การหลงมัวเมาในอบายมุข การปล่อยตัว ปล่อยใจ ขาดระเบียบวินัย ไร้ทิศทางของชีวิต ฟุ่มเฟือย และอื่น ๆ อีกมากมาย หากปล่อยไว้จะเป็นผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศด้วย

การศึกษา เป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีความสามารถที่จะปรับตัวได้ อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความเหมาะสม ตามกาลเวลาและสังคมไทย ดังปรากฏ จากนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ได้ให้ความสำคัญสูงสุดกับการปฏิรูปการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน เน้นการปลูกฝังคุณธรรม

จริยธรรม เพื่อให้คนสามารถพัฒนาสู่การเป็นคนที่มีสมบูรณ์ คือ เป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข อย่างแท้จริง

การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของคนไทยในสังคมให้เป็นคนดี จึงเป็นเรื่องที่จำเป็น ที่ผู้คนในสังคมต่างเรียกร้องในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมไทย ที่มีความยากเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นกระบวนการที่มีความสลับซับซ้อน และมีองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมากมาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้พิจารณาถึงความจำเป็น ที่จะต้องดำเนินการในเรื่องการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งเป็นเครื่องมือในการกำหนดความสงบสุขของสังคมไทย และได้วิเคราะห์แล้ว พบว่า สังคมใด มีผู้เฝ้ายพร้อมด้วยคุณธรรมจริยธรรม สังคมนั้นจะมีแต่ความสงบสุข ในขณะที่เดียวกันหากคนในสังคมใด มีความบกพร่องด้านจิตใจขาดคุณธรรมและจริยธรรม แม้สังคมนั้นจะมีความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ ก็หาความสงบสุขได้ยาก สรุป โดยรวมของปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นกับคนในชาติทุก กลุ่มเป้าหมาย นับวันจะรุนแรงและทวีคูณมากขึ้น อันส่งผลกระทบต่อประเทศและสังคมไทยโดยรวม อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญามีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมาย เพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ มีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 3) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) เป็นปรัชญาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 พระมหากษัตริย์ที่ทรงมีพระอัจฉริยภาพ โดยพระองค์ทรงมีพระราชดำรัส เพื่อชี้แนะในแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย ให้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และการปฏิบัติด้วยการพึ่งพาอาศัยตนเอง มีความพอดี พอประมาณ มีเหตุผลและความรอบรู้เท่าทันโลก อันนำไปสู่การพัฒนาที่มั่นคงและมั่งคั่ง ที่เข้มแข็งอย่างยั่งยืน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นวิถีชีวิตที่พอเพียง และสมดุลระหว่างคนกับคน คนกับสิ่งแวดล้อม ทั้งทางกายภาพและจิตภาพ โดยมีผู้ผูกพันในส่วนของคุณบุคคล พอเพียงทางเศรษฐกิจ คือ พอกินพอใจอย่างมั่นคงและพอเพียงทางจิตพิสัย ทั้งอุดมการณ์ โลกทัศน์ ค่านิยมและต่อสังคมมิติ ในส่วนของสังคมคือพื้นฐานทางสังคมที่พอเพียง สมดุล เข้มแข็ง ทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม การบูรณาการ การศึกษา และวัฒนธรรม สิ่งสำคัญการพัฒนาจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้นตอน (พรชัย เจตมานาน, 2556: 187)

โรงเรียนไชยวานวิทยาได้ตระหนักถึงความสำคัญของการฝึกให้นักเรียน มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน เพื่อให้เติบโตเป็นพลเมืองดี ฝึกให้มีความสามารถในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นในด้านมนุษยสัมพันธ์ การรู้จักนำหลักประชาธิปไตยมาใช้ในการดำเนินชีวิต และปลูกฝังให้มีจิตใจ เป็นประชาธิปไตย ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักสร้างความสำเร็จให้กับตนเอง มีความกระตือรือร้นในการศึกษาหาความรู้ มีศีลธรรมและมีวัฒนธรรมอันดี

งาม รู้จักตนเอง รู้จักยับยั้งชั่งใจ ดำเนินชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (งานวิชาการ โรงเรียน ไชยวานวิทยา, 2558) โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีฐานะเป็นสถาบันและเป็นองค์การทางสังคม มีบทบาทหรือหน้าที่ที่สำคัญ คือเตรียมเด็กหรือเยาวชนให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดี สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข บทบาทของโรงเรียนจะมีลักษณะคล้าย ๆ กับ สถาบันครอบครัวหรือบ้าน โรงเรียนไชยวานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มีบทบาทหน้าที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรอบหลายปีที่ผ่านมา พบว่า นักเรียนขาดวินัย ขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน ไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ไม่ให้ความสำคัญกับการเรียน คุณลักษณะดังกล่าว ผกผันในทางตรงกันข้ามกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

- 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ และมีความสอดคล้องกับหลัก 3 ห่วง (พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดี) และ 2 เงื่อนไข (ความรู้ คุณธรรม) โดยสอดคล้องแนวคิด ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร ซึ่งโรงเรียนมีหน้าที่ จัดการศึกษาให้กับนักเรียนจึงต้องมีการวางแผน และดำเนินการเพื่อปลูกฝังด้านคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงามให้เกิดขึ้นกับนักเรียน พร้อมทั้งหาแนวทางในการส่งเสริมจริยธรรมที่พึงามเหล่านั้นให้มีระดับที่สูงขึ้น จึงได้ดำเนินโครงการนี้ขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนา สร้างเสริมทักษะการดำเนินชีวิต เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ให้แก่นักเรียน
2. เพื่อลดจำนวนนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ปัญหาการประพฤติปฏิบัติตน ไม่เหมาะสม

ประเด็นในการพัฒนา (สิ่งที่จะพัฒนา)

1. พัฒนาสร้างเสริมทักษะการดำเนินชีวิต เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้แก่นักเรียน
2. นักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ปัญหาการประพฤติปฏิบัติตนไม่เหมาะสมของโรงเรียนไชยวานวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20

เป้าหมายในการพัฒนา

1. เป้าหมายเชิงปริมาณ
  - 1.1 นักเรียนของโรงเรียนไชยวานวิทยา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6
  - 1.2 ครูและนักเรียนของโรงเรียนไชยวานวิทยา มีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหา ที่ได้รับจากการอบรมอยู่ในระดับดีขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของจำนวนที่เข้าอบรม
2. เป้าหมายเชิงคุณภาพ

1.1 นักเรียนของโรงเรียนไชยวานวิทยา มีความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

1.2 นักเรียนโรงเรียนไชยวานวิทยา มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในระดับดีมาก

ระยะเวลาในการดำเนินการ

ปีการศึกษา 2559

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

นักเรียนกลุ่มที่เข้าอบรมและเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา มีความรู้ ความเข้าใจ การสร้างเสริมทักษะการดำเนินชีวิต พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สามารถนำไปใช้ในการศึกษาต่อประกอบอาชีพ เป็นคนดี ในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนอื่น ๆ ได้

วิธีดำเนินการขั้นตอนการดำเนินการ

1. จัดทำโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน โดยใช้งบประมาณอุดหนุนและงบประมาณเรียนฟรีของโรงเรียน เพื่อดำเนินการตามโครงการจำนวน 15,000 บาท (หนึ่งหมื่นห้าพันบาทถ้วน)
2. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน จัดอบรมโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา และแจ้งคณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งทราบ
3. จัดอบรมนักเรียนจำนวน 234 คน ณ โรงเรียนไชยวานวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 20 ในเรื่องเกี่ยวกับทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน การสร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์
4. แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามนักเรียนหลังจากอบรม เพื่อออกติดตามการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์
5. ประเมินผลการดำเนินงาน ตามโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา
6. จัดทำรายงานผลการดำเนินงานและเผยแพร่

งาน/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
ขั้นเตรียมการ 1. จัดทำโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของ โรงเรียนไชยวานวิทยาไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนโดยใช้งบประมาณอุดหนุนและงบประมาณเรียนฟรีของโรงเรียนเพื่อดำเนินการตามโครงการ	จัดทำแผน มีนาคม 2559	10,000	คณะครูและ บุคลากรใน โรงเรียนทุกท่าน
2. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานจัดอบรมโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยาและแจ้งคณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งทราบ	เมษายน 2559	-	-กลุ่มบริหาร กิจการนักเรียน -กลุ่มบริหารงาน บุคคล -ธุรการโรงการ โรงเรียน
3. จัดเตรียมเอกสารประกอบการอบรมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ซึ่งใช้ประกอบการอบรม สำหรับนักเรียนที่เข้ารับการอบรมจัดเตรียมเอกสารประกอบการอบรม	เมษายน 2559	-	-กลุ่มบริหาร กิจการนักเรียน -กลุ่มบริหารงาน บุคคล -ธุรการโรงการ โรงเรียน
4. สร้างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์สำหรับนักเรียน ทั้ง 8 ด้าน แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา	พฤษภาคม 2559	-	-กลุ่มบริหาร กิจการนักเรียน -กลุ่มบริหารงาน บุคคล -ธุรการโรงการ โรงเรียน -ผู้เชี่ยวชาญ
5. สร้างแบบประเมิน การอบรมโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ของผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา ที่มีต่อการอบรมโครงการ	พฤษภาคม 2559	-	-ผู้เชี่ยวชาญ

งาน/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา			
ขั้นดำเนินการ 1.จัดอบรมนักเรียนจำนวน 234 คน ณ โรงเรียนไชยวานวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 ในเรื่องเกี่ยวกับทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน การสร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ควรโดยเน้นเกี่ยวกับเรื่อง ทักษะการดำเนินชีวิต และคุณธรรม จริยธรรม	สิงหาคม 2559	5,000	คณะกรรมการ ตามคำสั่งของ โรงเรียน
2.ให้นักเรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันทั้งในครอบครัวและในโรงเรียน	สิงหาคม 2559	-	คณะกรรมการ ตามคำสั่งของ โรงเรียน
ขั้นประเมินผล 1. คณะกรรมการออกติดตามนักเรียนที่เข้ารับการอบรม เพื่อติดตามการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้งขณะอยู่ที่โรงเรียนและขณะอยู่ที่บ้าน	พฤศจิกายน 2559		คณะกรรมการ ตามคำสั่งของ โรงเรียน
2. ประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา จัดทำรายงานผลการดำเนินงานและเผยแพร่	มีนาคม 2560		-ผู้อำนวยการ -กลุ่มกิจการ นักเรียน -ธุรการ

**กรอบแนวคิดในการบริหารโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
พอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา**

เพื่อให้การดำเนินงานโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา เกิดประสิทธิภาพมีกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ (PDCA) และเทคนิคการวิเคราะห์ 5W1H โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

ขั้นที่การเตรียมการและวางแผน (Plan)

1. สร้างความตระหนักและความเข้าใจ กับบุคลากรในโรงเรียน (ใช้ How และ Who)
2. จัดทำโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยใช้งบประมาณพัฒนาคุณภาพนักเรียนและกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี (ใช้ How)
3. สสำรวจข้อมูลจำนวนนักเรียนของโรงเรียนไชยวานวิทยา ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (ใช้ Who และ Where)
4. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน รับผิดชอบโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา และแจ้งคณะกรรมการทราบ (ใช้ Who How และ Where)
  - 4.1 คณะกรรมการดำเนินงานจัดอบรม (ใช้ Who)
  - 4.2 คณะครูที่รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (ใช้ Who)
  - 4.3 คณะกรรมการออกติดตามนักเรียนหลังจากอบรม เพื่อออกติดตามการเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (ใช้ Who How และ Where)
5. วิเคราะห์ความพร้อมพื้นฐานทุกด้านของโรงเรียน เพื่อนำไปสู่การจัดทำกิจกรรม (ใช้ How และ Where)

ขั้นที่ 2 การปฏิบัติงานตามแผน (Do)

จัดอบรมนักเรียน ณ โรงเรียนไชยวานวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 พร้อมกับมีการทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาที่ได้รับจากการอบรม และมีการประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการอบรมโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา (ใช้ Who, Where, When, Why, What และ How)

1. การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น การรู้จักความถนัดความสามารถ จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง เข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคล รู้จักตนเอง ยอมรับเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น มีเป้าหมายในชีวิต และมีความรับผิดชอบต่อสังคม

2. การคิดวิเคราะห์หัดตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยการแยกแยะข้อมูลข่าวสารปัญหา และสถานการณ์รอบตัว วิพากษ์วิจารณ์และประเมินสถานการณ์รอบตัว ด้วยหลักเหตุผลและข้อมูลที่ต้องการ รับรู้ปัญหา สาเหตุของปัญหา หาทางเลือก และตัดสินใจแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์

3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด ความเข้าใจ และรู้เท่าทันภาวะอารมณ์ของบุคคล รู้สาเหตุของความเครียด รู้วิธีการควบคุมอารมณ์และความเครียด รู้วิธีผ่อนคลาย หลีกเลี้ยง และปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ที่จะก่อให้เกิดอารมณ์ไม่พึงประสงค์ในทางที่ดี

4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น การเข้าใจมุมมอง อารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่น ใช้ภาษาพูดและภาษากาย เพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเอง รับรู้ความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของผู้อื่นวางตัวได้ถูกต้องเหมาะสม มีการสื่อสารที่สร้างสัมพันธภาพที่ดี สร้างความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

ขั้นที่ 3 การกำกับติดตามประเมินและรายงาน (Check)

ประเมินผลการจัดอบรม โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ดังนี้

1. ประเมินความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่ได้รับจากการอบรมของนักเรียนที่เข้ารับการอบรม จากรายชื่อผู้เข้ารับการอบรม จากการทดสอบ โดยใช้แบบประเมิน (ใช้ What, Who, และ How)

2. วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จากการทดสอบจากแบบวัด (ใช้ What, Who, When, Where และ How)

3. ประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา จากแบบสอบถาม

4. คณะกรรมการออกติดตามนักเรียนที่เข้ารับการอบรม เพื่อติดตามการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

5. รายงานผลการดำเนินงานและเผยแพร่ โครงการพัฒนาสร้างเสริมทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนโรงเรียนไชยวานวิทยา (ใช้ How และ Why)

ขั้นที่ 4 การปรับปรุงดำเนินงานให้ได้มาตรฐาน (Act)

นำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนไชยวานวิทยา โดยมีการจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน ตั้งแต่ ขั้นที่ 5 ขั้นที่ 4 อย่างเป็นระบบ (PDCA) เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาต่อไป (ใช้เทคนิค 5W1H ทั้งหมดในการดำเนินการวิเคราะห์)

หน่วยงาน / ผู้ที่เกี่ยวข้อง

1. โรงเรียนไชยวานวิทยา
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20

**ประเมินผลและระดับความสำเร็จโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา**

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	วิธีการ	เครื่องมือ
1. ร้อยละของนักเรียนที่เข้ารับการอบรมจากรายชื่อผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่ได้รับจากการอบรมอยู่ในระดับดีขึ้นไป ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 จากการทดสอบ	ประเมินก่อน และหลังการอบรม	แบบทดสอบ
2. ร้อยละของนักเรียนโรงเรียนไชยวานวิทยา มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์หลังได้รับการอบรมอยู่ในระดับดีขึ้นไปไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 จากการวัดจากแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์	หลังการอบรม	แบบวัดคุณลักษณะ อันพึงประสงค์
3. ร้อยละของนักเรียนที่เข้ารับการอบรมจากรายชื่อผู้เข้ารับการอบรม มีความพึงพอใจไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 จากแบบประเมิน	ประเมินหลังการ อบรม	แบบประเมิน ความพึงพอใจ

ลงชื่อ.....ผู้เสนอโครงการ

(นายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน)

ลงชื่อ.....ผู้พิจารณา/เห็นชอบโครงการ

(นายวรจันทร์ พลัสักขา)

ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนไชยวานวิทยา

ผลพิจารณาของผู้อำนวยการโรงเรียน

อนุมัติ   ไม่อนุมัติ   อื่น ๆ.....

ลงชื่อ.....

(นายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน)

ผู้อำนวยการโรงเรียนไชยวานวิทยา

ภาคผนวก จ

ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

Paired Samples Statistics

	Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1 ก่อนเข้าร่วมโครงการ	12.4274	234	1.40701	.09198
Pair 1 หลังเข้าร่วมโครงการ	17.2564	234	1.11682	.07301

Paired Samples Test

	Paired Differences					t	df	Sig. (2-tailed)
	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
				Lower	Upper			
Pair 1 ก่อนเข้าร่วมโครงการ – หลังเข้าร่วมโครงการ	-4.82906	1.52682	.09981	-5.02571	-4.63241	-48.382	233	.000

ภาคผนวก ฉ

คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตารางที่ 15 ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่น
 ของแบบสอบถามการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญา
 ของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ด้านบริบท

ประเมินด้าน	ข้อ ที่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					IOC	อำนาจ จำแนก	สรุปผล
		1	2	3	4	5			
ด้านบริบท	1	1	1	1	1	1	1	0.630	สอดคล้อง
	2	1	1	1	1	1	1	0.514	สอดคล้อง
	3	1	1	1	1	1	1	0.542	สอดคล้อง
	4	1	1	1	1	1	1	0.492	สอดคล้อง
	5	1	1	1	1	1	1	0.616	สอดคล้อง
	6	1	1	1	1	1	1	0.290	สอดคล้อง
	7	1	1	1	1	1	1	0.579	สอดคล้อง
	8	1	1	1	1	1	1	0.567	สอดคล้อง
	9	1	1	1	1	1	1	0.405	สอดคล้อง
	10	1	1	1	1	1	1	0.557	สอดคล้อง
	11	1	1	1	1	1	1	0.520	สอดคล้อง
ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.833									

ตารางที่ 16 ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่น
 ของแบบสอบถามการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญา
 ของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ด้านปัจจัยนำเข้า

ประเมินด้าน	ข้อ ที่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					IOC	อำนาจ จำแนก	สรุปผล
		1	2	3	4	5			
ด้านปัจจัย นำเข้า	1	1	1	1	1	1	1	0.613	สอดคล้อง
	2	1	1	1	1	1	1	0.451	สอดคล้อง
	3	1	1	1	1	1	1	0.536	สอดคล้อง
	4	1	1	1	1	1	1	0.461	สอดคล้อง
	5	1	1	1	1	1	1	0.598	สอดคล้อง
	6	1	1	1	1	1	1	0.305	สอดคล้อง
	7	1	1	1	1	1	1	0.601	สอดคล้อง
	8	1	1	1	1	1	1	0.618	สอดคล้อง
	9	1	1	1	1	1	1	0.437	สอดคล้อง
	10	1	1	1	1	1	1	0.533	สอดคล้อง
ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.819									

ตารางที่ 17 ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่น
 ของแบบสอบถามการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญา
 ของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ด้านกระบวนการ

ประเมินด้าน	ข้อ ที่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					IOC	อำนาจ จำแนก	สรุปผล
		1	2	3	4	5			
ด้าน กระบวนการ	1	1	1	1	1	1	1	0.464	สอดคล้อง
	2	1	1	1	1	1	1	0.397	สอดคล้อง
	3	1	1	1	1	1	1	0.714	สอดคล้อง
	4	1	1	1	1	1	1	0.604	สอดคล้อง
	5	1	1	1	1	1	1	0.533	สอดคล้อง
	6	1	1	1	1	1	1	0.283	สอดคล้อง
	7	1	1	1	1	1	1	0.577	สอดคล้อง
	8	1	1	1	1	1	1	0.413	สอดคล้อง
ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.782									

ตารางที่ 18 ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่น
 ของแบบสอบถามการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญา
 ของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ด้านผลผลิต

ประเมินด้าน	ข้อ ที่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					IOC	อำนาจ จำแนก	สรุปผล
		1	2	3	4	5			
ด้านผลผลิต	1	1	1	1	1	1	1	0.583	สอดคล้อง
	2	1	1	1	1	1	1	0.552	สอดคล้อง
	3	1	1	1	1	1	1	0.610	สอดคล้อง
	4	1	1	1	1	1	1	0.486	สอดคล้อง
	5	1	1	1	1	1	1	0.627	สอดคล้อง
	6	1	1	1	1	1	1	0.346	สอดคล้อง
	7	1	1	1	1	1	1	0.546	สอดคล้อง
	8	1	1	1	1	1	1	0.598	สอดคล้อง
	9	1	1	1	1	1	1	0.396	สอดคล้อง
	10	1	1	1	1	1	1	0.467	สอดคล้อง
	11	1	1	1	1	1	1	0.563	สอดคล้อง
	12	1	1	1	1	1	1	0.536	สอดคล้อง
	13	1	1	1	1	1	1	0.560	สอดคล้อง
	14	1	1	1	1	1	1	0.539	สอดคล้อง
ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.866									

ตารางที่ 19 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ค่าความยากง่าย (P)

ค่าอำนาจจำแนก (B) และคุณภาพของแบบทดสอบ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง (n=50)

ข้อ ที่	IOC	ค่าระดับ ความ ยาก (P)	ค่า อำนาจ จำแนก (B)	ผลการ คัดเลือก	ข้อ ที่	IOC	ค่าระดับ ความ ยาก (P)	ค่า อำนาจ จำแนก (B)	ผลการ คัดเลือก
1	1	0.59	0.27	ใช้ได้	26	1	0.66	0.23	ใช้ได้
2	0.8	0.70	0.32	ใช้ได้(เลือกไว้)	27	0.8	0.55	0.55	ใช้ได้
3	0.8	0.43	0.23	ใช้ได้	28	0.8	0.55	0.55	ใช้ได้
4	1	0.64	0.36	ใช้ได้(เลือกไว้)	29	1	0.64	0.36	ใช้ได้(เลือกไว้)
5	0.6	0.36	0.64	ใช้ได้	30	1	0.57	0.50	ใช้ได้(เลือกไว้)
6	0.6	0.80	0.32	ใช้ได้	31	1	0.52	0.68	ใช้ได้(เลือกไว้)
7	1	0.66	0.32	ใช้ได้(เลือกไว้)	32	0.8	0.66	0.23	ใช้ได้
8	1	0.68	0.27	ใช้ได้(เลือกไว้)	33	0.8	0.73	0.27	ใช้ได้
9	0.8	0.45	0.27	ใช้ได้	34	1	0.61	0.23	ใช้ได้
10	1	0.68	0.27	ใช้ได้(เลือกไว้)	35	0.6	0.66	0.23	ใช้ได้
11	0.8	0.57	0.23	ใช้ได้	36	0.6	0.61	0.50	ใช้ได้
12	1	0.61	0.23	ใช้ได้(เลือกไว้)	37	1	0.73	0.36	ใช้ได้(เลือกไว้)
13	1	0.64	0.27	ใช้ได้(เลือกไว้)	38	0.8	0.59	0.55	ใช้ได้
14	0.8	0.55	0.36	ใช้ได้	39	1	0.68	0.45	ใช้ได้(เลือกไว้)
15	1	0.61	0.23	ใช้ได้(เลือกไว้)	40	1	0.50	0.27	ใช้ได้(เลือกไว้)
16	0.8	0.59	0.27	ใช้ได้	41	0.8	0.80	0.23	ใช้ได้
17	0.8	0.59	0.27	ใช้ได้	42	1	0.75	0.23	ใช้ได้(เลือกไว้)
18	1	0.52	0.32	ใช้ได้(เลือกไว้)	43	1	0.68	0.36	ใช้ได้(เลือกไว้)
19	1	0.64	0.27	ใช้ได้	44	0.8	0.48	0.77	ใช้ได้
20	0.8	0.61	0.23	ใช้ได้	45	0.8	0.45	0.27	ใช้ได้
21	0.6	0.52	0.23	ใช้ได้	46	0.8	0.59	0.36	ใช้ได้
22	0.8	0.59	0.27	ใช้ได้	47	0.8	0.55	0.27	ใช้ได้
23	0.8	0.61	0.32	ใช้ได้	48	0.8	0.59	0.45	ใช้ได้
24	1	0.59	0.27	ใช้ได้(เลือกไว้)	49	1	0.57	0.50	ใช้ได้(เลือกไว้)
25	1	0.61	0.32	ใช้ได้(เลือกไว้)	50	0.6	0.59	0.45	ใช้ได้

ข้อสอบที่คัดไว้ 20 ข้อ ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC เท่ากับ 1
 มีค่าความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง 0.50-0.75
 มีค่าอำนาจจำแนก (B) อยู่ระหว่าง 0.23-0.68
 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ เท่ากับ 0.86

ตารางที่ 20 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบประเมินความพึงพอใจโครงการส่งเสริมคุณธรรม
 จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคี
 ของโรงเรียนไชยวานวิทยา โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน

ข้อที่	ผลการประเมินแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เชี่ยวชาญคนที่						ค่า IOC	หมายเหตุ
	1	2	3	4	5			
1	0	1	1	1	1	0.8		
2	1	1	1	1	0	0.8		
3	1	1	1	0	1	0.8		
4	1	1	0	1	1	0.8		
5	0	1	1	1	1	0.8		
6	1	1	1	0	1	0.8		
7	1	1	0	1	1	0.8		
8	1	1	1	1	1	1.0		
9	1	1	1	0	1	0.8		
10	1	0	1	1	1	0.8		
11	1	1	0	1	1	0.8		
12	0	1	1	1	0	0.8		
13	1	1	1	0	1	0.8		
14	1	1	1	1	0	0.8		
15	1	0	1	1	1	0.8		
16	1	1	1	1	1	1.0		
17	1	0	1	1	1	0.8		
18	1	1	1	1	0	0.8		
19	1	1	1	0	1	0.8		
20	1	1	0	1	1	0.8		
รวมเฉลี่ย							0.82	

จากตารางที่ 20 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบประเมินความพึงพอใจโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ว่ามีความสอดคล้องกับโครงสร้างด้านเนื้อหา จุดประสงค์ของการประเมิน สรุปได้ว่า แบบประเมินความพึงพอใจ มีค่า IOC = 0.82 ค่าความเที่ยงตรงตามโครงสร้างเนื้อหาเป็นที่น่าพอใจ

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) แบบประเมินความพึงพอใจโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded(a)	0	.0
	Total	30	100.0

a Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.832	.835	20

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับ โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์ (Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1951 อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543: 200) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.832

ภาคผนวก ช

หนังสือการเผยแพร่ผลงาน

ใบรับรองการเผยแพร่ผลงานวิชาการผ่านเว็บไซต์ทางการศึกษา

9 มิถุนายน 2560

เรื่อง แจ้งรับรองการเผยแพร่ผลงานวิชาการผ่านเว็บไซต์ทางการศึกษา

เรียน นายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนไชยวานวิทยา

ตามที่ท่านได้เผยแพร่ผลงานวิชาการผ่านเว็บไซต์ทางการศึกษา ครูพันธุ์ใหม่ดอทคอม www.krupunmai.com ในรูปแบบ บทความชื่อ “โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา” เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2560 ที่ผ่านมาแล้วนั้น

ผู้จัดทำและพัฒนาเว็บไซต์ครูพันธุ์ใหม่ดอทคอม ขอรับรองว่า ผลงานวิชาการนี้ได้รับการเผยแพร่จริง ซึ่งมีที่อยู่ในการเผยแพร่ผลงานดังนี้

<http://www.krupunmai.com/5668/>

ผลงานวิชาการดังกล่าว เป็นประโยชน์ต่อการนำไปพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ได้เรียนรู้ผ่านสื่อ นวัตกรรม ที่สอดคล้องและเหมาะสม และเกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายยุทธนา อาจหาญ)

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

ผู้จัดทำเว็บไซต์ ครูพันธุ์ใหม่ดอทคอม

ที่ ศธ ๐๔๒๕๐.๑๐/ว๑๔๓

โรงเรียนไชยวานวิทยา
อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี ๔๑๒๕๐

๕ มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนโยธินวิทยาสรศักดิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑. บทคัดย่อ การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมฯ	จำนวน ๑ เล่ม
	๒. คู่มือการดำเนินการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมฯ	จำนวน ๑ เล่ม
	๓. บทคัดย่อ รายงานการประเมิน โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมฯ	จำนวน ๑ เล่ม
	๔. แบบตอบรับเผยแพร่ผลงานวิชาการ	จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน วิทย์ฐานะ ผู้อำนวยการ
ชำนาญการพิเศษ โรงเรียนไชยวานวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๐ ได้จัดทำผลงานทาง
วิชาการ จำนวน ๒ รายการ ดังนี้

๑. บทคัดย่อ การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้าง
การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา
๒. บทคัดย่อ รายงานการประเมิน โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำ
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคี ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ผู้จัดทำได้ดำเนินการพัฒนาโรงเรียนโดยใช้ รูปแบบฯ โครงการฯ ดังกล่าวแล้ว ผลปรากฏว่าบุคลากรในโรงเรียน
ชุมชน นักเรียน ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพึงพอใจกับผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นและสามารถนำมา
พัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้ ดังนั้นจึงขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการเพื่อเกิดประโยชน์ในการพัฒนา
คุณภาพการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน)

ผู้อำนวยการโรงเรียนไชยวานวิทยา

กลุ่มบริหารบุคคล โรงเรียนไชยวานวิทยา

โทร/โทรสาร.๐๔๒-๒๖๕๓๔๒

ที่ ศธ ๐๔๒๕๐.๑๐/ว๑๔๓

โรงเรียนไชยวานวิทยา

อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี ๔๑๒๙๐

๕ มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวังหลวงพิทยาสรรพ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑. บทคัดย่อ การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมฯ	จำนวน ๑ เล่ม
	๒. คู่มือการดำเนินการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมฯ	จำนวน ๑ เล่ม
	๓. บทคัดย่อ รายงานการประเมิน โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมฯ	จำนวน ๑ เล่ม
	๔. แบบตอบรับเผยแพร่ผลงานวิชาการ	จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนไชยวานวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๐ ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ จำนวน ๒ รายการ ดังนี้

๑. บทคัดย่อ การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา
๒. บทคัดย่อ รายงานการประเมิน โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคี ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ผู้จัดทำได้ดำเนินการพัฒนาโรงเรียนโดยใช้ รูปแบบฯ โครงการฯ ดังกล่าวแล้ว ผลปรากฏว่าบุคลากรในโรงเรียน ชุมนวม นักเรียน ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพึงพอใจกับผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นและสามารถนำมาพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้ ดังนั้นจึงขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการเพื่อเกิดประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน)

ผู้อำนวยการโรงเรียนไชยวานวิทยา

กลุ่มบริหารบุคคล โรงเรียนไชยวานวิทยา

โทร/โทรสาร.๐๔๒-๒๖๕๓๔๒

กลุ่มบริหารวิชาการ
กลุ่มบริหารงบประมาณ
กลุ่มบริหารงานบุคคล
กลุ่มบริหารทั่วไป
กลุ่มบริหารวิจการนักเรียน

ที่ ศธ ๐๕๒๕๑.๒๓/๒๑๗

โรงเรียนไชยวานวิทยา

เลขที่รับ..... ๓๖๖

วันที่..... ๑๓ / ๖ / ๖๐

เวลา.....

โรงเรียนวังหลวงพิทยาสรรพ์
ตำบลวังหลวง อำเภอเฝ้าไร่
จังหวัดหนองคาย ๔๓๑๒๐

๙ มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง   ตอบรับการเผยแพร่ผลงานวิชาการ
เรียน   ผู้อำนวยการโรงเรียนไชยวานวิทยา
อ้างอิง หนังสือโรงเรียนไชยวานวิทยา ที่ ศธ๐๕๒๕๑.๑๐/๖๑๔๓
          ลงวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๐

ตามหนังสือที่อ้างถึง นายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน
วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนไชยวานวิทยา ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ
จำนวน ๒ รายการ ดังนี้

๑. บทความ การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้าง
การจัดการเรียนรู้ "การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้" ของโรงเรียนไชยวานวิทยา
๒. บทความ รายงานการประเมิน โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคี ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

บัดนี้ โรงเรียนวังหลวงพิทยาสรรพ์ ได้เผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าวเป็นที่เรียบร้อยแล้ว
เพื่อเกิดประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

เรียน ผู้อำนวยการ

- ๑) เพื่อโปรดทราบ
- ๒) นายอ. วังหลวงพิทยาสรรพ์ ผู้อำนวยการโรงเรียน
วังหลวงพิทยาสรรพ์ อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย
- ๓) เห็นควร เพื่อไปลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

๑๓ / ๖ / ๖๐

ขอแสดงความนับถือ

นายประจักษ์ ประจิมทิศ
(นายประจักษ์ ประจิมทิศ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนวังหลวงพิทยาสรรพ์

-๗๕๗

-๑๐๖๖๖๗

๑๓/๖/๖๐

โรงเรียนวังหลวงพิทยาสรรพ์
โทร/โทรสาร : ๐-๕๒๕๑-๕๕๒๐
อีเมลล์ : wangluang@hotmail.co.th

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน
วันเกิด	วันที่ 28 มีนาคม 2507
สถานที่เกิด	อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 302/5 หมู่ 3 ถนน อุดรฯ-หนองบัวลำภู ตำบลหมากหญ้า อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี รหัสไปรษณีย์ 41300 โทรศัพท์มือถือ 093-5841290
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุดรธานี
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนไชยวานวิทยา ตำบลไชยวาน อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2527	สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาช่างก่อสร้าง วิทยาลัยเทคนิคกาฬสินธุ์
พ.ศ. 2535	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการจัดการงานก่อสร้าง จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พ.ศ. 2550	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา จากมหาวิทยาลัยราชธานี วิทยาเขตอุดรธานี